

The Shadow

Of Heavenly Things

SANKOLO FENW SUU, .

Randolfu Dun lo y'o sebe

NEFDLI FOLD ANI FILANAN.

Yusufu Pitiman lo y'o sebe

Sankololafenw suma

Damine

'Aadaam (heburukan kumaden min kɔɔ ko adamaden) danna Ala jaa wala a cogoya la ani a ye jɛnamaya ke tilenninya la wagati dɔ kɔɔ min ma dantige. O wagati la, adamaden farikolo ni hakilimaya saya tun te yen. Adama dannin kɔ Ala y'a bila Eden kɔɔ ka cikan 3 jɔɔɔ di a ma.

1. Aw ka deenw wolo ka caya [aw ka deenw wolo].
2. Aw ka nanko [baara] ladon ani k'a mara.
3. I kana yiriden dumu min be juman ni juguman lɔn [ka menni ke].

Foyi t'a yira ko Adama ni Awa banna ka deenw wolo wala k'o nanko ladon. Nka, tuma min na Sutana y'u kɔɔkɔ, u y'a latige ka sɔn u ka nege ma ka ke hakilitigiye ye i n'a fɔ Ala ani u ma menni ke u ketɔ ka yiriden min dan, u y'o dumu. U tun te jɛnɔɔɔɔɔ tilennin na tugun ni Ala ye. O kama, farikolo ni hakilimaya saya donna u ka jɛnamaya kɔɔ ani duniya dannin kɔɔ. Ala m'u to yen nka a y'a ka lapinita damine walisa ka adamadenw kunmabɔ ani ka ben sigi u ni jɔɔɔ ce. U ka dugukolo kan sarakaw, u ka landakow ani u ka landakow tun ye tagamasijɛw ni sumaw ye minw tun be saraka wala jurumu saraka dafanin ani banbali yira, min tun bena yira Yezu Nazaretika la, Ala min be Adamaden cogoya la.

"O la, kɔɔ si kana aw kiti dumuniko ni minfenw koo la, walima janagweko la, walima kalokura koo la, walima lafiɛlon koo la.

Kiraya kuma

Kiraya ye cogo dɔ ye min b'a to cikan kelen wala caaman be fɔ kira dɔ ye ani u be fɔ kɔɔ ye. O cikanw ka teli ka Ala ka hakili senu, u kɔɔkɔli wala koo dɔw yira minw bena ke (Ala ka lɔnniya laje). Kiraya kuma kecogo jɛsinna kɛrenkɛrenniya la kira ni cikanw kɔɔkɔ (Ala) ka kumaɔɔɔɔɔ ma. Kiraya kuma minw fɔra facemanw ni Musa ka wagati la, minw jɛsinna Krista ma ani u dafacogo ma, olu kɔɔ be kɔɔ kalan laban na.

Suguyaw

kele. Tijen dɔw jɛyirali ye Ala ka lapinita ye. A be se ka ke: (1) kɔɔ dɔ; (2) koo dɔ kera; (3) fɛɛn dɔ; (4) baarakɛyɔɔ dɔ; wala (5) feti dɔ. Suguya dɔw be kɔɔ ka caya Pentateuque [Zenɛzi, Ekizɔdi, Levitiki, Jatedenw ani Deteronɔmu] kɔɔ nka u be kɔɔ kɔɔ wɛrɛw la, u man ca. Antitype, walima a dafali, be kɔɔ ka caya Layiri Kura kɔɔ"

b. "'Suguya' ye wale wala koketa ye min kɔɔ, koo dɔ, kɔɔ walima koo dɔ lapinina ka dɔ wɛrɛ yira, min kɔɔn be a ma cogo dɔw la, nka a be ke sinijɛsigi la ani a be kɔɔjan. 'Antitype' ye fɛɛn ye min be yira ka kɔn. Layidu kɔɔ suguya fana be weele ko suma ani Layidu kura suguya be weele fana ko suma ani Layiri kura suguya be weele ko the reality, fɛɛn wala tijɛn koo.

A fɔra ka gwɛ ko Adama tun ye Krista tagamasijɛ ye sabu a tun ye adamadenw ka ciden ye (Ɔɔɔm. 5:12). A tun ye Krista misaliya ye cogo minw na, Pol b'olu dɔ yira Ɔɔɔmukaw 5:12-21 kɔɔɔ. Adama ka federali kuntigiya-ni jalaki, surafendi ani saya min nana ni adamadenw bɛɛ ye a ka kanminɛbaliya fɛ-o be danfara don ni Krista ka federali kuntigiya ye, ani o kɔfɛ, lanabagaw ka tilenninya a ka kanmineli ni saya nɔnabila fɛ. Adama fana yera i n'a fɔ Kirisita misaliya dɔ 1 Korɛntikaw 15 kɔɔɔ kɔɔɔ min na a dugukolo kan farikolo ni Kirisita ni a ta mɔgɔw ta mɔɔɔnin farikolo kununin tɛ kelen ye. O kɔɔɔ fila bɛɛ la, kɔɔɔkɔɔɔnya ni danfara be yen u sifaw la.

Abelia yirara ko a ye Kirisita tagamasiyɛn dɔ ye, sabu ale le kɔɔɔna ka tɔɔɔ terenninya kosɔɔn (Mat. 23:34-35). Kayɛn tun be juguya min kera a balimacɛ la, a laban, o tun jɛsinna Ala lo ma. Charles Spurgeon ko, Ni Kayɛn tun be se ka Ala ka kan sɔɔɔ a tun bena o kɛ. Cɛɛw ye min kɛ Krista ka gwengwenli tuma na, o lo tigitigi. Abeli sara sabu a ye Ala bato cogo bennin na. Yezu sara sabu a tun b'a Faa sago kɛ tuma bɛɛ sankolo la. Abeli lo tun ye mɔgɔ fɔɔ ye min sara a ka limaniya kosɔɔn. Yezu lo ye martiri kɛɛbaga ye. Heburuw sɛbɛbaga b'a fɔ an ye ko «Yesu joli bɛ kuma juman fɔ ka tɛmɛ Abila joli kan» (Eburuw 11:4; 12:24). I ko a tun be cogo min na Adama koo la, Abeli fana tun ye Krista tagamasijɛ ye n'a y'a suma n'a kɔɔɔnnaw ye. A bɛ suma ni Kirisita ye, sabu a fagara terenninya kosɔɔn; a ni Kirisita tɛ kelen ye, sabu a joli tun bɛ kulela ka jurusara kuntaalajan sɔɔɔ, k'a sɔɔɔ Kirisita joli tun bɛ kulela ka makari.

Setitun ye Kirisita misaliya ye, sabu ale tun ye muso "kɔɔɔn" ye min-i n'a fɔ a tɔgɔ b'a yira cogo min na-o tun "sigila/bila/sigi" Abeli kɔɔ na. An Matigi Yesu Kirisita le ye «muso kɔɔɔn» ye, o kɔɔɔ ye ko Zɛnɛzi 3:15 ka layidu dafara cogo min na. Seti tun ye tagamasijɛ dɔɔɔ lo ye min tun be Layidu layidu dafa min tun bena "Dɔɔɔn Kunmabɔɔbaga" ci. Yan, a ka jɛ an ka sariyakolo dɔ kɔɔɔsi min b'an jɛminɛ n'an be Layidu kɔɔɔ kalanna. Sabu Ala ka yiracogo bɛ taga kɔɔɔn fɛ ni kunmabɔɔbaga layidu fɔɔ ye (Zɛnɛzi 3:15), ani komi o layidu fɔɔ tun ka kan ka dafa ni "muso" ye min bɛ dence sɔɔɔ, kɔɔɔn minw tun bɛ tugura o kɔ, k'a ta Adama ni Awa ma ka taga a fɛ, o tun ka kan ka jigi la kunmabɔɔli layidu dafa kan. An b'o ye Awa ka Kayɛn tɔgɔ la. An b'a fɔ Zɛnɛzi 4:1 kɔɔɔ ko: "Sisan, Adama y'a muso Awa lɔn, a ye kɔɔɔ ta ka Kayɛn wolo, k'a fɔ ko: 'Ne ye cɛɛ sɔɔɔ Matigi fɛ.'" Lanaya la, Awa tun jigi b'a la ko Ala y'a ka layidu dafa ka Kunmabɔɔbaga di a ma, hali ni foyi tun tɛ se ka kɛ tijɛn ye ka tɛmɛ o kan. Kunmabɔɔbaga jigi be min kan, o be siri fana jɛnɔkɔɔɔnya kɔɔɔn sigili la, Krista tun bena kɔ min na. Seti lɔnin be o jɛnɔkɔɔɔnya kɔɔɔ la.

Enɔkɔ itun ye Kirisita misaliya ye sabu "a tun be tagamana ni Ala ye, nka a tun tɛ yen." Enɔkɔ ye jɛyirali juman ye mɔgɔ tilennin koo la. A tagara sankolo la ni farikolo ye, a ye Kirisita farikolo yelɛli yira sankolo la min "tun be tagamana ni Ala ye, nka a tun tɛ yen." Enɔkɔ ka yelɛli farikolo la, o be Yezu ka kununi n'a ka yelɛli yira-ani mɔgɔ minw bɛɛ jenna ni Krista ye limaniya barika la, olu ka farikolo lakununi fana.

Nuhun tun ye Kirisita misaliya ye, sabu a tun bɛ baara kɛ i n'a fɔ "Adama filanan" sugu dɔ; a tun tɛ «Cɛɛ filanan» ye, walama «Adama laban», nka a tun ye mɔgɔ min tun bena na, ale le ye. I ko Ala tun ye danni ci di Adama ma cogo min na a ka deenw wolo ani ka caya cogo min na, a ye danni cikan di Nuhun ma tugun. Matigi Ala

tun ye cikanw di Adama ma a be se ka min dumu. O cogo kelen na, Nuhun fana ye cikanw sɔɔ dumuni koo la. Nuhun tun bena ke adamaden kura ka lasigiden ye. Yezu lo ye adamaden kuraw ka kuntigi ye. Nuhun tɔɔ kɔɔ ko "lafiya." A face k'a tɔɔ la ko «Nenekiri», k'a fɔ ko: «Nin bena an lafiya ka bɔ dugukolo kan, Matigi Ala ka min danga.» Nuhun ye lafiye dɔɔ lo lase mɔɔ ma tuma min na a bɔra kurun kɔɔ n'a ka denbaya ye ka taga sigi danfen kura dɔ kɔ. Nka Krista, Nuhunba, ale be lafiya di cɛw ni musow ma tɔɔ na (Mat. 11:25-30). Krista kelenpe lo ye danfen kuraw latanga a ka saya n'a ka kununi sababu fe. Matigi ka adamadenw kisi sanjiba kɔ, janko k'a ta layidu dafa (Zenɛzi 3.15) ko a bena muso «bɔɔ» ci ka na Sa kungolo gosi. A ye Nuhun kisi fana kurun kɔɔ sabu Kunmabɔɔ tun b'a cɛmance la-an be se k'a fɔ ten (Luka 3:23, 35-37). Komi Masiya tun ma na fɔɔ, Ala tun tena a ka layidu dafa n'a tun ye duniya halaki pewu. A ka mɔɔ dɔɔ to yen janko adamadenw ye caya, janko Kisibaga ye na, ka mɔɔ caman kunmabɔ, fɔ ka o caya. Hali ni sanjiba tun ye kiti ye diye bennin ka juguya kan, a tun te se ka o juguya bɔ adamadenw dusukunw na abada, Krista ka kisili baara dɔɔ lo tun be se k'o ke. Ala ye layidu ta ko a tena diye halaki abada i n'a fɔ a y'a ke cogo min na, a tun y'a halaki o kuun kelen lo kama fɔɔ la (Zenɛzi 6:5-7; 8:20-22). A ka surun, Krista ka adamadenya tun be kurun kɔɔ Nuhun cɛmance la, ani feen o feen tun be kurun kɔɔ ni Nuhun ye, o tun bena ke kunmabɔ laben ye min tun be yiriwara.

Baaratun ye Kirisita tagamasijɛ ye, sabu a tun ye tɔɔɔɔɔɔɔɔ tilennin ye. Zɔɔ ye maloya ni sanfela sɔɔ min b'a yira ko a be i n'a fɔ Kunmabɔɔ ka tɔɔɔɔɔɔ n'a ka kɔɔ. Ala ka Zɔɔ kɔɔɔɔ wagati min na Setana k'a kɔɔ. Ala ye Yezu kɔɔɔɔ tuma min na jine y'a kɔɔ. Ala tun ka kopuman ke Zɔɔ ye a ka tɔɔɔɔ fe cogo min na (Zɔɔ 42.12), a ka kopuman ke Krista ye fana a ka tɔɔɔɔ fe. Yezu ye tɔɔɔɔɔɔɔɔ tilennin ye min be Ala ka tilenninya yira .

Melikisedeki tun ye Kirisita misaliya ye sabu ale lo tun ye Masace/Sarakalasebaga ye min ye Ibrayima duga. Layiri kɔɔ kɔɔ, mɔɔ si te baara ke o baara fila bee la. Yezu ye a ka egilisi ka kira, sarakalasebaga ani masace ye. Melikisedeki tun b'a yira baara saba nunu fila la (Zak. 6:12-13). Ale tun ye «Terenninya Masace» ye, ani «Sarakalasebagaw ta Masace». Yesu le ye Masace ye, min kɔɔ «tilenninya ni hera be tɔɔ mugan» kuruwa kan (Zab. 85:10). I ko Melikisedeki min tun be yen ka kɔn ale ne, Yezu tun te ni "lonw damine ye, ani nenamaya laban te." Ale lo ye Sarakalasebaga banbali ye, Melikisedeki y'a nesin min ma. A ma deli ka ke Egilizi ka sarakalasebagaba ye ani a tena ke abada.

Ibrayimatun ye Krista misaliya ye sabu ale lo tun ye lonan ni lonan misaliya ye. I n'a fɔ Kunmabɔɔ, a tun te ni yɔɔ ye k'a kuun la. Komi ale lo tun ye Layidu nemɔɔ ye, a tun ye jamana caaman face ye fana. Yezu ye "Faa banbali" ye (Esayi 8:18, 9:6; Zaburuw 45:16; Eburuw 2:13) lanabagaw fe minw tun b'a ka mɔɔɔɔ kɔɔ fa ka bɔ kanw bee la, kabilaw bee la, jamanaw bee la ani kaanw bee la. A fɔra ko layidu minw tara Sebeninw kɔɔ, u tara "Ibrayima n'a bɔɔ... min ye Krista ye." Layiri minw bee tara Ibrahima ye, o bee tara a ye i n'a fɔ neema jenɔɔɔɔ ciden. A laban, u danna ka keɔ ni Yezu Krista ye ani u dafara Yezu Krista la.

Isiyakatun ye Kirisita misaliya ye, sabu ale lo tun ye "Ibrayima dence" ye min layidu tara. Ala ka layiduw dira Ibrayima ma ka jɛsin a dence (bɔnɔnɔn) ma. Layidu kura kɔnɔn, yɔnɔn bɛɛ la, an b'a kalan ko Yezu lo ye Ibrayima dence layidu tigitigi ye. Nka, layidu dicogo fɔlɔ la, Isiyaka lo tun ye layidu dence ye min kofɔra. Isiyaka wololi n'a ka jɛnamaya fana be Kunmabɔɔbaga tagamasijɛ yira. I ko Isiyaka wolola Ala ka se bagaya barika la cogo min na, Yezu fana wolola cogo min na. Isiyaka ye Kunmabɔɔbaga tagamasijɛ ye, o min ye ko ale kelenpe le ye adamaden saraka wɛrɛ ye, Ala ka min ci, ani-hali ni Ala ka Iburahima bali ka tɛmɛ ni Isiyaka saraka ye-a fɔra ko a sara ka kunu "tagamasira fɛ" (Eburuw 11:19). Yezu, min ye Ibrayima dence sɔbɛ ye ani min ka bon n'a bɛɛ ye, ale saraka, a kununa ani a kɔsegira a Faa fɛ.

Yakubatun ye Kirisita tagamasijɛ ye, sabu ale lo tun ye mɔɔgɔ sugandinin ye min tɔɔɔ lara ko 'Izirayeli' Ala fɛ. Sanni Israel ka kɛ siya ye, A tun ye mɔɔɔ ye. O kɔɔtanin lo sabu a yirala ko Yezu lo ye Israelden sɔbɛ ye Kibaru Dumanw na. Komi tɔɔɔ «Izirayeli» dira mɔɔɔ ma fɔlɔ, o b'a yira ko Izirayeli tɔɔɔ min bena kɛ o tɔɔɔ ye, o tun bena kɛ mɔɔɔ ye. Yakuba ta le ka jamana-egilizi wolo; Yezu y'a ka egilisi wolo. Yezu ye Ala ka "mɔɔɔ sugandinin" ye (Esayi 42.1). Ale le ye «Izirayeli mɔɔɔ laban» ye, ani Izirayeli yɛrɛ yɛrɛ ta ciraden.

Yusufutun ye Krista tagamasijɛ ye sabu a kɔɔɔɔɔ tilenbaliya la ani o kɔ, a kɔɔɔtara walisa k'a balimaw kisi. Yusufu ye saya ni sukununi caaman kɛ ka tugu kɔnɔn kɔ, a ye "Krista ka kɔɔɔɔɔ ni kɔɔɔɔ minw bena sɔnɔ o kɔ" yira (1 Piyeri 1:10-11). A balimaw tun b'a nangoya ani k'a kɔniya, a kɔɔɔɔ u bolo ani a kɔɔɔtara ka kɛ fangatigi ye dijɛ jamana min ka fanga ka bon ni jamana bɛɛ ye. Yezu, Yusufu belebeleba, a ka jamanadenw n'a balimaw y'a nangoya ani k'a kɔniya, u y'a faga ani o kɔ, u y'a kɔɔɔta ka taga se fanga ni bonya kɔɔɔba la walisa ka dijɛ kisi k'u balo ni sankolo sumanmarayɔnɔn napolomanw ye. feedingonchrist.com/layidu-kɔɔɔ-mɔɔɔ-suguw-ani-kirista-ka-jaw

Musa ka wagati

Saan caaman Yusufu sanin kɔ, Ala ye Musa lakunu walisa k'a ka mɔɔɔ kisi ka bɔ Ezipiti ka jɔnya la. U kɛnin kɔ ka Kɔɔɔji Wulen baji tige, u hɔɔɔnyara ka bɔ jɔnya la. O kɔ, Ala tɛmɛna Musa fɛ ka layidu ta n'o jɔnɔ kɔɔɔ ye. O jɛnɔkɔnya be weele tuma caaman na ko "Musa ka sariya." Ala ye fanibugu n'a kɔnɔfɛnw kɔcogo tigitigi dɔw di Musa ma fana. A lɔra ka ban tuma min na, Ala donna kɔɔɔ saninmanba kɔnɔ. Lanaya dɛsɛ kɔnɔ, o mɔɔɔ minw be weele ko Isirayelidenw, olu ye yaala yaala saan 40 kɔnɔ sanni u ka se ka don jamana min na, Ala tun y'o layidu di Ibrayima ni Isiyaka ani Yakuba ma.

Hakili senu sababu fɛ, Musa ni sɛberikela wɛrɛw y'u ka tariki sɛbɛ an be min weele ko Layidu Kɔɔ. A be kuma wagati min na, k'a ta dannin ma fɔɔ ka taga se "waati bennin na" Ala ka jurumu w yafa (kisili) yira ani k'u di Nazaretika Yezu ka jurumu yafa saraka fɛ.

An jigi b'a la ko jaa nunu bena i dɛmɛ ka Joseph Pitman yɛrɛ ka kɔɔɔliw faamu sifaw ni dibi koo la. Bibulu .Way Publishing tɛ miiriya dɔ fɔ a ka miiriya tijɛn koo la.

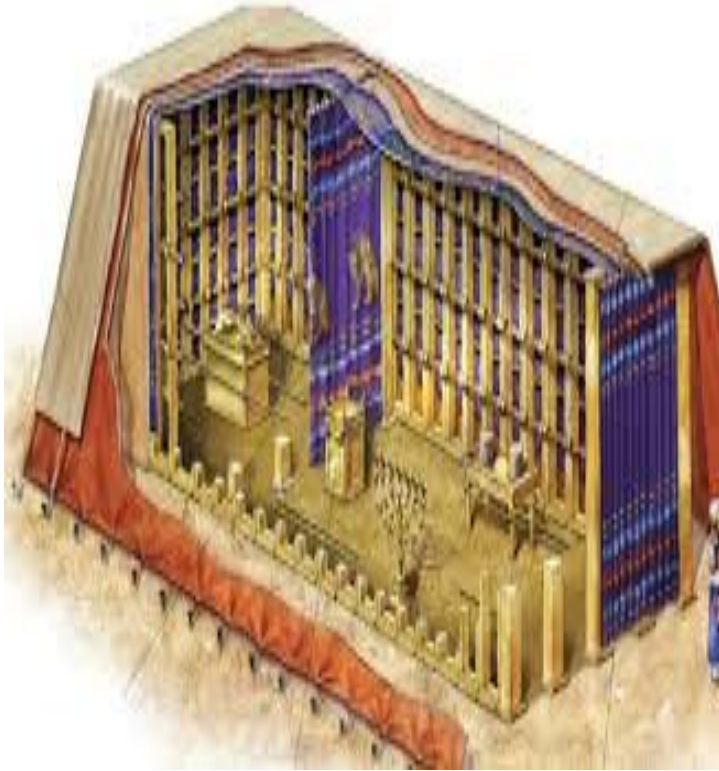
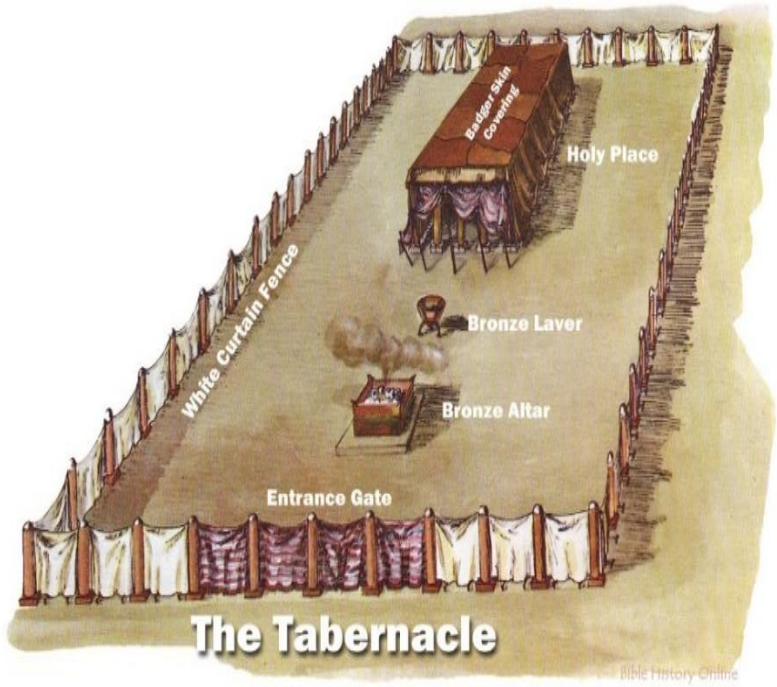
1. Ɛɔɔ b'a yira ko Israeldenw tun siginin be fanibugu lamini na ka keɛɛ ni kabilaw ye.

2. A filanan be saraka jeninin yira sarakabɔlan kan ani Ala be jigira ƙɔɔ senumanba kan, jɛɛɛɛɛɛɛɛ kesu ni hinna sigiyɔɔ tun be ƙɔɔ min na.

3. A sabanan ye ƙɔɔ tigenin ye min b'a yira ƙɔɔ senuman ani ƙɔɔ senumanba, ƙɔɔ senumanba, ƙɔɔ senumanba labencogo n'a ƙɔɔɔkɔw.

4. A naaninan ye fanibugu ƙɔɔɔɔɔɔɔɔ jatemineli ye .

SANKOLO FENW SUU, .

Walima

NEFLI FOLJ ANI FILANAN.

YOZUFU PITMAN LO LO LO LO LO LO LO.

"Ka ɔɔ seberikela fe, Airlie sira kan, Armadale, walima ɔsitarali gafew ɔɔɔɔ la, Elizabeth-sira 528, Melburn. O baara ɔɔɔɔ bena di Armadale kisili so ma. 1893. Pittman, Joseph."

Sankololafenw suma, walima fanibugu folj ni filanan. Melburn: ɔsitarali gafew ɔɔɔɔ, saan 1893. Colvil Smith lo y'o seberi ke entereneti kan. HTML yelemani lo kera Erni Stefanik lo fe. 1999 utikalo tile 15"

Sapitiri 10nan.

Damine kumaw ani damine kumaw

Sariyasen folj: Suu ni feenw Sariyasen

filanan: Musa-Krista

Sariyasen III: Baarakelaw minw be ni hakili

senu ye Sariyasen IV: Minenw Sariyasen V:

Kititigesoba .

Sariyasen VI: A Ibcogo Sariyasen

VII: Datugulan Sariyasen VIII:

Sarakabɔlan ziralaman Sariyasen

IX: Laver

Sariyasen X: Sarakalasebagaya Sariyasen

XI: Yɔɔ senuman Sariyasen XII: Buru

sarakabɔlan Sariyasen XIII: Wusulan

sarakabɔlan Sariyasen XIV: Yɔɔ

senumanba Sariyasen XV:

Sarakalasebagaw kuntigiba

Sariyasen XVI: Kunceli

NEFLI

O baara fitinin ɔɔɔɔ sebera a saan seegi ye nin ye. N' nana Vikitorri ka koloni ɔɔɔ, n' tun b'a fe o wagati la k'a ɔɔ; nka ka Bro ɔɔɔ. Maston ka sebenin fitinin ɔɔ min be kuma o barokun kelen kan, o tun be foro ɔɔɔ ka ban, n' y'o bololaseben bila yɔɔ wɛɛ. Nka n' miirila an ka Kisili So demecogo la, o nana n' hakili la ko, n'an be nin miiriya la, n' be se ka yafa n' ma sisan sabu n' ye n' ka baara majiginin ɔɔ kɛɛ kan. O piningali kera Bro. Maston, n'a ka bonya ye i n'a fo a tun b'a ke cogo min na, a ma mɛɛn, a ye n' hakili lafiya, n' tun be siranna keke koo la; ani a ye n' jija ko n' ka taga seberi ke, sabu foro tun ma segesege ka ban cogo si la. Ani sisan, n' ka ni k'a fo ɔɔɔ ko n'o jijali ye n' ka kalankela ɔɔɔ demɛ cogo ɔɔ la, n' bena sara ɔɔɔ ka temɛ o kan, n'a y'a tando mɔɔ wɛɛw ye, ɔɔ farala a feereli kan, ani o la, Kisili So bena nafa ɔɔɔ. -- JP

DAMINE.

KA sinijasigi fani bo yen, o ye Ala ka koo ye. Dalilu caaman minw b'a yira ko Bibulu sebera sankolo la, u la kelen be se ka tijetigiya kosobe sabu a be sinijasigi yira cogo kabakoman na. U ye fere fila lo ke. A fola, Ala ka «kiraya kuma lakikaman» min fo «a ta cira saninmanw da fe kabini dunupa damina;» ani a filanan, sifaw ni sumaw fe. N'a soko jiningali be se ka ke ko, tuma caaman na, "ko minw bena ke, u b'u ka suma bila ka kon," nka siga t'a la, o ye tijen ye Bibulu koo la. A ma gweleya k'a fo ko kerecena ka koow bee tun fora ka kon Layidu Koko ka Sebeninw na jeyiraliw ni kiraya kumaw sababu fe. Layidu kura koka, yoko 500 joko be kuma koko koo la. O kuma nunu bee fanba fora walisa ka seereya ke Yezu Krista ka diinan ka tijen koo la. O ra, jentokonya numan be Bibulu tilanyokoba fila ce: Layiri koko ni Layiri kura; ani u ka kan ka kalan joko fe walisa ka "Ala ka lapinitaw bee" faamu. Nin sebenin fitinin ka laben b'an dan o kalan diiman faan kelen ma. An ka yeelen ni jemineli jini Ala fe, janko Ala ka koko ka ke an ta ye, ani an ka yeelen ye a ka yeelen koka.

Isirayelidenw ka tagamaw, k'a ta u ka jonya la Ezipiti jamana na ka taga a bila u donyoko la Kanaan jamana na, o ye an ka jeta tagamasijew ni tagamasijew ye minw be tugu joko ko ka bo jurumun ka jonya la ka taga se an ka donni ma koko koka ni se bagaya ye. Musa fana, i n'a fo Izirayelimokw jomokw, a be to ka ke Yesu Kirisita misaliya ye. O b'a yira ka gwe Layiri Kura Sebenin nunu fe: "Balimaw, ne b'a fe aw k'a kon ko an bemaw bee tun be sankaba jukoko, u bee temena baji koka, u bee batizera Musa fe sankaba koka ani kokoji koka. a tun be minni kera hakilimaya farakurun do kan min tun be tugura u ko, ani o farakurunw tun ye an ka misaliyaw ye . "Musa ko: «Matigi Ala bena kira do lawuli aw ye ka bo aw balemaw ce ra, i n'a fo ne, ni a ka kuma o kuma fo aw ye, aw ka kan ka a lamen. Ni kokw o kokw tena o kira lamen, o tigi bena halaki pewu ka bo jama ce ra" (A:2,23); "A dimina jon le ra san binaani koka? Yala jurumunkebagaw, minw suw benna kongokolon koka, o ma ke olugu le ye wa? A ka kali jon le ye ko o tena don a ta lafiya ra, fo minw tun ma kanmine? ni aw donna a ta lafiyeyoko ra, a bena ke i n'a fo aw kelen kelen bee ma se o ra» (Eburuw 3:17; 4:1). Nka hali n'an tun te se ka kuma o verisew joko koo la, o koka koka be kokw kabakoya ko an te se ka fili. An k'o laje dokoni. Israeldenw tun be jonya jugu la Ezipiti jamana na ani o y'u kokw tijew pewu. O ye adamaden cogoya ye, jurumun y'a siri, k'a kokw ani k'a dokoya. Ala le ka Musa ci ka na Izirayelimokw labo o ta jonya ra, ka taga kokw. Yezu cira ka na an kisi jurumu ni halakili ma. Musa ka joko n'a ka jenamaya tariku yere konin be Yezu ma kosobe. Komi a tun b'a kon ko ale lo tun b'a fe ka ke Isirayelidenw kisibaga ye (Kew. 7:25) a "banna k'a weele ko Farahuna denmuso dence, a y'a latige ka koko koko Ala ka kokw fe sanni a ka jurumu diyabo wagati dokoni koka. sara min be soko sara la» (Eburuw 11:24-26). O ra, Yezu ko: «Hali ni a tun ye nafolotigi ye, a kera fantan ye an koson, janko an ye ke nafolotigiw ye a ta fantanya sababu ra» (2 Kor. 8.9). «Nisondiya min tun be a na koko, a ka kuruwa muru, a ma maloya jate» (Eburuw 12:2). O koka koka ye tijen ye, hali n'a be i n'a fo feen sumanin lo. O joko koka

o bɛɛ n'a ta, a be taga ɲɛ. Musa y'a ka Ala ka cikan yira kabako kabakoman caaman fɛ. O ra, Yesu ta ko ra, Piyeri ko: «Aw Izirayelimɔɔw, aw ye nin kumaw lamɛn: Yesu Nazaretika ye mɔɔw ye, Ala ka kabakow ni kabakow ni tagamasiyen minw kɛ aw cɛ ra, i n'a fɔ aw yɛɛ b'a lɔn cogo min na» (Kɛw. 2:22). Yesu ko tiɲɛ na ko: «Ne bɛ baara minw kɛ ne Fa tɔɔw ra, olugu le bɛ ne seereya» (Yuhana 10:25). Tɛmɛnkan ɲanagwɛ sigicogo ye nin ye: sagadennin min tun be faga k'a dumu ni buru funubali ye ani binjuguw ye, jama tun be u cɛmance siri, u tun be u ka sanbaraw don u senw na, u tun be u ka bere minɛ u bolo. sagaden jori tun bɛ bondaw kunna, ani o bondaw kunna; halakili mɛleke ka tɛmɛni: o bɛɛ bɛ ɲɛɲɔɔɔnya kura ko nafamanw yira cogo kabakoman na. «Krista min ye an ta Tɛmɛnkan saraka ye an kosɔn», ani lanaya le kosɔn, an y'a minɛ, ni nimisali dusukasi ye, nka ni jigiya nisɔndiya ye, tuma min na an wulila ka bɔ an ka ɲɔɲɔw n'an ka maloya la, an y'a latigɛ ka ɲɛnamaya kɛ cogo kura la, min saniyanin lo. Lanaya kosɔn, an y'an yɛɛ latanga a ka kuruwa joli kɔɔ, an tun be siran min ɲɛ kosɔbɛ ani an tun ka kan n'o dimi ye, an y'o yɛlɛma ni nɛɛma ye! Musa be jama ɲɛminɛ, Ala ka mara kɔɔ. An b'a kalan ko: "Tuma min na Farahuna ye jama bila ka taga, Ala ma u bila ka taga Filisikaw ka jamana sira fɛ, hali k'a sɔɔw o sira tun ka surun, bari Ala ko: «Ni jama ye kɛɛ ye, n'a sɔɔw u bena nimisa ka kɔsegi Ezipiti jamana na.» Sisan, hali ni a ma se ka sɔɔw kariti kan, Izirayelimɔɔw tun bɛ sira min ta, siga t'a ra, Matigi k'u ɲɛminɛ sira kabakoman dɔ kan, o tun tɛna sira min sugandi o yɛɛ ye abada, o ta diɲɛ hakilitigiya ra. Ka kɛɲɛ ni an be se k'a lɔn ni dannaya ye min be se ka muɲu, a be komi sira min tun "tun ka surun" o tun ye sira surun ye ani a tun ka kɔɔw ka don kongokolon kɔɔ, o min tun bena Kɔɔɔji Wuliman bali. Nka sanni a ka o sira ta, "Ala ye mɔɔw bilasira" ka tɛmɛ kuluyɔɔw dɔ la, ka jigi ka taga se Kɔɔɔji Wulinin daa la. Adamaden ka sɔɔwɔdasi kuntigi o zenerali tun bena a jati ko o ye nalomanyaba ye. Ani, an b'a lɔn jama tun be min miiri tuma min na u ye baji ye u ɲɛfɛ, kulu minw tɛ se ka tɛmɛ u faan fila bɛɛ la ani Farahuna n'a ka kɛlɛbolo minw tun tɛ u yɛɛ minɛ, olu tun b'u kɔfɛ. Nka Ala ka a laban ye kabini a damina ra. U m'o kɛ ani o lo y'a to koow bɛɛ yɛlɛmana. "Matigi Ala ko Musa ma ko: "Mun kosɔn i bɛ kule ka ne wele? A fɔ Izirayelimɔɔw ye, ko o ye taga ɲa fɛ. I ye i ta bere kɔɔɔta, k'i bolo kɔɔɔta kɔɔɔji kan, k'a tilan" (ɛkiz. 14:15, 16). Musa k'a kɛ ten; Izirayelimɔɔw, Musa ta mɔɔw ka ba tige dugukolo jalan kan; Ezipitikaw minw tun be tugura u kɔ, jii be kɔsegira ka u minɛ, k'a sɔɔw jama tun be sankolo farafara n'u ka see sɔɔɔli ni u ka tandoli kulekanw ye. O be tiɲɛnba dɔ yira min kɔɔɔtanin lo kosɔbɛ. Ala ka siraw tɛ an ta siraw ye. Ala ka laben min tɛ se ka faamu, o misaliya ye tiɲɛn na a ka siraw misaliya ye ka tɛmɛ kɔɔw bɛɛ kan. O kɔɔɔɔna misaliya caaman, minw na Ala ka cifɔniw n'a ka siraw be komi, hakili dantanw fɛ, u tɛ foyi ye, u be jensenna Ala ka kuma sɛbɛw kan. Ne mako bɛ burufiyekan dɔɔn le ra Zeriko dugu lamini na; Zedeyɔn ta kɛɛkɛjama dɔɔɔyara ka kɛ mɔɔw kɛmɛ saba ye; kunatɔcɛ Naaman ko Zuriden baji ra; fiyentɔ min ɲakiliw tun mɔɔn lo ni bɔɔw ye, a fɔra a ye ko a ye o ɲadenw ko Silowe baji ra. Adamadenw ka hakili be ɲagami ka kɔn cikanw ɲɛ i n'a fɔ ninw. Ani, n'a tun tɛ o koow bɛɛ la, sanni an ka lɔ ni siranya ni batoli ye o hakilitigiya ni sebgaya dantan ɲɛfɛ, u ka kunntankow tun bena an dusu tiɲɛ. Nka Ala ka mɔɔw ɲɛminɛ sira kabakoman dɔ fɛ ka tɛmɛ Kɔɔɔji Wuliman fɛ, o b'an hakili jigi mun le ra, walima a b'a fɛ ka wale juman le yira, min bɛ bɔ jurumun ni jalaki ra ka taga Kibaru Duman hɔɔɔnya ra? O jaabili ye batɛmu lo ye. Pol ko: «An bɛmaw bɛɛ tun bɛ sankaba jukɔɔ, o bɛɛ tɛmɛna baji cɛ ra, o bɛɛ batizera sankaba ni baji kɔɔw Musa ra;» ani a y'a fara a kan ko: «Sisan, o fɛnw tun ye an ta misaliyaw ye» (figures de nous, marg.). Yan, a b'a ye ko Israeldenw ka batizeli min kɛra Musa la i n'a fɔ .

u kisibaga, sankaba ni baji kɔɔ, o tun ye batiseli tagamasijɛ ye Krista kɔɔ. Ne fɛ, o ɔɔɔɔɔɔɔɔɔ, a be komi a dafanin lo fɔɔ n' t'a ye cogo min na mɔɔɔ be se ka sigasiga a la. An y'a ye ko Tɛmɛnkan seli tun ye kunmaboli tagamasijɛ ye Krista joli nafaman barika la, ani ko jama ka miiriya tun b'a yira ko an lanin be Krista la ani ko an be nimisa Ala la ni kɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ye, ani ko jama y'a to u y'u bilasira cogo kabakoman na Kɔɔɔɔɔɔɔɔɔ Wuliman kɔɔɔ. Sisan, n'an y'an ka Layidu Kura ta ka kisili sira segesegɛ i n'a fɔ Krista n'a ka cidenw y'a yira cogo min na ni hakili senu ye, an bena a ye ko Kɔɔɔɔɔɔɔɔɔ Wuli tɛmɛni ka kan ka kɛ batɛmu tagamasijɛ ye, a kana kɛ fɛɛn wɛɛɛ ye. An Matigi barikaman y'u ka cikanba di cidenw ma k'a fɔ ko: "O la, aw ka taga siyaw bɛɛ kɛ ne ka kalandenw ye, k'u batize Faa, ni Dence, ni Nii Senuman tɔɔɔ la," (Mat. 28:19.) Sisan, i n'a fɔ a ka kalandenw tun be tugu ɔɔɔɔɔ kɔ cogo min na, i n'a fɔ a ka kalandenw tun be tugu u kɔ cogo min na. u batizera a kɔɔ k'u tugu a kɔ ka tɛmɛ Kɔɔɔɔɔ Wulinin cɛma, ani u y'a ye u ka baarakɛla kɔɔɔ bentɔ ani u halakili pewu; o cogo la, Yezu lanabaga min nimisara, ale b'a yɛɛ kalifa Krista ma, i n'a fɔ a ka kalanden kantigiman, ani a be tugu a kɔ batiseli sira fɛ, o kɔ, a be taga a ka sira kan ni nisɔndiya ye, i n'a fɔ Enuke (Kɛw. 8), bari a ka jurumunw n'a ka jɔɔɔɔ tigeria ka sutura, walisa u hakili kana to a la tugun abada. Nin ye Ala ta sira kabakoman ye. Mɔɔɔ caaman b'a miiri ko kɔɔ t'o la, ko kuntan lo ani ko mako t'o la. O, an k'an yɛɛ kɔɔɔ, janko an kana segi Izirayelimɔɔɔ ta nalomanya kan o ta nɔunɔunukow ra, walama Naaman ta miiriya surunw ra. Mɔɔɔ min lanin b'a ra ko Ala ta sira ye lafiya ni tilenninya ye, sabu ale ta sira lo, o tigi ta ɔɔɔ; sabu n'a be tugura baara sira kɔɔɔ, yɔɔ min na hakili tɛ se k'a nɛminɛ, a b'a yira dɔɔɔ ko a lanin b'a la Ala ka hakilitigiya la min tɛ fili, sanni a k'a yɛɛ ka hakili hakilitan n'a ka miiriya surun yira.

An ka tugu o ɔɔɔɔɔ kɔ dɔɔni tugun. Isirayelidenw ka yaala-yaalakow ani Ala ka min kɛ n'u ye, o kofɔra sijɛ caaman Layiri kura kɔɔ i n'a fɔ kerecɛnw ka ɔɔɔɔɔ misaliyaw wala u ka misaliyaw.

1. Siyɔɔɔ siginin tun t'u fɛ. U tun be tagama tuma bɛɛ, u tun be tagama tuma bɛɛ, tuma dɔw la u tun be surunyana layidu jamana na kɔɔɔɔɔ ani u tun be kɔsegira a la tugun, nka u tun be jigiyi la tuma bɛɛ ka lafiyɛ jamana min na "kɔɔ ni li be kɔ." O kuma fɔra sijɛ caaman Layiri kura kɔɔɔ walisa ka kerecɛnw ka ɔɔɔɔɔ yira. «Sabu dugu tɛ an fɛ yan min bɛ to an fɛ, nka an bɛ dugu min bena na, an bɛ o le ninina» (Eburuw 13:14)--An ye «lonanw ye, ani tagamakɛlaw» ani an b'a fɛ ka «lafiyɛyɔɔ min tora» kɔɔ; tuma min na an bena to "Matigi fɛ tuma bɛɛ."

2. Kongokolon tun ye kongokolon ye. U ka loon o loon balofɛnw tun be kɔ sankolo la. Farakuru min bugɔra, o bɛ ji caman kɔ, min bɛ tugu o kɔ o ta yaala bɛɛ ra. Musa ko: "Matigi Ala ka aw bilasira kongokolonba kɔɔ, min tun bɛ siranya bila mɔɔɔ ra, sa tasumamanw ni sɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ tun bɛ yɔɔ min na, ji minnɔɔɔ tun bɛ yɔɔ min na, ji tun tɛ yɔɔ min na. Ale le ka ji kɔ aw ye farakurunba kɔɔ. laban na» (Deter. 8:15-16). "Aw ye aw hakiri to sira min bɛɛ kan, Matigi Ala, aw ta Ala ka aw bilasira kongokolon kɔɔ nin san binaani kɔɔ, janko a ye aw majigi, k'aw kɔɔkɔ, k'a lɔn min bɛ aw jusukun na, ni aw bena a ta cifɔniw labato, walama ni aw tɛna. faaw b'a lɔn, janko a k'a yira aw ra ko adamaden tɛ balo domuni dɔɔɔ le ra, nka ko fɛn o fɛn bɛ kɔ Matigi Ala da ra, o le bɛ balo aw ra.

saanw" (Deter. 8:2-4). A ka di kerecen lakika kelen kelen bee ye k'a se ka Layiri Kura ka feen nafamanw ke a yere ye, minw tagamasijne be yira yan. "O farakurun tun ye Krista ye," Pol ko ten (1 Kor. 10:4). Yezu ko fana, "Ne le ye buru jnama ye" min jigira ka bo sankolo la (John 6:51). Nin dijne ye kongokolon ye kerecen fe, a ka Alako ta fan fe, nka a b'a lon a nisondiya ra ko «moge te balo ni buru dcon ye.»

3. Isirayelidenw ka nunununu, u ka kanminebaliya ani u ka pangili minw kera kongokolon kcon, Layiri kura sebegaw ka teli k'u ke lasominiw ni misaliyaw ye an ka nafa kama. «Saa min tun be kongokolon kcon» o ye Kirisita misaliya ye min «kocara» kuruwa kan. Moge tun be nunununu, Ala ye sa tasumamanw ci ka na u halaki, ani u ye makari Ala jninga tuma min na, a ya fo Musa ye ko a ka saa tasumamanw dilan ni zira ye, i na fo a be se ka ke cogo min na, ka kocara yiri do kan, walisa moge o moge ka file, o tigi ka kenya. Yezu be teme o fe ka yere yira. Tjnen na, o jeyirali be moge kabakoya kosobe, nka a be Yezu kabakoya ka yere suma ni saa ye! Nka ayi, o tun te saa ye, nka a tun bconin be saa le ma. O la, tagamasijne ye tjnen ye cogo min na, Yezu danna "farisogo jurumunkela koccon na," walisa "a ka se ka jurumun jalaki farisogo la i na fo saraka." Ciden Pol ko: "O koo nunu kera misaliyaw ye an fe, janko an kana koo juguw nege don an na i na fo u tun b'a fe cogo min na. Aw kana ke boliw batobagaw ye i na fo u dco ya ke cogo min na . . . An kana Krista kocobe i na fo u dco ya kocobe cogo min na, halakibaga ya halaki cogo min na. O ra, ni moge min b'a miiri ko a lconin be, o tigi ye a yere kocosi, janko a kana ben» (1 Kor: 10). O ko, Eburuw. 3:12-19: "A dusu tjnena jcnw le koccon saan bi naani kcon? Yala o tun te moge minw ye jurumun ke, minw suw benna kongokolon kcon wa? Ani fana 4:1, 2: "O la, an ka siran, na koccon layidu min tara ko an bena don a ka lafijeykoccon la, na koccon aw do kana ke i na fo a ma se o ma."

Ka bo nin kumaw na, siga ta la, ko Izirayelimoge ta tariki tun lapinina ka ke «sankolofenw» misaliya ye, o koccon, Layiri kura ka hakilimaya koketaw. Sanni an ka sapitiri nin datugu, an be se ka kalan kelen wala fila laje dconin minw ya nafa. 1nan. An b'a ye ko kerecen be scon sariya ma i na fo Yahutu. Danfara min be o ni koccon ce, o ye ko ka koccon Musa ta sariya be moge faga, Nin Saninman ta sariya be panamaya di. O lo ye sababu ye min kama an ka ni ka menni ke o laban na ni nisondiya ye ani ni kocconwe ye. Kirisita le ye an Matigi ni an kuntigi ye, i na fo Musa tun be Izirayelimoge fe cogo min na, an ta le ka kan ka tugu an ta Ala kuntigi ko i ko Izirayelimoge tun ka kan ka tugu o ta ko cogo min na. Minw be menni ke o cogo la, a ka baara ye kocconya dafanin ye u fe. 2nan. An ka kunkanbaaraw be suma ni an ka nafaw lo ye. Yoccon min na feen caaman be di, u be feen caaman jini. O la, ni Musa ka wagati la, moge tun be pangili koccon u ka kanminebaliya koccon, «an ka kan ka pangili jugu min koccon, n'an ya yere mabo ale la min be kuma sankolo la?» 3nan. Feen minw tun bu lasun ka tugu Musa ko, u tun ka ca, nka minw tun bu lasun ka tugu Yezu ko, u ka bon ka teme o kan. Tjnen na, Musa tun ye yeresaraka jeyirali juman ye a ka moge ye—jemoge hakilitigi, teri kantigiman; nka Kirisita ta kanuya ka bon ka teme o kan; teri minw be se ka suma na ye! Musa tun te se ka moge kisi o ta jurumunw na, k'u bilasira panamaya banbali ra. Nka Yezu lo ye "sira, tjne ani panamaya" ye ani moge bee be se ka taga Faa fe ale sababu la.

NEFDLI ANI NEFDLI

AN y'a ye ko Israeldenw ka tariki k'a ta Ezipiti ka taga a bila Kanaan jamana na, o labenna walisa ka ke kerecenw ka jenamaya misaliya ye, k'a ta an bɔtuma na ka bɔ jurumu ni Sutana ka jɔnya la fɔ ka taga se an donyɔ ma lafiɔyɔ la min tora Ala ka mɔɔw ye. An ye laben dɔ dɔ lo ke; nka fen caman werɛ tun be se ka fɔ u ka kɔɔliw, u ka kɔɔliw, u ka kelew, u ka see sɔɔliw, &c., nka yɔ t'an fe, ka fara o kan, a ka fisa an ka ke hakilinata ye sanni ka ban, walisa kalankela min be Ala bato, o ka se ka yɔ yɔ ka segesegeri werew ke ani ka sanga jɔɔ ma.

Sisan, ne bena taga jɛ k'a yira ko fanibugu min tun be kongokolon kɔɔ, o tun labenna walisa ka ke kerecenw ka sigicogo tagamasijɛ ye. An ka kan ka juru don Heburuw ka letere la min y'o tijen sabati. Heb. 10:1: "Sariya ye fenɔumanw nataw ja ye, a te fenw yere jaa ye," etc. A b'a yira ka gwɛ ko "sariya" min be yan, o jɛsinna Musa ka sariya yɔ dɔ ma min jɛsinna fanibugu n'a jɔɔnaw ma, walima min be weele ko "sariya min be mɔɔw lasun u ka koow ke." O sariya tun ye "fenɔuman nataw suma" lo ye. O «fenɔumanw» le ye Kirisita ta Kibaro Diman ta barakaw ye, i n'a fɔ sapitiri b'a yira cogo min na ka ban. Suu jɛfɔra ko "fen (ɔumanw) ja yere te." Suu te abada a ka feen jaa tigitigi ye, nka a ka ca a la, o be se k'a yira. Tuma dɔw la, ka suma n'a kɔɔfenw lɔn, o ka gwɛ--n'a sɔɔ o te se ka ke--fo feen ka bɔ kene kan. Nka o kɔ, u ka jɛnɔɔnya be sabati nɔɔman na. N'an ye yiri dɔ ka suma ye tile wala kalo fe, hali n'o yiri te ye, an b'a fɔ ni sigasigali ye ko o suma ye yiri ta ye; nka an te se ka la a ra o cogo ra tuma beɛ, fɔ ka taga se o feen ma, k'a suma ni a suma ye. Sisan, an ka kan ka tugu kɔɔli sariyakolo min kɔ, o le ye nin ye. Feen min be Layiri Kura kɔɔ, o ka kan ka Layiri Kɔɔ ka suma jɛfɔ. Fancy ye tulon ke dan te min na, ani jɛgami lo y'a to u y'o koo mine ni sariyakolo nin bilali ye. N'an be tugu o sariyakolo kɔ, an jigi b'a la ka se ka fanibugu ka kalan n'a ka jɛnɔɔnyaw jɛfɔ cogo bennin na ani cogo ɔuman na. An tɛna a miiri ko an ka lɔɔba ye tijen ye, nka an bena a yira k'o lo ye tijen ye. Ko fanibugu n'a ka baaraw tun lapinina ka ke misaliya ye, sebenin nunu bena bɔ k'a yira ko: "Sisan, sarakalasebagaw tun be don fanibugu fɔl kɔɔ tuma beɛ ka baara ke. ani mɔɔw ka filiw kosɔn, o min b'a yira ko sira min be don yɔɔ senuman na, o ma bɔ kene kan fɔl, k'a sɔɔ fanibugu Fɔlɔ bele lɔnin be yen, o min ye ntalen ye min be kera sisan . bolow," n'a jɔɔnaw (Eburuw 9:6-11). "O la, sankolofenw jɔɔw tun ka kan ka saniya ni nin ye (misiw joli, ani fen werew), nka sankolofenw yere tun ka kan ka saniya ni saraka ɔumanw ye minw ka fisa ni nunu ye. Sabu Kirisita ma don bolow ta yɔɔ saninman kɔɔ, i n'a fɔ yɔɔ saninman min dilanna ni bolow ye, nka a donna a yere yere ra. 9:23-25 kɔɔ). «O le kosɔn, ne balemaw, an be ni an ye;jagweleya ka don yɔɔ saninman kɔɔ Yesu joli baraka ra, a ka sira min di an ma, sira kura min be jenamaya di an ma, ka teme fanikolon fe, o kɔɔ, a farisogo; Sarakalasebagaw kuntigiba be Ala ka soo kunna minke, an ka gwere Ala la ni dusukun lakika ye, ani lanaya dafanin, an dusukunw saniyanin lo ka bɔ an dusukun juguw la, an farikolo konin lo ni jii saniyanin ye" (Eburuw 10:19, 20).

fanibugu tun ye filanan tagamasijne ye min dugukolo kan fanibugu tun ye sankolo fanibugu misaliya ye; ko fanibugu min dilanna ni bolo ye, o tun ye fanibugu do tagamasijne ye min tun bena dilan "bolo te min na," "Matigi lo y'o lo, adamaden te, ko suma tun ka kan ka yelema ni 'tjine' (walima tjene) ye." Niin Senuman ye neema ke ka laben-korcwoli danfarandin do di an ma. N'an be to k'o labenba nin to an hakili la, ani n'an be baara kera n'a ye i n'a fo an ka jusigilan, an te se ka tunu yorcwan.

Ka bo verise nunu na, kunceli kelen be yen min te se ka bali, ani n' bena o fo yan. An bena boon sanfela min lo, o lo bena ke o jusigilan n'a dugukolo baara ye. A bena ke kopuman ye, o kama, a mako t'a la k'a to an hakili la. O ye nin ye: BUGU MIN BE NEFDLI KAN, o tun ye YESU KRISTA KA EGILISI NEFDLI YE. Ni ne be Kirisita ta Egilisi fora, ne be Kirisita ni a ta mcgw le fora, ani fen o fen be o siri mcgw na. N lanin b'a la ko an be tagamayorcw o tagamayorcw min ta nin sangali kw, o bena jati i n'a fo tagama min be ke sira kelen kan, ani ka taga lapini numan do fan fe, o ye kunceyorcw ye min bena kalankela Ala batobaga hakili to lafine diman ni dugawu la n'a ye baara fitinin nin bila.

Musa ka landa bora Ala lo la k'a ta a damine na ka taga a laban na. O kama, a tun dafandin lo i n'a fo landakow. Nka o tun ye «sankolofenw suma» le ye. O la, "sankolofenw" ka kan ka ke SISTEMU ye. An be min weele ko kerecanya, walisa k'a mcgwa, o ye o laben ye. Sisan, kerecanya te Krista kelen ye, hali n'an be ninsondiya k'a lon ko ale lo ye cemance ye, kabakuruba, jusigilan. Kerecaw ka sigicogo be Ala lo kofw min ye sababu fow ye; Yesu Kirisita, Ala panaman Dence; Nin Saninman*; kuruwa, ani kaburu, ani kunuko; lanaya, nimisa, batiseli, ani panamaya saninyanin; egilisi n'a ka sariyaw. O fenw bee tun be tagamasijnew yira Musa ka sariyaw kw. An lanin t'a la ko Izirayelimcw si, walama Musa yere, o ka o faamu; hali ni siga t'a la, mcgw minw tun be Ala bato kosobe u cema, sariya tun ye u ka "kalanfa" ye cogo do la walisa k'u ladon Krista fe. Nka u tun ye o koo nunu faamu ka kw, u tun m'a faamu wo, tuma min na a y'a yere yira, o kekecogo tun gwenin lo kosobe, fw mcgw si tun te se ka fili o la. Krista n'a ye tjene min yira, o kera i n'a fo fen ye min be se ka sariya ka hiyercglifiw bayelema mcgwman na. O la, jentcwnya min kera farisogo la, o be bo kene kan i n'a fo jentcwnya min kera hakili senu na, kenekene min be ke farisogo la, o be ke dusukun kenekene ye. Tuma dww la, o sangali be ke danfara ye. «Ibrahim ta denw te, nka Izirayelimcw, ka kapa ni lanaya ye, olugu le ye Ibrahim bncwnw ye, ani Ala ka layiri min ta, o bena o kw. An te taga Sinayi kuru kan n'a ka siranyafen juguw ye, nka an be taga Siyon dugu lo la, Ala panaman ka dugu. Zeruzalemu min be Palesitini, o te an ka kwkcw ye, nka Zeruzalemu lo be "an bee bamuso" sanfe.

Ni o sangali be baara kera ka taga, a be gweya ko Ala ka seberi kelen lo be tagamasijne bila Layidu Kw ni Layidu Kura fila bee kan; ani Ala ka hakilitigiya kabakoman min b'a to a be baara ke ni fen mcgwmanw ye walisa ka Kunmaboli koo kabakomanw yira, o be an kabakoya ka taga. Bibulu be jati i n'a fo fen kelen. I n'a fo fanibon, a kw saninman ni kw saninmanba le be yen: Layiri kw ni layiri kura; ani a ka kan ka fanikolon fara drcw, k'a ye ko o fla bee ye kelen ye. O fla bee ye Nin Saninman kelen ta baara le ye. O fla bee ye Ala ta mcgw saninmanw le ye, minw ka seberi ke i n'a fo Nin Saninman tun b'u lasun cogo min na. Nyagami te yen, nka Ala ka tjene yiriwali lo be kera drcw drcw fw ka taga se dafalenya ma. Danfenw ni yiraliw be ben mcgw ma. Netaga ni yiriwali sariya kelenw lo b'u fila bee mara. Tulipen ka bulb kw, feeren cernumannin be kw a ka negew kw minw be mcgw kabakoya. Nka, mcgw tun te se k'a miiri o anpulu bena ke min ye .

k'a dan dugukolo kan; nka n'a yiriwara ka ñe an b'a ye ka gwe ko laben kabakoman ani ceñumanba do labenna, a laban ye feeren ñuman ye min be yiriden masafugula. O cogo kelen lo ni Yirali ye. Pol b'o fo ten: "Ne min ka dogo ni mago senumanw bee ye, o neema dira ne ma, ne ka Kirisita ka nafolo min te se ka segesege, o waaju siya were magow ye, ani ka magow bee deme k'a lon Ala ka gundo min dogonin be Ala la kabini wagatijan, ale min ye feen bee dan, walisa a ka se bagaya ke sisan. Ala ka hakiritigiya sifa caaman lonna EGILIZI sababu la, ka kepe n'a ka lapinita banbali ye (lapinita min be wagati bee la), a tun yo min latige an Matigi Yezu Krista barika la " (Efz. 3:8-11). "O, Ala ka nafolo ka bon, a ka hakiritigiya n'a ka lonniya ka bon! A ka kitiw n'a ka siraw te se ka segesege cogo min na! Sabu jon le ka Matigi hakiri lon? min ka kan ka bonya la a kan fo abada.»

Sariyasen II

MUSA-KRISTA

AN ya ye ka ban cogo do la ko Musa tun ye Krista tagamasine ye. An ko tinen koo segesege tugun. Cogo si la, Musa te yira i n'a fo Krista ka tagamasine min be mago kabakoya ka teme Israeldenw ka sariya dibaga kan. Tuma min na a jigira ka bo kulu senuman kan, a ñeda tun be manamana ni sankolo kow ye, ani komi jama tun te se ka yeelen muju, a ye fani do datugu a ñeda kan. O b'an hakili jigi ale la min "kora Ala fe" ka "jigira ka bo sankolo la" ka Ala sago yira adamadenw na. O keto, kow min tun b'a fe ni Faa ye sanni dike ka dan, a ka o kow bila kerefe, k'a ta Alaya datugu adamaden farisogo ra. Ciden b'o koo kabakoman yira cogo do la min be dan na. A te se ka ke ka kumadenw fo minw be mago hakili sama ani k'a bonya ka teme o kan. "Aw ma se kulu ma, mago be se ka maga min na, min be jenina ni tasuma ye, ani dibi, ani dibi, sanfine, ani burufiyekan, ani kumaw. Musa ko: «Ne be siranna kosebe, ne be yeyeyera.» Aw ka taga Yesu fe, min ye jentogonya kura sigibaga ye, ani joli min be fense, min be fen ñumanw fo ka teme Habila ta kan» (Eburuw 12:18-24).

O danfara min kofra sanfe, o b'a laban kow koo minw kera jentogonya kow ni jentogonya kura sariya dinin ko. Wagati min na Musa tun te kuru kan, jama tun be jow batora. O jurumun koson, mago murutininw ce waga saba fagara o balemaw ta kerekemuruw fe. Nka tuma min na Kibaru Duman sariya fora folo ka bo Siyon kuru kan, mago waa saba kisira (Kewalew 2). Nin ye tinen ñeyirali ñuman ye. «Musa ta sariya be mago faga, nka Nin Saninman be ñanamanya di» (2 Kor. 3:6).

fɛn bɛɛ danna," o fana ye boonba dɔ lbaga ye min ka bon n'o bɛɛ ye--Ala ka soo. Dunija ka bololafɛnw lɔli la, k'a ta diɲɛ barikaman na ka taga a bila fɛnɲɛnama fitininw na, labɛn dafanin be sɔɔ. O kelen lo be kɛ Musa ka sigicogo la, ani o kelen lo fana be kɛ kerecɛnw ka sigicogo la. saya." Ala ka "misaliya" min tun be fanibugu la kongokolon kɔkɔ, o tun dafanin lo. Mɔkɔ si tun tɛ se ka dɔ fara a kan wala k'a bɔ a la, saya dimi kosɔn. Yala Ala tɛ koniya a sago la fanibugu "tiɲɛn" koo la, min fɔlɔ tun ye suma dɔkɔn lo ye wa? Yezu Krista ka koow kɛra i n'a fɔ mɔkɔ kelen kelen bɛɛ ye "sariya ye a yɛɛ ye," ani i n'a fɔ Ala y'a fɔ ko mɔkɔ kelen kelen bɛɛ be se ka min kɛ a yɛɛ ɲɛ na, o ye Yirali ye min bɔra Ala fɛ, ani a ka sariyaw ka kan ka labato The kingdom of heaven is the must be. dugukolo, ani a sariyaw man kan ka yeɛma. O koo nunu be an ɲɛfɛ Layiri Kura kɔkɔ, ani u be Ala ka hakilitigiya n'a ka kɔkɔ yira.

Sariyasen III

BARAKELAW MINW NI HAKILI NEFDLI

AN KA taga ɲɛfɛ sisan ani ka bɔkɔkɔnya jɔkɔkɔn wɛɛ lajɛ min be Musa ka fanibugu ni "Matigi ka fanibugu lakika min lɔ, adamaden tɛ min lɔ." O boon fila lɔli la, baarakelaw lo tun be baara kɛ ni hakili senu ye. Ala k'a fɔ Musa ye ko: «A flɛ, ne ka Huri dence Uri dence Bɛsɛlɛli wele, ka bɔ Zuda ta mɔkɔw ra, ka Ala Nin fa a ra, ka hakiritigiya ni faamuyali di a ma, ka lɔnniya di a ma, ka baara sifa bɛɛ kɛ, ka kabakuruw dilan, ka sanu ni nɛgɛw, ani warijɛw dilan. ka yiriw sɛgɛsɛgɛ, ka baara suguya bɛɛ kɛ. Ne ka Ahisamaki dence Oholiyabu sigi n'a ye, min bɔra Dan ta mɔkɔw ra, ne ka hakiritigiya don hakiritigiw bɛɛ jusukun na, janko ne ka fɛn o fɛn fɔ i ye, o ye o bɛɛ kɛ» (ɛkiz. 31:6). An b'a ye yan ko Ala ka mɔkɔ damadɔ sugandi, k'a fa a Nin Saninman na, o min ta se bagaya sababu ra, o tun be se k'a lɔn kosɛbɛ, ka se ka fanibugu ta Alako miiriya dafa a cogoya bɛɛ ra. U ka nilifɛnw tun ka ca ani u tun be dan na ka kɛɲɛ n'u ka baara ka lapinitaw ye. A tɛ komi u tun ye fɔkɔmasɔn si sɔkɔ ka kɔn o baara sifa caaman na, wala u tun be se o baara la cogoya wɛɛ la, nka u ka miiriya be yɔkɔ wɛɛ la. U tun ye jɔkɔnw ye Ezipiti. U ka cogoya tun tɛ cogo si la min tun bena dusu don mɔkɔw la u ka sekoyira sɛnɛ. O la, a ka c'a la, Ala y'o cɛɛw sugandi, k'a sɔkɔ u tun tɛ se ka baara kɛ cogo min na, walisa a ka kɛ i n'a fɔ u bɔra hakili senu lo la, ani ko kɔkɔ ka kan ka di Ala ma. O miiriya tun ye Ala ta ye; o misaliya tun ye Ala ta ye; ani hakilitigiya ni se min tun b'a la k'o baara kɛ, o fana tun bɔra Ala lo la, o kama yɔkɔ tun tɛ adamadenw ka miiriyaw n'u ka fɛɛɛw gansanw ye. Ala lo tun ye boon lbaga ye, Musa tun ye boon lbaga ɲana ye ani Besɛli n'a tɔkɔkɔnw tun ye baarakelaw ye. A tɛ baarakɛla ka baara ye, n'a be baara kɛra boon lɔli la, ka boon lbaga ka boon lɔcogo yeɛma, wala ka bɔ boon lɔcogo la cogo fitinin dɔ la; nka u ka baara ye ka cikan minw di u ma ka ɲɛsin u ka .

departeman kerēnkerenninw na. O kɛɔ, ɔɔ kelen kelen bɛɛ be kɛ sababu ye ka ɔɔ bɛɛ dafa ani ka bɛn ɔɔ ma. Baarakɛlaw tun be ten fana fanibugu kɔɔ. Cɛɛ kelen kelen bɛɛ ye baara kɛ ka kɛɛ ni cikanw ye, ani a laban, fanibugu n'a kɔɔɔɔɔ bɛɛ dilanna ka kɛɛ ni ɔɔyirali ye min yirala Musa la kulu kan.

Kɔɔ caaman be ɔɔ Sebeninw ɔɔɔɔ la. Tuma caaman na, u be kiraya kumaw lo ɔɔ. Cogo kabakoman na, u be ɔɔ minw ta, u ka jogo n'u ka baara yɛɛ yɛɛ yira, ani hali u ka sininasigi. Baarakɛlaba fila minw tun be fanibugu kan, olu ɔɔɔɔ be ɔɔɔɔ hakili jigi cogo kabakoman na. Bezeli kɔɔ ko "Ala ka suma (walima a ka latanga) kɔɔ." Oholiyabu kɔɔ ye ko: «Face ta fanibon;» ani tɔɔ na, u tun ka ɔɔ k'a ye k'u latanganin lo kɔɔɔɔ "Sebagayabɛɛtigi ka suma" kɔɔ k'u to baara la ni kantigiya ye u ka "Faa ka fanibugu" kɔɔ. An fana ka kan ka kɛ ten, n'an be tugu kɔɔɔɔ, ani n'an be wasa an Faa sago la koo bɛɛ la.

Sisan, o baarakɛlaw minw tun be ni hakili senu ye, olu tun be ɔɔ kelen lo ta "buguso ɔɔ" koo la, i n'a ɔɔ Yezu Krista ka cidenw tun be ɔɔ min na "filanan" koo la. Olu, o minw ye cidenw ye, u tun tɛ se k'o kɛ u yɛɛ ma. U ma kalan foyi ɔɔ ka kɔɔ u ka ciden baaraba ɔɔ. U tun ye, seko ni lɔɔɔ ɔɔɔɔ ɔɔ na, ani tɔɔ na, u tun ye "ɔɔɔɔ ye minw ma kalan ani minw tɛ foyi lɔɔ." Hali ni o tun tugura Yesu kɔ, k'a ta kalan kabakomanw lamɛn, o bɛɛ n'a ta, tuma min na a bɔɔ o kɔɔ, a ka o to o ra, baara min tun bɛ o ɔɔ kɔɔ, o tun bɛ o yɛɛ ra cogo min na. O kama, Yezu y'a ɔɔ u ye ko u ka "to Zeruzalɛmu ɔɔ ka taga se Ala ka sebgaya ma min be bɔ sankolo la." Wagati ɔɔɔni ka kɔɔ a ka kɔɔ ɔɔ, Yezu tun ye Nii Senuman nilifɛn layidu ta sɔɔ caaman ni nɛɛma ye. A tun b'a lɔɔ ko walisa u ka se k'a ka cikanba dafa, a ye min di u ma a kununin kɔ ka bɔ saya la (Mat. 28:18-20), a tun ka ɔɔ u ka ɔɔɔɔɔ min ka bon ni adamadenw ta ye ani min tɛ fili. O le kɔɔɔ a ka kuma minw ɔɔ sɔɔ caman Nin Saninman bɔɔni ko ra. "Ne bɛna Fa Ala daari, a bɛna dususaalobaga wɛɛ di aw ma, janko a ye to ni aw ye ɔɔ abada, o ye tɔɔ Nin ye. Dunuɔɔɔɔ tɛ se ka min minɛ, sabu o t'a ye, o t'a lɔɔ fana." «Ne Fa Ala bɛna min ci ne ɔɔ ra, o ye Dususaalobaga ye, min ye Nin Saninman ye, ale le bɛna aw karan fɛn bɛɛ ra, ka ne ka kuma minw bɛɛ ɔɔ aw ye, a bɛna aw hakiri jigi o ra» (Yuhana 14:16,17, 25, 26). "Ne bɛna Dususaalobaga min ci aw ma ka bɔ Fa Ala fɛ, o min ye can Nin ye, min bɛ bɔ Fa Ala fɛ, o nana tuma min na, o tigi le bɛna seereya kɛ ne ta ko ra, aw fana bɛna ne seereya, sabu aw tun bɛ ni ne ye kabini a damina ra," (sɛbɛri 15:26, 27). "A ka ɔɔ aw ye ko ne ka taga, bari ni ne ma taga, Dususaalobaga tɛna na aw fɛ, nka ni ne tagara, ne bɛna a ci aw fɛ. Ni a nana, a bɛna dɔɔ ɔɔɔɔ jalaki jurumun ni terenninya ni kiti ko ra . . . tɔɔ Nin, nana, a bɛna aw bilasira ka don TINEN Bɛɛ la, sabu a bɛna min ɔɔ a yɛɛ ye, a bɛna o ɔɔ aw ye; "A tun be ɔɔɔɔ fɛ n'u ye tuma min na, a y'a ɔɔ u ye k'u kana bɔ Zeruzalɛmu, nga u ka Faa ka layidu makɔɔ, aw ye min mɛn ne fɛ. Sabu Yuhana tun be ɔɔɔɔ batize ni jii ye, nka aw bɛna batize ni Nii Senuman ye tile damanin kɔɔ" (Kɛw. 1:4).

An b'a ye ka bo nin Sebeninw na, ko Kirisita ta ciraden sugandininw tun man kan ka o ta baaraba damina, min ye Kibaru Duman waajuri ye, ka fanibugu lakika lo, fo ka taga se Nin Saninman nana o kan, janko Nin Saninman ka bon o kan ka caya, fo o ka se ka «batize» o kono; ko o Nin kelen, dununa tun te se ka min kono; ko a ka na i n'a fo «dususaalobaga», ka Kirisita ta kalan temeninw bee hakiri jigi o ra, ka o bilasira tije bee ra, ka sininasigi yira o ta faamuyali ra; ko a tun ka kan ka Kirisita ta can bee fo olugu le sababu ra.

O la, Yezu ka ciden minw cira hakili senu barika la, u tun be se k'u ka baaraba ke Ala barika la. Ani, walisa u ka se ka fanga caaman kono, Ala ye baara ke n'u ye, "a ye seereya ke n'u ye ni tagamasijew ni kabakow ye, ani se bagaya caaman ye, ani Nii Senuman ka nilifenw ye, ka keje n'a yere ka se bagaya ye" (Eburuw 2:4). U tun be se fana, Ala ka se bagaya barika la, ka mogo faga (Kew. 5) ani ka mogo lakunu (Kew. 9:36-43); u tun be se ka jurumunw "mara" ani u tun be se k'u "yafa"; o tun lonin be o kono ra, o tun ye Kirisita ni Ala da ye. "Mogo min be aw lamena, o tigi be ne lamenna, ni mogo min banna aw ra, o tigi banna ne ra. Ni min banna ne ra, o tigi banna ne cibaga le ra." Nin ye nege saba ye: Ala, Kirisita, ciradenw; Ala min be sankolo la, Kirisita min ye celasigibaga ye, ani cidenw minw be dugukolo kan. Min be cidenw ka jehokonya mine, o tigi be Krista mine, ani Se bagayabestigi Ala. A to mogo kana n' faamu cogo wera la. Cidenw be ni bokoba nin ye u ka kalan koson min te fili. Ala ka nin se bagaya jokon di adamaden ma, o ye kabako ye; nka a ta lapinita lo, an ka kan ka an yere majigi ni ninsondiya ye.

Egilizi folo tun b'o kuntigiya lon kosobe. «O tun be to ka ciradenw ta kalanw labato» (Kew. 2). O tun k'a lon ko olugu ye Kirisita ta ciradenw le ye; ani ko o la, u ka kuma tun ye laban ye Krista ka limaniya koo bee la, ani bi, o cidenw ka fanga kelen lo be baara la. Ciradenw konabilabaga te yi; o si te wajibi ye. Lanaya, a dafanin bee, o kera o le sababu ra, «a dira mogo senumanw ma sije kelen pewu;» ani a be kono Layiri kura jee kono. Mogo b'a jini ka do fara cidenw ka fanga kan wala k'u bo u la, a ka ke masasigilan, jamana, pariti, sinodi, konferansi, Pape, walima ladilikelaw ye, o ye murutili wale ye Ala sago kama. Yezu y'a lon ko dije mogo ka ni ka yelama "u ka kuma kono lo sababu la" (Zan 17:20). Ani Piyeri y'a fo ko Ala ye "jenamaya ni Alapasiran koo bee kalifa u ma." O la, an be kuma laban k'a fo tugun ko baarakelaw minw tun be fanibugu folo kan, olu tun ye baarakelaw minw tun be fanibugu filanan kono, olu misaliya ye, ani ko i n'a fo folow ye baara ke cogo min na, ka tije ani ka dafa, fanibugu folo ka keje ni Ala ka "misali" ye; o cogo ra, Yesu Kirisita ta ciradenw, Nin Saninman ta fanga ra, ka kerecaw ta sigicogo laben, k'a dafa; ani jogoba min ka kan ka kalan o la, o ye ka son tije ma pewu ani k'a kono an b'a kono Layidu Kura kono cogo min na. Ni mogo minw bee b'a fo k'u lanin be Yezu la, olu tun sonna o sariya ma, ani u tun bena "jija jokon fe Kibaru Duman limaniya kama," o tun bena ke KELEN ye--"Farikolo kelen, hakili kelen, jigi kelen, Matigi kelen, limaniya kelen, batemu kelen, ani Ala kelen min ye bee Faa ye.

"Toko ni diinekuluw ni jenkuluw be ben, Yezu Krista ka ke bee ye."

MINENW

ƆƆƆƆƆƆ ni a ƆƆƆƆƆƆƆƆ tun dilanna ni ƆƆƆƆƆƆƆƆ gweƆƆ sifa caaman ye: sanu, warije, zira, kabakuru ƆƆƆƆƆƆƆƆ gweƆƆ, akasiya yiriw, lenfani ƆƆƆƆƆƆƆƆ, golo ƆƆƆƆƆƆƆƆ gweƆƆ, ƆƆƆƆƆƆƆƆ, fani ƆƆƆƆƆƆƆƆ, &c. An be se ka min ƆƆƆƆƆƆƆƆ, o ye ko o ƆƆƆƆƆƆƆƆ tun ye Ala ka ƆƆƆƆƆƆƆƆ ka saraka ye u yeƆƆ sago la. "Matigi Ala k'a ƆƆ Musa ye ko: «A ƆƆ IzirayelimƆƆƆƆƆƆ ye, ko o ye saraka ƆƆ ta ne ye. Ni ƆƆƆƆƆ o ƆƆƆƆƆ be ƆƆƆ, o tigi ye ne ta saraka ƆƆ ta," &c. (ƆƆƆƆ. 25:1-9). "ƆƆƆƆ o ƆƆƆƆƆ dusukun tun b'a lasun, ani ƆƆƆƆ o ƆƆƆƆƆ tun b'a ƆƆ, o beƆƆ nana, ka na ni Matigi ka saraka ye, ƆƆƆƆƆƆƆƆƆ fanibugu baara kama, ani a baara kama, ani fani senumanw kama. (Ch. 35:20-24. "Isirayelidenw tun nana ni saraka minw beƆƆ ye Musa ƆƆ, u y'u beƆƆ ƆƆƆƆ Musa ƆƆ, u tun be saraka minw di a ma ƆƆƆƆƆƆ o ƆƆƆƆƆƆ . . . a ka cikan di, o k'a ƆƆ ko: «ƆƆƆ ni muso si kana baara weƆƆ ke ƆƆƆƆ senuman sarakaw kama tugu, o la, jama balila ka saraka di" (ƆƆƆƆ. 36:3-6.) O cogo la, Ala ka weleli la, jama y'a jaabi ni ƆƆƆƆƆƆƆ ye min ka ca kojugu! yeƆƆsaraka ƆƆƆƆƆƆƆƆ ƆƆƆƆƆƆƆƆ lo!

An be ni misaliya ƆƆ ye nin koo nin na min b'a yira ko sariyakolo min be adamadenw ka kunmaboli laben beƆƆ ƆƆƆƆ, k'a ta a sababuba ƆƆƆ ma ka taga a bila a laban na. "Ala ye dije kanu ƆƆ a y'a DenceƆƆ kelenpe di," ani Yezu "y'an kanu, a y'a yeƆƆ di an ƆƆƆƆ." "An kisira neƆƆƆ le ra, lanaya le sababu ra, o ma ƆƆ an yeƆƆ ra, Ala ta nilifen lo." "Aw minƆƆƆ be aw beƆƆ ra, aw ye na ji ra, wari te min ƆƆ, aw ye na san ka domuni ke wari te, ƆƆƆƆ te." A ka di Ala ye ka nili ke. Ale le be ƆƆ beƆƆ di, ƆƆƆƆƆƆƆƆ ni ƆƆƆƆƆƆƆƆƆ; kisiri; ani a ƆƆƆƆƆƆ beƆƆ. Ani, a ka danfenw be saraka minw ƆƆ u yeƆƆ sago la, o ka di a ye. A te ƆƆƆƆ si waajibiya. «Nii Senuman ka fanga min te se ka keƆƆ» ka kalan be Bibulu ka ƆƆƆƆƆƆƆ n'a ka hakili ƆƆƆƆ. Ni Krista ƆƆƆƆ be adamaden dusukun daa la k'a weele k'a ƆƆƆƆƆ, an yeƆƆ ka kan k'a dayeƆƆ k'a to a ka don; ni Ala ko: «Aw minw beƆƆ minƆƆƆƆ be, aw ye na ji ra», AN KA KAN AN YERE KA NA ji min. A tena an waajibiya. Ni ƆƆƆƆƆ ma ƆƆƆ ka na, janko o ye ƆƆƆƆƆƆƆƆƆ ƆƆƆ, o ka kan ka tunu. Ala tena o jagoya. A ko: «Ne ta ƆƆƆƆƆ beƆƆ ke ƆƆƆƆƆ ye minw be ƆƆƆ, ne ta seƆƆƆƆƆƆƆƆ lon na.» Tijen na, o ƆƆƆƆƆƆƆƆƆƆƆƆƆƆƆƆ ka diinan ma! Pantekote loon na, ƆƆƆƆƆ "y'u yeƆƆ di Matigi ma ƆƆƆ" ciden Piyeri ka welekan barikaman ƆƆ, o ƆƆ, koo ƆƆ kera o ƆƆ min be ben cogo kabakoman na ni koo min kofra sanƆƆ. I ko jama tun be na n'u ka nafolo ye gwansan Musa ka welekan na cogo min na, o cogo kelen na, tuma min na jama "ye ciden ka kuma ƆƆƆ ni ninsƆƆƆƆƆƆƆƆ ye, ka batize," a ƆƆƆ an ye ko "u si m'a ƆƆ ko ale bolofenw beƆƆ ye ale yeƆƆ ta ye . k'u bila ciradenw sen ƆƆƆ, u y'u tilan u kelen kelen beƆƆ ye ka keƆƆƆ n'u makoya ye" (ƆƆƆ. 4:32-34). Siga t'a la, tijen min be Krista koo la, o y'u dusukun mine ƆƆƆƆƆ! O ni lanabagaw tun ye Ala ka kisili faamu sisan i n'a ƆƆ u tun b'a faamu cogo min na, o tuma na, kuun tun tena ke ka delili ke ani ka delili ke a ye .

wari dɔɔni dɔɔni lo tun b'a fe ka Matigi ka baara ke. Sariya si te jenɔɔɔnya kura kɔɔni min b'a fo ko: «I ka kan ka wari di.» Ala y'a latige k'a to an ka se ka koow ke i n'a fo an dusukun b'a jini an fe cogo min na. "Ni mɔɔɔ b'a fe ka sɔɔ, a be sɔɔ a ma ka keɔe ni feen min b'a fe, a te sɔɔ a ma ka keɔe n'a te min ye." "Nga ne b'a fo min ye, o ye ko ni mɔɔɔ min be danni ke dɔɔni, o tigi bena suman tige dɔɔni dɔɔni, min be danni ke ka caya, o tigi bena suman tige ka caya fana. Bee ka kan ka di ka keɔe n'a yeɔe sago ye, a kana ke ni nisɔɔngoya ye, walima ni jagoya ye, bari Ala be dibaga kanu" (2 Kor. 6;2).

Nka k'an to hɔɔɔɔnya la ten, min be Ala ka "nilifen min te se ka fo" nafa lon an ye, o tigi tena sɔɔ k'a fo ko "Yala diɔe bee tun ye ne ta ye, o tun ye saraka ye min ka dɔɔɔ kojugu, kanuya kabakoman, Alako, min be ne niin, ne ka panamaya, ne ka feen bee jini."

An be se k'a kɔɔsi ko, yɔɔɔ filanan na, walisa ka fanibugu mako wasa, u tun be Ala ka mɔɔɔ dɔɔni lo weele. A be se ka fo ko o tun te se ka foyi weɔe ke; nka o bena ke i n'a fo ka miiri kojugu. K'u ma delili ke kenema, o ye koo ye min bennin lo ni kerecen fɔɔw ka kewalew ye. U ma foyi ta siya weɔe mɔɔɔw fe k'u demɔe kibaruru diman waajuli la, walama ka egilisi la.

O kɔ, yɔɔɔ sabanan na, fen minw tun be ke ka fanibugu la, u nafa ka bon cogo min na, o b'a yira ko "Krista ka nafolo te se ka jati." CEW be feen minw jati kosɔbe, o lo y'a to Kibaruru Duman ka nafolo min te se ka jati, o be yira. Feen minw bee be yan, u nafa ka bon. Yesu ka bon, Ala ni anw fe; heɔe ni yafali ka bon; Krista ka na, ani Nin Saninman ka dususaalo ye feen nafamanbaw ye; ani jigiyi kɔɔɔman min be panamanya banbari ra, o fana ka bon. An minw lara Ala ra, o bee ka bon an fe.

NEFLI V

KITIGESO

DGD min be weele ko fanibugu lukene, a janya tun ye metere 100 ye ani a bonya tun ye metere 50 ye. O cogoya tun ye kaare janyanin do ye. O la, a janya tun ye metere 185 mɔɔɔ ye, a bonya tun ye metere 88 mɔɔɔ ye. Finibugu tun lonin be o daa kɔɔni tileben fan fe, ani a tun be kɔɔni fan fe. O dakun tun dilanna ni lenfani juman ye, min tun sirinin be ni zira sinsinnan biwɔɔni ye, mugan tun be worodugu fan fe, mugan tun be worodugu fan fe, ani tan tun tun be kun kelen kelen bee la. O tun be boonw don zira kɔɔni ani u tun be masafugula warigwelmanw wala "kunsigilanw" don u la. Kɔɔɔfela laban na, "kititigeso daa" tun be yen, a bonya tun be se metere 35 mɔɔɔ ma. A tun dilanna ni fani ceɔumanba do ye, min dilanna ni jese bulaman, ani a wulenman, ani a wulenman, ani len jese juman ye. O fanikolon tun be la ni boon lɔɔɔni naani ye, ani boon tɔɔ tun be mɔɔɔ fe. O cogo la, daa tun ka jan fo mɔɔɔ bee tun te se ka fanibugu file fo minw tun be na donyɔɔni latigenin na ani u tun b'a fe ka don n'u ka sarakaw ye. An t'a kalan ko bee tun be se ka don o daa la, a kera batoli fe wo, a tun t'a fe wo; nka minw nana saraka kɔ, olugu dɔɔni lo (a be i n'a fo). Siga t'a la, "da" ka fani ceɔumannin tun be to gerefe, nka tuma bee, u tun b'a sama joona joona walisa mɔɔɔ o mɔɔɔ b'a fe ka gwere Ala la, o tigi ka don.

Sisan, an be se ka kalan juman saba sɔɔni o yɔɔni la.

waajuli tununa--nafa t'a la, bari waajulikelaw te sinsin tijen nafamanw kan, minw be mɔɔgɔ kisi. O kɔ, kerecɛnw ka janamaya kunmabɔnin seereya min be ke kumabali la, o warigwe masafugula nunu fana b'o yira. Nin ye sira ye--n'a sɔɔ min ka ca ni bɛɛ ye--min fe bɛɛ be se ka Krista waaju ani u ka ni k'o ke. «Aw ye yeelen bɔ mɔɔɔw na kɔɔ ten, janko o ye aw ta kewaleɔnumanw ye, ka aw Fa Ala bonya, min be sankolo ra.» "Aw sanna ni sɔɔgɔ ye, o la, aw ka Ala bonya aw farikolow n'aw hakiliw fe, minw ye ale taw ye."

«I ka ne nin ta, k'a ke i ta ye, Matigi.»

NEFDLI VI

NEFDLI

NEFDLI ka fanibugu dugukolo cogoya n'a bonya tun be i n'a fɔ luu. A kogow tun lɔra ni yiriferɛn 48 ye, minw dilanna ni akasiyayiri ye, ani sanu yɛrɛworo tun k'a lamini. O yiriw janya tun ye mɛtɛrɛ 171/2 ye, u bonya tun ye mɛtɛrɛ 21/2 ye.

U tun be kɔɔɔ ɔɔɔɔ na warigwe nɛgɛw kɔɔɔ. Sosɛti 96 tun be yen, warigwe kilo kelen kelen bɛɛ tun be yen, ani an ka wari la, u sɔɔgɔ tun bena ke £34 200 ye. Yiri 20 tun be yen faan kelen kelen bɛɛ la ani 8 tun be tileben fan fe. U tun be ɔɔɔɔ minɛ kɔɔɔman ni sanu nɛgɛw ani yirikuruw ye minw tun be sanu kɔɔɔ ɔɔɔɔ na. Kɔɔɔɔ fan fe, wala donda la, yiribolo duuru tun be yen minw tun be ni sanu ye ka da don. O fɛn kelenw le tun ka bon naani siri bon kɔɔɔkɔɔ bɛɛ ra, ka tɛmɛ a cɛmance ra dɔɔɔnin, ka ke fani ye; min tun be «kɔɔɔ saninman» ni «kɔɔɔ saninmanba» faran ɔɔɔɔ na. O labɛnnin bɛɛ tun ka kɔɔɔ yɔɔɔɔnin kelen, nka a tun be ni nafolo ye min tɛ se ka fɔ. A tun be bɛn cogo kabakoman na ka kɛɛɛ ni koow cogoya ye. A tun lɔra lɔnnikow lo kan. Hali k'a sɔɔɔ a tun be mɛn ani a tun be se ka lɔ kɔɔɔɛ, a tun dilanna cogo dɔ la min b'a to a be se ka jigi wala k'a lawuli wagati dɔɔɔni kɔɔɔ.

Finibon yɛrɛ tun ye Egilizi tagamasijɛ ye. N' b'a fe o koo ka to n' hakili la tuma bɛɛ. Ayiwa, k'a sɔɔɔ o lo, an ka ni ka mun lo kalan a labɛncogo bɛɛ la? 1nan. Ko Ala ta Egilisi ka kɔɔɔ, ka nafolo sɔɔɔ cogo kabakoman na; ani a be bɛn cogo kabakoman na ka kɛɛɛ ni adamaden makoya ye saanw bɛɛ la ani wagati bɛɛ la. O ye fɛɛrɛ dafanin lo ye. A tɛ se ka fisaya Layidu Kura Egilizi la, hali ni mɔɔɔ caaman y'a jini k'o ke. Nka o ka o ta nalomanya yira dɔɔɔɔ. 2nan. O yiriw tun be don warigwe boonbaw kɔɔɔ, minw tun be ke ni kunmabɔsara wari ye, sanni u ka kuma u koo la; min lɔnin be jurumu yafa sɔɔgɔ kɔɔɔ ani a kan! An be yan cogo min na, o b'an hakili jigi tugun Ala ka Egilisi siginin koo la. A be basigi Krista ka jurumuw yafa kan, o min tɛ se ka jati. A ka saya sababu ra, a ka Egilizi lɔra jusigilan le kan. «Mɔɔɔ si tɛ se ka jusigilan wɛrɛ sigi ni jusigilan wɛrɛ tɛ, min sigira sen kan, o min ye Yesu Kirisita ye.» An lɔra ciradenw ni ciraw ta jusiginan kan (o kɔɔɔ, o jusiginan min kan), Yesu Kirisita yɛrɛ le ye kabakuruba ye.

3nan. Fanibon ka kelenya barikaman fe, kerecɛnw ka sigicogo, ani Yezu Krista ka Egilizi ka kelenya be yira. I n'a fɔ donyɔɔ kelen dɔɔɔɔ lo tun be yen, ani fanibugu kelen, o cogo kelen na, kisili sira kelen dɔɔɔɔ lo be yen, ani Egilizi kelen lo. Pol y'a sɛbɛ Efɛzikaw ma ko: "O la, ne min ye Matigi ka kasoden ye, ne b'aw deli ko aw ka tagama ka kɛɛɛ ni weleli ye, Ala y'aw weele cogo min na, aw k'aw yɛrɛ majigi kɔɔɔɛ.

Tuma min na kelen kelen bɛɛ bɛ se k'a balimacɛ ta
nisɔngoya men, ka yɔɔ dɔ ta n'a ye;
Ni dusukasi be bɔ ɲɛda la ka taga ɲɛda la, ani
nisɔndiya be bɔ dusukun na ka taga dusukun na.

Ni an bɔra ɲangoya, yeɛli ani waso la, An ka
negew bɛɛ be sanfɛ,
Bɛɛ be se k'a balima ka filiw dogo,
ani ka balima kanuya yira.

Ni kanuya, baji ɲuman kelen
kɔkɔ, a bɛ jigi disi bɛɛ ra;
Ni jɛɲɔɲɔnya ka di, ani bonya, kɛwale
bɛɛ be mɛnɛmɛnɛ."

Ni ɲiningali kera ko: «Kerecɛnw ka jɛɲɔɲɔnya be se ka kɛ cogo di?» o jaabili ka kɔkɔ. I n'a fɔ Izirayelimɔɲɔw tun ka o
yɛrɛ di Musa ma cogo min na, ka tugu a kɔ, k'a kɛ o ta ɲamɔɲɔ ni sariya sigibaga ye, mɔɲɔ wɛrɛ tɛ, an fana ka kan ka
tugu Kirisita kɔ, mɔɲɔ wɛrɛ tɛ. Layiri kura ye a ka sariya kitabu ye, min dira an kelenpe ka ɲemineli kama. N'an wasanin
lo o dɔɲɔn na, adamadenw ka lannakow wala adamadenw ka ɲemineli tɛ yen, siga t'a la, an bɛɛ ka ɲi ka kɛ kelen ye
limaniya la ani ka kɛ kelen ye ɲenamaya kɔkɔ.

ɲɛɲɔɲɔ VII

ɲɛɲɔɲɔ .

ɲɛɲɔɲɔ naani tun be fanibugu kan ani u tun be ɲɔɲɔ kan. A be komi a be mɔɲɔ kabakoya k'a ye
ko mɔɲɔ caaman tun ka ɲi ka kɛ ten; nka n'a sɔɔ u ka tagamasijɛw lo be se k'o ɲɛɲɔ ka ɲɛ. Ne
k'a kɔkɔsi ko kumaden min fɔra Layiri kɔkɔ kɔkɔ, o ye, heburukan na, kumaden ye min kɔkɔ ye
datugulan ye. O b'an hakili jigi fanga la koo min kera an bangebaga fɔɲɔw ka benni koo la. An
b'a kalan ko o bennin kɔ, o maloyara o yɛrɛ lakolon kosɔn, ka toroburuw kɛ ka fani don o yɛrɛ
ye. Nka o datugunan ma diya Ala ye. A be komi a yɛrɛ bolow lo y'a ka faniw dilan ni golo ye
Adama n'a muso ye ani k'u don u la. Sisan, yala a man ɲi k'a miiri ko bɛgen minw tun be faga
walisa ka golo kɔkɔ, olu lo tun be saraka bɔ fɔɲɔ wa? Kayɛn ni Abeli tun be saraka koo faamu; u
y'u ka lɔnniya sɔɔ min? Siga t'a la, u bangebaga fɛ, olu fana y'u ka kunnafoniw sɔɔ Ala fɛ. O la,
n'an y'a miiri ko o tun kera ten, o ɲɛnagwɛ cɛ ka ɲi cogo di? Tuma min na Jehova be muso
bɔkɔnɔn ka nɛɛma layidu di, a be kalan dɔ di mɔɲɔ jalakibaliw fagali koo la: ani a be jurumunkɛla
ka maloya datugu n'u golo ye. Yala an bangebaga fɔɲɔw y'o tagamasijɛba faamu wa? An m'a
lɔn.» Nka an fɛ, o koo b'an hakili jigi kosɔbɛ "Ala ka Sagaden na, min be dijɛ ka jurumuw bɔ an
kun," an be kunmabɔ min joli fɛ ani an ka maloya be datugu a ka tilenninya fɛ! Nka Krista ka
tagamasijɛw bɛɛ kɔ, Layiri kɔkɔ kɔkɔ nka u fanba be kunmabɔli yira min be sɔɔ Krista Yezu la. O
baara tun be kɛ ni datugulan ye walisa k'a dogo, a tun tɛ k'a tunu wala k'a jɔkɔsi. Nka Kirisita ra
an ta jurumunw «jɔkɔnɔ»-- an saninyanin lo. Nɔkɔ, jalaki, maloya, o be bɔ yen. Mɔɲɔw hakili tɛ u
la tugun. N'a sɔɔ an tɛ ɲinɛ u kɔ, joli min be yen, o ka jugu ani a ka di an ye fɔɲɔ an tɛ se ka ɲinɛ o
kɔ. Nka Ala ko: «O ta jurumunw .

Ne tɛna o hakiri to o ta jurumunw na tuguni." An ma datugu dɔɔɔ, nka an tununa; an ma yafa an ma dɔɔɔ, nka an pinɛna o kɔ. An "tilennin lo," an fɔra ko "tilenninw lo." "An ye tilenninw sɔɔɔ limaniya barika la, hɛɛɛ be an ni Ala cɛ, an Matigi Yezu Krista barika la." "A kɛra hakilitigiya ye an fɛ, tilenninya, ani saniyali kana kɛ an ye. fanibugu be kuma jurumuw yafa koo la wa?

NEFOLI MIN BE BADGER GOLO DATUGU.

Kɛnɛmayɔɔ min tun be fani tɔɔɔ bɛɛ dogo pewu, o tun dilanna ni kongokolon golo ye (dɔɔɔ b'a miiri ko jɛɛɛ golo lo, dɔɔɔ b'a miiri ko kongokolon golo lo laɓinina). O minan tun bennin lo kosɔɔɛ walisa ka se ka wagati yɛlɛmaniɔ kɛɛ. A tun be komi a tun be dibi la, a tun be mɔɔɔ tɔɔɔ ani a tun tɛ mɔɔɔ jɛɛ sama. A bɔra Sulemani ta dɔnkiriw ra, sapitiri 10nan. 1:5 la, a tun bena kɛ komi bugusow, o wagati la, u tun be to ka dilan ni fani gwiliman ye. Sapitiri tɛmɛnin dɔ la, an y'a kɔɔɔsi ko fanibugu tun dogonin lo walisa mɔɔɔɔ kana se k'a ye. Nka hali n'u y'a ye ka bɔ kɛnɛma, cɛɓumanya si tun t'a la. Sisan, nin kɛnɛma gwɛya kɔɔɔ, ne hakili la, an be ni koo kɔɔɔtaninba dɔ ye min fɔra. 1nan. Ka jɛsin an Matigi barikaman ma dugukolo kan. Kira Ezayi tun kɔɔna k'a fɔ ko «A jɔda tun tijɛna ka tɛmɛ adamadenw bɛɛ kan, a jɔda tun tijɛna ka tɛmɛ adamadenw ta kan» (Esayi 52:14). "A bena bonya a jɔ kɔɔ i n'a fɔ yiriden min ka jɔ, i n'a fɔ lili min bɔra dugukolo jalen na; a cogoya tɛ yen, a ma cɛɓumanya fana sɔɔɔ. N'an y'a ye, cɛɓa si tɛ yen an ka se k'a nege don a la. Mɔɔɔɔ b'a kɔɔkɔ, u b'a ban, mɔɔɔ min be dusukasi la, a be dusukasi lɔɔ; an fana tun t'a jɛda dogo." Be. 53:2,3 kɔɔɔ. I ko Bibulu kalanbaga bɛɛ b'a lɔɔ cogo min na, o bɛɛ dafara ka ban Yezu Nazaretika la. A be mɔɔɔ kabakoya kosɔɔɛ k'a ye ko Yahutu kuncɛbayabaga dusu tijɛna, ani a ka miiriya minw tun be mɔɔɔɔ lasun u ka koow kɛ cogo bennin na, u y'u kabakoya tuma min na Nazareti yirilɛɛɛbaga fantan y'a fɔ ko ale lo ye Masiya ye—Israel jigiya! A ka c'a la, a ka di dɛsɛkelaw ye ka Yezu yira ni bonya ye, ni Ala jɛda ye ani yeelen min b'a kuun lamini na. Ayiwa, ne fɛ, o ye koo juman ye, nka o bɛɛ ye fili ye. Ni a tun be ni danfɛn cɛɓumanya dɔ ye tuma dɔ la, a ka yiracogo, a ka fantanya, a ka dusukasi n'a ka baara tun be se ka o tunu. A bennin lo ni hakili ni Sɛbɛnin ye ka tɛmɛ a jɛda n'a cogoya kan min tijɛna ka tɛmɛ a ka teli ka kɛ cogo min na adamadenw fɛ. Mun na o kɛra? Sabu a tun tɛ a laɓinina ye ka "farisogo jɛɛ sama." A cogoya kɔɔɔ tɛ, nka a jogo n'a ka baara lo tun ka jɔ ka mɔɔɔɔ sama. 2nan. O kelen lo be kɛ Krista ka Egilizi fana la. "Sankolo masaya (Ala ka Egilizi be min kɔɔɔ) tɛ na ni kɛnɛma ye." A ma don dunija kɔɔɔ ni bonya ni jɛyiralibaw ye. Cidenw tun ye sɛnɛkelaw ye i n'a fɔ u ka Matigi, u wolola ani u lamini tun ye mɔɔɔ gwansanw ye. U ye Egilizi min lɔ, o tun ye mɔɔɔɔ yɛɛ lo ye. A tun be mɔɔɔɔ sama cogo min na, o tun ye Alakokow lo ye ani u bɛɛ tun be kɛra. Dunija bonya tun t'a fɛ k'a di; nka kuruwa caman, fantanya ni kɔɔɔɔ Kirisita kosɔɔ. A ka limaniya, a ka kalan, a ka sariyaw bɛɛ tun ye kelen ye "minw tun bɛ tununa, o ye nalomanya ye." A ka lajɛnyɔɔɔ tun ye "dugukolo kuruwow" ye, sanfɛbonw wala foro dayɛleninw. O bɛɛ n'a ta, a bɔra ka taga se sɔɔɔ, ka se sɔɔɔ. A tun b'a yɛɛ yira kɔɔ bɛɛ, k'a ta boon kɔɔ ka taga a bila masasigilan na, ani k'a ta dugukolo kun kelen na ka taga a bila a kun dɔ la. Kɛɛɛɛɛ, i n'a fɔ a bɔra Krista ni cidenw bolo, o tun be juguyaba kɛ bonya ni yiracogo gwansanw bɛɛ la. a hakiri fana tɛ yɛlɛma. A cogoya ma yɛlɛma.

O la, an ka jɔ ka mun lo fɔ bi ka legiliziw ni profesɛriw ka bonya n'u ka yɛɛyira gwansanw koo la? An ka boonbaw, an ka finetiriw minw pɛntirila, an ka farikolo kɔɔ sɔɔngɔ gwɛlɛw, an ka cidenw saraba, "kafo minw be mɔɔɔɔ lasun u ka koow kɛ," o kɔɔ ye mun ye, nka an ka bɔ mɔɔɔɔ la min be Krista Yezu la? Ninnu

fenw be se ka mɔkwɔ diyabɔ, sanko duninamɔkwɔ, nka u be legilizi ka hakilimaya fanga barika ka dɔgwɔya ani k'a lalɔ. U be danfara min be legilizi ni dunina ɛ, o be dɔgwɔya; u be na ni danfara ni bonya ye mɔkwɔ ni tɔkwɔ ɛ legilizi kɔkɔ ka kɛɛ ni sigiyɔkwɔ ye; u be sira dayɛɛ ka kɛ tɔndenw ye k'a ɔkwɔ u ma yeɛma. Kerecɛnya mako t'o minanw na. A be nɛtaga kɛ ka nɛ kosɔbɛ n'u tɛ yen; a ma kɛ ka mɔkwɔ kisi ka bɔ o ta jurumunw na. N'an be yɛɛbonya ni ɛnimusoko diyabɔ, ani n'an be mɔkwɔ lasun u ka koo dɔkwɔ kɛ minw tɛ ben ni Krista ka hakili ye, an be kibaro diiman ka lapinitaba kɛɛ. O kama, an b'a fɔ ko i n'a fɔ fanibugu kɛɛmayɔkwɔ tun tɛ mɔkwɔ sama cogo min na, o cogo kelen na, farisogo ni ɛnimusoko nege gwansanw man kan ka kɛ minw be taga ni Ala ka Egilizi ye.

KɔKɔNA DATUGɔN .

Walisa k'o danfara yira, n'a ɔkwɔ a ka ni sisan ka datugulan lajɛ i n'a fɔ a be ye cogo min na ka bɔ fanibugu kɔkɔ, wala datugulan min be kɔkɔna na. Fɛɛn si tun tɛ se ka mɔkwɔ kabakoya ka tɛmɛ faranfasi min be fanibugu kɛɛmayɔkwɔ n'a kɔkɔkwɔ ɛ. Fɔlɔ, i n'a fɔ an y'a ye cogo min na, o tun ye dibi ye, a tun be ɔkwɔ ani a tun tɛ mɔkwɔ nɛ sama; nka o laban tun ye nafolotigi ye, a tun ɛ ka ni. An k'a ye ko a kogow tun ye sanin yɛɛworɔ le ye. A tun be ni minanw ye fana minw dilanna ni sanu yɛɛ yɛɛ ye. O ɔkwɔ nunu gɛɛfɛ, fani dɔ tun be yen min datuginin lo, ani tile yeelen tun tɛ se ka bɔ yen. o bɛɛ tun dilanna ni fɛn ɛɛnumanw ni nɛɛɛn kelenw ye. Sanulaman fitina wolonfla minw tun bɛ yeelen bɔ, o tun bɛ yeelen bɔ ɔkwɔ fɔlɔ ra; Yɔkwɔ saninmanba tun be yeelen bɔ Shekinah fɛ, o min ye yeelen nɔkɔkɔman ye min bɔra sankolo la, min tun be jigi ka taga se hinayɔkwɔ ma. O kama, n'i be fanibugu filera a kɔkɔ, n'a ɔkwɔ o tun ɛ ka ni kosɔbɛ! A kɔkɔkwɔkwɔ tun dilanna ni lenfani jese ye, ani jese bulaman, ani a wulenman bisigi, ani a wulenman; meɛkɛw jaaw (n'a ɔkwɔ u fanba tun be kɛ ni sanu juru numanw ye) u tun be baara kɛ n'u ye ridow kan. Sisan, o ɔkwɔ, o ɛɛnumanya ani o nafolo bɛɛ be mɔkwɔ hakili jigi. A be kuma an fɛ Krista ka Alaya koo la. A tun ye "Ala ye min y'a yɛɛ yira farisogo la." Nɔkɔkwɔ tun b'a fɛ, nka o tun ye Nin ta ɔkwɔ le ye, a tun tɛ farisogo ta ɔkwɔ ye; Zan ko: "An y'a ka ɔkwɔ ye, i n'a fɔ Faa Dence kelenpe ka ɔkwɔ, min fanin be nɛɛma ni tɛɛ na." «Ale min ye Ala ta ɔkwɔ yeelen ye, ani a yɛɛ jaa, a bɛ fɛn bɛɛ sabati a ta se bagaya kuma fɛ, a ka jurumunw saniya ka ban tuma min na, a sigira Ala kininboroyanfan fɛ» (Eburuw 1:3). Tuma min na Musa ko Ala ma ko: «Ne b'i deli, i ye i ta ɔkwɔ yira ne ra», Ala k'a jaabi ko: «Ne bena ne ta numanw bɛɛ kɛ i n'a ɔkwɔ.» O la, Krista ka ɔkwɔ min tun ka bon ni ɔkwɔ bɛɛ ye dugukolo kan, o tun ye a ka numanw ye. O la fana, fanibugu kɔkɔna kɔkɔ be kuma a ka Egilizi kɔkɔna kɔkɔ koo la. A ka ɛɛnumanya ye Ala ta ye, farisogo ta tɛ.

«Masace denmuso bɛɛ ye ɔkwɔ ye a kɔkɔ.» «O cogo ra, masace bena i ta ɛɛna nege don a ra kosɛbɛ, i bena a bato.» "E bɛɛ ka ni, ne ka kanubaga."

Sankolola miiriya, majigilenya numan ani yɛɛmine bɛɛ Ala sago ma, min y'a to Yezu ɛ ka ni dugukolo kan ten, o ye nɛɛma yɛɛ yɛɛw ye minw be Krista ka Egilizi lakika masiri wagati bɛɛ la. An y'a ɔkwɔ ka tɛmɛ ko n'a ɔkwɔ nɛɛn w ni jaa minw be fanikolonw, fanikolonw ani fanikolonw kan, u ɔkwɔ be se ka kɛ min ye.

U be kuma sankolola koo la, majigilenya, masaya koo la. Walisa ka o koo nunu faamu, an ka kan ka don, ka "to" Krista n'a ka Egilizi. U te se ka walepuman lɔn wala k'u faamu kɔn n'an be baara ke n'u ye ani k'u segesege. Hakili ni kɔkɔsili si te se ka yɔkɔ senuman ka dugawu di an ma. Fɛɛn dɔw ka kan ka nene ka kɔkɔ k'u diya faamu. Sigasigabaga be lɔkɔkɔ fɛɛn minw na, fɛɛnw cogoya la, fanga t'a fe k'u walepuman lɔn. O kumaw ye tije ye kosɔbe: "Aw k'a nene k'a ye ko Matigi ka ni, mɔkɔ min b'a jigi la a kan, o tigi be barika kɔkɔ." Ani Piyeri ka kumaw fana ko: «Aw ye kɔkɔ ni, kɔkɔ min te nanbara ye, janko aw ye bonya ka taga kisi ra, ni aw ka Matigi ka nɛɛma nene.»

Ni o nene te, o nege te se ka ke dumuni baloman na min be kɔkɔ jɛnɔkɔnya la ni Ala ye. Nka min ka «nene», o tigi ta dumuni nege be yeɛma, a b'a fe ka fa Ala ta dafalen na Kirisita ra.

Egilizi ka kɔkɔ fana ye a ka numanya ye. Yezu n'a ka cidenw ka kalan fanba jɛsinna jogow ma. Egilizi kɔkɔ, farisogo ka baaraw, i n'a fɔ "jatɔya, kɔkɔya, bolibatoli, natabaya, jinamoriya, juguya, keɛ, koniya, dimi, kɔkɔndan, tilan, ngalon, nangoya, dɔkɔmin, jɛnaje ani o kɔkɔnaw"--o ka kan ka jalaki kosɔbe; nka Nin Saninman yiridenw, minw ye kanuya ye, nisɔndiya, hera, muɔuli, numanya, numanya, kantigiya, dususuman, yeremine, olu be sene ani u be kɔkɔ, kɔ u be yeɛma ka taga mɔkɔ saninmanw ka jɛnamaya koo la.

NEFOLI MIN BE SAGADIW GOLO DATUGU.

An ye datugulan fila minw kofɔ sisan, u cema, fila wɛɛɛ tun be yen. Min tun be "badgers' skins" kenema datugulan gɛɛfe, o tun dilanna ni "rams' skins" ye min jɛgenna ni jɛgen wuleman ye. A fɔra ko jɛgen wuleman kɔra tulon dɔ la. O be Dawuda ka kuma yira, ale min tun be kumana Krista tɔkɔ la ko: «Ne ye tulonkefen ye, ne te mɔkɔ ye.» Tumu haramunin lo, adamaden be se k'a sen don o ra. I ko a jɛsinna Yezu ma cogo min na, a b'a yira a ye majigi cogo kabakoman min ke an ka kisili kama. «Mɔkɔw y'a dɔkɔya, k'a ban.» «Mɔkɔw tun b'a dɔkɔyara, an fana m'a jati.» «Hali ni a tun ye nafolotigi ye, a kera fantan ye an kosɔn, janko an ye ke naforotigiw ye a ta fantanya sababu ra.» "A kera melekew ye wagati dɔkɔnin kɔkɔ, saya kɔkɔw kosɔn . . . janko a ka saya nene Ala ka nɛɛma barika la mɔkɔ bɛɛ kɔ na." «A ka dɔkɔ ni melekew ye» cogo min na, o be se ka kiti tige ka kɔ nin kuma nunu na: «Aw ka ke ni miiriya nin ye, i n'a fɔ Yesu Kirisita fana tun be cogo min na, ale min tun be Ala cogo ra, nka a ma a jate ko a ye sara ye ka ke Ala cogoya ye, nka a y'a yɛɛ lakolon ke, ka jɔnce cogoya ta, ka ke mɔkɔ majiginin ye, ka ke adamaden ye, ka ke i n'a fɔ adamaden. O kera Ala ye fɔ ka taga se saya ma, o ye saya ye kuruwa kan.»

An be fanibugu ta ka Egilizi yira i n'a fɔ a lɔnin be cogo min na ni Krista ye, an b'a ye ko a be jogo dɔ datugu Egilizi kɔkɔ min ye "hakili kelen ye min tun be Krista Yezu la." An Matigi barikaman y'a jini k'o kalan don kalandenw na, sanni a ka kɔ u kɔkɔ, majigilenya wale puman dɔ fe. "A ye fanikolon ta k'a yɛɛ siri, k'a damine ka kalandenw senw ko." ani o yɔkɔnin bɛɛ, a kenin kɔ ka kalansen nin ka miiriya kɔkɔ fɔ: "Aw be ne weele ko Karamɔkɔ ani Matigi, aw be min ke, o ka ni, bari ne lo. O la, ni ne Matigi ani Karamɔkɔ y'aw senw ko, aw fana ka kan ka kɔkɔ senw ko, bari ne ye jɛyirali di aw ma, janko aw ka ne ke i n'a fɔ ne .

o ka min ke aw ra. Tije tije na, ne b'a fo aw ye ko baaraden man fisa n'a matigice ye, ciden man fisa n'a cibaga ye. N'aw b'o koo nunu lo, aw be duba soko n'aw y'u ke." An majiginin lo ani an majiginin lo jurumun koson, nka an be waso ani an fanin be yerebonya la, an be sumaya ka nin tije ba duni lo. Nka o ka kan ka kalan. "Ni moko m'a yere majigi, ka ke i n'a fo denmisennin, a te se ka don sankolo masaya nin kono. o ye fantanw ye, sabu sankolo Masaya ye olugu ta le ye.»

«Moko min ka bon aw ra, o tigi ka ke be ta baaraden ye.» O ye kalan ye min ka gwele ka faamu. Nka moko damanin lo b'o baara ke ka ne. Sabu ka ke be ta baaraden ye, min ka bon ni be ye, o ye yeresaraka waleba ye tije na. Nka an Matigi le ka o ke; ani an man kan k'a jati ko a ka gwele an ma ka ke i n'a fo ale, ka tugu a sennoko. O, ni nin kalan tun kalanna ka ban ani k'a ke, Egilizi tun bena a Kunmabokaga tanuli yira cogo di! O la, be tun tena u yere ka bonya jini, nka u tun bena Krista ta bonya lo jini. O tuma na, be tun tena u yere ka koow file, nka u tun bena moko werew ka koow file. O be kelen kelen tun bena a jija ka wari bo, ka wari bo Egilizi ka nafa kama, ani Kirisita kono kama.

BAKRON KUSI DATUGAN

O datugulan tun be na kono kono datugulan cepumanba gerefe, o kama a tun be sagadenw golow datugulan juko. Bakonw lo tun be ke saraka ye. Israeldenw ka saan kuru be kono, loonba min na, o min ye jurumu yafa loon ye, u tun be na ni bakonw fila ye k'u ke saraka ye. O ka kelen faga ka ke jurumunyafa saraka ye, Haruna k'a jori ta ka don yoko saninmanba kono, k'a seriseri kesu datugunan kan, janko ka jama be ta jurumun kafari. O ka bakonw ta kelen panaman ta ka taga n'a ye sigiyoko da ra, Haruna k'a boro fla la a kun na, ka Izirayelimoko ta terenbariyaw, ani o ta terenbariyakow, ani o ta jurumunw be fo a ye. a ka o bla bakonw panaman kun na, ka moko do boro min tun labennin lo, k'a bila ka taga kongokolon kono, bakonw ka o ta jurumunw be ta ka taga jamana kongokolon do ra.

Kalankela bena a hakili to kuma damine na, min be datugulanw kalan nin daminena, i n'a fo jentokonya min be datugulan ni jurumu yafa ce. Ayiwa, a be komi o bakonw kunsigi datugulan b'an hakili jigi kerekennin na an ka jurumuw yafa belebebeba la. Ani ne hakili la, fana, ko Ala ka kalan be yen o datugulanw labenni na. U ka tagamasijew waleyali be lo cogo bennin na ten-- Tjenti, majigilenya, jurumu yafa, senuya cepumanya, hese ani dugawu. O cogo la, Yezu danna adamaden cogoya la, ka ke i n'a fo jurumun farisogo, a ya yere majigi, ka sa an ka jurumuw koson ani ka don kono la. Ani o cogo la fana, an be na n'an ka jurumunw n'an ka maloya be ye, ni majigilenyaba ye, ka jigi la Yezu ka jurumuw yafa joli kan, ka yafa soko, hese, senuya cepa, ani Ala ka kono.

NEFLI VIII

SARAKANW NI ZIRANEN .

A bena ben kosobe ni baara fitinin nin ka laben ye ka fanibugu lu konofenw laje o ko.

O sarakajenifen fɔɓ tun ye saraka jenita* ye. O tun kera yɔɔ negelaman ye, a tun dilanna ni akasiya yiri ye, min tun be zira ɔɔ a la. A tun ye dingɛ ye, sanfeyɔɔ ni dugumayɔɔ tun tɛ a ra; nka zira nɛgɛ barikaman dɔ tun sirinin bɛ a kɔɔɔɔ cɛmance ra, janko ka tasuma ni saraka minɛ. O sarakajenifen bonya tun ye mɛtɛrɛ kɔɔɔɔɔɔ ye, a janya tun ye mɛtɛrɛ duuru ɔɔɔɔ ye ani a lɔɔɔɔ tun be lu kɔɔ, lu kɔɔ "da" ni fanibugu daa nɛfɛ, u cɛmance la. Fɛɛn fɔɓ min ka ni k'an janto o la, o ye .

TASUMA

Ala ka koo dɔ lo y'a to sarakabɔɔlan tasuma mɛnna fɔɓ. "Matigi Ala ka kɔɔɔ y'a yɛrɛ yira jama la, tasuma bɔɔra Matigi Ala ɔɔɔɔ--(n'a ɔɔɔ tasuma ni sankaba ɔɔɔɔɔɔ lo)--ka saraka jenita ni tulu jeni sarakabɔɔlan kan. O tun kera walisa ka mɔɔɔ kabakoya cogo min na, o ye ko tasuma min tun be o sarakabɔɔlan kan, o ye Ala ka tasuma ye; ani kɔɔ juguba tun b'a la. An b'a kɔɔɔɔ yan fana ko tasuma min tun be sarakabɔɔlan kan, o tun ka ni ka to ka jeni fɔɔ abada. "Tasuma min be sarakabɔɔlan kan, o ka kan ka jeni a kan. A man kan ka faga ... tasuma ka kan ka jeni sarakabɔɔlan kan, a tɛna faga abada" (Lev. 6:12-13).

Sisan, o tasuma be mun lo yira? O jenin min be sarakabɔɔlan kan, min lɔɔɔ be fanibugu gɛrɛfɛ sira kan, ani nɛda senuman wa? A bɛ i n'a fɔ ne bɛ fɛn kelen le yira, ani o dɔɔɔ le—Ala ta terenninya jurumun ɔɔɔɔ ra! A b'a yira ko "tasuma min tɛna faga abada." A ko "jurumu tɛ se ka to yen." A ko "an ka Ala--(ka jurumu ni fɛn o fɛn min bɛ jurumu kan)--ye tasuma ye min bɛ mɔɔɔ jeni"; ani ko «A tɛ se ka mɔɔɔ jalakibagaw bɔ kɛnɛ kan cogo si ra.» Jurumunkɛla fantan, k'a to a nana n'a ka mɔɔɔ jalakibali ye walisa k'a faga ani k'a dumu o sarakabɔɔlan kan, a y'a lɔɔ ko ale yɛrɛ ka kan ni ɔɔɔɔ ye o jago bɛɛ la, ani miiriya kelen min tun b'a hakili la, o tun bena kɛ Nɛfɔɔɔɔ ye. «Nin sagaden min ma foyi kɛ, ale bɛ ɔɔɔɔra cogo min na, ne fana ka kan ka ɔɔɔ ten le», ni Matigi tun ma kunmabɔɔsara dɔ sigi a ta makariba kɔɔɔ. Ani o cogo la, an Matigi kanulen ka sa an kɔɔɔ, a «kera jurumun ye», «a ka an ta jurumunw ta a yɛrɛ farikolo ra», «a ka dangali kɛ an kɔɔɔ», ani Ala ta tasuma k'a jeni jurumunyafa sarakabɔɔlan kan. "A jogira an ka jurumuw kɔɔɔ, a mandimina an ka jurumuw kɔɔɔ, an ka hɛɛrɛ ɔɔɔɔ tun b'a kan, a ka joli le y'an kɛnɛya. An bɛɛ tununa i n'a fɔ sagaw, an kelen kelen bɛɛ yɛlɛmana an ka sira kan, Matigi y'an bɛɛ ka jurumuw bila a kan."

SARAKAW NI SARAKAW.

Olu tun ka ca ani u tun tɛ kelen ye. Siga t'a ra, o bɛɛ tun bɛ Kirisita ta kuruwa yira, walima k'a yira ka kɔɔ o nɛ, ale min «a yɛrɛ saraka sababu ra, wagati laban na, ka jurumun bɔ yen.» An be donna sisan kalan dɔ la min be mɔɔɔ dusukun sɛgɛsɛgɛ ani k'a niin lasun. An lɔɔɔ be yɔɔ min kan, o ye dugukolo saninman le ye; an ka gwɛrɛ a la ni Alapasaran ye. An k'an yɛrɛ majigi ani ka tugu an ka sira kɔ ni bonya ye, ani an ka baara sara ka caya.

Fɛɛn fɔɓ min ka kan ka kɔɔɔɔ, o ye ko o sarakaw bɛɛ tun ka kan ka kɛ "fiɔɔ ni fiɔɔ tɛ minw na." O be Krista ka saniyako yira min tɛ ni kɔɔ ye. A ka hakili banbali sababu la, "a y'a yɛrɛ di Ala ma, kɔɔ tɛ min na." An kunmabɔɔra "ni Krista joli numan ye, i n'a fɔ sagaden min tɛ .

na ni jurumunkelaw ye"; a "ma jurumu si ke, negerifen si ma sara a daa la"; Ala "y'a ke jurumun ye anw koson, an minw ma jurumu si lon Ala ka tije na, janko an ka se ka ke jurumunw bee ye; minw karkarka i n'a fo an ma jurumun ke lon"; A "sara moko tilenninw ye moko tilenbaliw koson walisa a k'an lase Ala ma"; Pilati ko: "Ne ma jalaki foyi sara a la," ani Yezu yere tun be se k'a juguw bee sara k'a jininga ko: "Aw cema jon lo be se ka ne jalaki jurumun na." k'a yere di Ala ma i n'a fo an Kunmababaga min be se ka feen bee ke, misaliya numan ye an ka ladegili kama; sarakaw," ani saraka minw be di "kunfinya jurumunw ma." An bena karkarka k'o dawa dawa lo karkasi.

1. Saraka jenita. --O be se ka ke misi ye, sagajigi, bakarkon, kongokolon wala kongokolon, ka kepe ni sarakababaga ka setigiya ye, i n'a fo a fura cogo min na sanfe. Ala tun be son kelen ma i n'a fo tso kelen, n'a tun be sarakababaga ka nafolo lo yira. O kow bee ra, a ka kan ka ke ceman le ye, fiyen te min na. N'a sara misi saraka lo tun be moko kabakoya ka teme feen bee kan. A tun ka kan ka faga «Ngonkunben fanibon donda ra», o cogo ra, o b'a yira ko sira kelenpe min be se ka sara Ala fe, o ye Kisibaga min gwengwenna yiri ra. Saraka babaga tun ka kan ka "a bolo la saraka jeninin kuun na," o cogo la, a tun b'a yira cogo min na, a tun b'a yira ka gwe ko a limaniyanin lo Ala la, ko a nimisara a dusukun na ani ko a be delili ke walisa moko min ma foyi ke, o ka son ale kaka na, o min ye jurumunkela jalakibaga ye. O cogo la, "sira kura ni jinama" la Ala fe, jurumunkela min jalakilen don, ale b'a ka limaniya bolo bila Ala yere ka saraka latigenin kan, ani a fanin be nimisali la ko Yezu ka karkarka n'a ka saya sonna a ka halakili kaka na, a ka kan ni min ye pewu. A be komi moko min tun be saraka ba, ale tun ka ni k'o tigi faga n'a yere bolow ye. Yahutuwa fe, u tun be begen faga cogo min na, fo ka na se bi ma, o ye ka muru belebebeba do sama min ka gwele kojugu ani k'a kan tige walisa ka joli sirabaw tige yarkonin kelen. O feere b'a to begen be sa joona ani a joli be ba a la pewu. O joli boli gwansan min kera o cogo la, o b'an hakili jigi Ezayi ka kumaw na fanga la ko: "A y'a niin (jinamaya) kaka saya la." Sarakababaga min be kongosogo faga n'a yere bolo ye, o b'a yira cogo kabakoman na, jengarkanya min be sarakababaga n'a kaka nabaga saya ce. Tije min lapinina, o ye ko AN ka jurumuw lo kera sababu ye ka Krista faga i n'a fo an lo y'a fagabaga yere yere ye. Tjeba lo ko ne sen donna kuruwa ka balawo la fo ne ye o kawale jugu nin jalaki, walima ne kunmabara o fe. Ni ne banna Kirisita ra, ne be moko minw ta fan fe, minw tun be kulera ko «A gwengwen koko kan; nka ni ne ka a mina, a jori koko gwele be ne nin jurumun saninya ka ba a kawa bee ra.

O ka, Aron dencaw ka saraka joli ta k'a seriseri sarakajenifen lamini bee kan. O la, an be misaliya do kaka kuma nunu koo la: «An nana ... joli fe min be fense, min be kuma numan fo ka teme Abeli ta kan.» Ani fana, "an ka dusukunw saniya ka ba dusukunjugu la."

O ka, u tun be begen fari ba, k'a tigetige, k'a karkarkarka n'a senw ko ani k'a bee laben tasuma kan sarakabalan kan. A karkasira tijen na ko, kerengerenniya la, funteni wagati la, joli caaman yecogo n'a kasa, ani begen minw fagara, u be dayele ka .

tile, n'a sarƙo o lo tun be mɔƙɔ bana ani k'a muruti ka tɛmɛ fɛɛn bɛɛ kan, ani min tun be mɔƙɔ ka cogoya muruti, o tun tɛ se ka Ala diyabɔ. O la, a fɔra ko: «Saraka jenitaw man di ne ye,» ani «saraka ni sarakaw man di i ye.» N'o lo, mun lo y'u sigi o baara la do? JURUM tun b'u wajibiya! Jurumu tun be fura dafanin ani bennin lo jini; a ka kan ka bɔ kenɛ kan a ta fenjuguw bɛɛ ra; ani mɔƙɔ jalakibaga tun ka ɲi ka kabakoya kosɔbɛ jurumu cogoya n'a ka ɲi ka ɲangili min sarƙo.

N'an be yeɓema ka taga ɲeyirali sarƙo la—Yesu ka saya—o koo kelen min be fanga sarƙo, o be ben n'an ka miiriya ye. N'a sarƙo o tun be mɔƙɔ bana ani k'a muruti kosɔbɛ k'a ye ko u gwengwera kuruwa kan! Cɛɛ dɔw be se ka sarƙo ka ke mɔƙɔfagalaw ye fɔɔ--n'a sarƙo sarƙodasiw ni Yahutuw ka kuntigiw tun be yen--ka ninsɔndiya sarƙo o yeli ɲɔɲɔn yeli la, nka mɔƙɔ wɛrɛ tɛ. Ala yɛrɛ ye dibi fani gwiliman dɔ bɔ o yɔɔ la, i n'a fɔ a b'a fɛ ka meɓekɛw bali ka yɔɔ juguw ye.

Yezu sarƙo, a be satɔ ye minke, n'a sarƙo o ye mɔƙɔ caaman dusu tiɲɛ. A sarƙo tun senɛna ka ban, bugɔli jugu fɛ; A nada tun sarƙo, ka faran ni ɲani masafugula ye; joli tun ka a ta faniw, a nada, a farikolo sarƙo; ani sisan, a barika ka dɔɔ ani a fari faganin lo dimi ni joli bɔli kosɔn, a yɛrɛyɛrɛra ani a fari faganin lo, laban daminɛ sera. U b'a ka fani bɔ a lakolon na, k'a ka joli dayeleninw n'a farikolo joli bɔ kenɛ kan. A filila dugukolo kan ani a bolow n'a seenw sarƙo lo kuruwa sarƙo na. A sarƙo sisan dugukolo ni sankolo cɛ, a be yeɓɛla o sarƙo la lɛrɛ sarƙo sarƙo, fɔɔ saya dibi be yeɓɛ ɲɛda n'a cogoya kan. Farikolo be siranna sisan saya ka fanga jugu sarƙo! O ye kabako ye dɛ! Sankolo la, walima dugukolo kan, jɔn le tun be se k'a flɛ k'a sarƙo a ma siran! O tun ye yelifɛn jugu ye min tun be mɔƙɔ muruti. A tun be i n'a fɔ Ala be ɲa yeɓɛ sankolo ra; ka ɲunɔɲunu, ka dugukolo ni faraw farafara. Nka o tun ye wajibi ye. Ni a joli ma sarƙo, yafa tun tɛ se ka ke. Walisa k'an ke mɔƙɔ tilenninw ye, a ka ɲi ka danga.

2. Kunfinya ka jurumu saraka . --Sariya tun be saraka jini kunfinya jurumun kosɔn. A ni saraka jenita tun tɛ kelen ye koo nunu na. Tulu bɛɛ tun ka kan ka bɔ «sarƙo» ra ni sarƙo ye, ka o jeni sarakajenifɛn kan; nka su bɛɛ tun ka kan ka ta kenɛma "sarƙo saniyanin dɔ ra, buguri be sarƙo min na, ka (o sarƙo ra) jeni yiri kan ni tasuma ye.» A be i n'a fɔ o lapini ye k'a yira ko jurumun ka jugu Ala ma cogo min na, hali n'a ka sarƙo, o sarƙo, n'a kɛra kunfinya la. Heburuw ta lɛrɛrɛ sɛbɛbaga (sura 13.11-13) b'a fɔ ko Kirisita* gbengbenna yiri ra dugu kogo kɔ fɛ, k'a ke saraka nin misaliya ye, ani a b'a sarƙo ko maloya min be o ra. "Sabu sarakalasebagaw kuntigiba be bɛgan minw joli don sarƙo saninman na, ka o joli ke jurumun saraka ye, olugu farikolow be jeni dugu sarƙo. O le kosɔn, Yesu fana sarƙo dugu donda sarƙo, janko ka sarƙo saninya a yɛrɛ jori ra. O ra, an ka taga a sarƙo fɔ dugu sarƙo." A "kɛra jurumun ye an kosɔn," k'a ka maloya n'a ka ɲangili ta. O kama, an ka sarƙo k'a ka maloya n'a ka neni sarƙo sarƙo. Kuruwa maloya ma ban. Minw be tugu o Matigi kɔ fen bɛɛ ra, olugu be sarƙo i ko sarƙo. Nka o wasanin lo k'u ka kuruwa sarƙo, u tɛ maloya jati i n'a fɔ u ka Matigi Ala, ani u be sarƙo ka u ka tilenninya loonba sarƙo. Tiɲɛn na, maloya be fan dɔ fɛ. O kama, Piyɛri y'a sɛbɛ ko: "Aw si kana sarƙo i n'a fɔ sarƙo, walima sonyanikɛla, walima kojugukɛla, walima mɔƙɔ wɛrɛ ka koow la.

Nin saraka min kera kunfinya jurumun kosɔn, kalanba dɔ be yen mɔɔ minw tɛ u janto u yɛrɛ la ani minw tɛ baara kɛ, minw b'a fɔ k'u lanin be Krista la. O mɔɔ camanba le bɛ Ala ta kuma saninman kalan to yen pewu, ka o lɔɔ dafanin min sɔɔ Kirisita ra, o jate fɛn gwansan ye; nka n'u y'u nininga "jigiya min b'u la, o sababu lo," u tun bena ɲagami ani u tun tɛna jaabili ɲuman sɔɔ. U ye kumakan dɔ mɛn, wala u ye yɛlɛmani dɔ mɛn, wala u ye sebenin dɔ ta, n'a sɔɔ o tun ma laben u ye abada, wala u "y'u jigi la Krista kan." U ma sigasiga tugun: sigasigali tun ye jurumu ye. Nka u ma jija k'u lɔɔ sɛgɛsɛgɛ ka kɛɲɛ ni Sebeninw ka tɛnɛn ye; u ma "ɲinini kɛ ka filɛli kɛ." A be mɔɔ kabakoya k'a ye ko mɔɔ caaman be taga ɲɛfɛ fiyɛntɔya la, n'u b'u yɛrɛ latanga, k'a sɔɔ o wagati kelen na, u be kunfinya jurumu kera. Loon dɔ la, sɛberikɛla ye kibaru diman waajulikɛla dɔ kunben min y'a fɔ ko ale be ɲɛnamaya kera jurumun tɛ min na fewu; a tun sera «saniya dafanin» ɔɔ kɔɔtalen ma. N' ye niningali damanin kɛ a ye ka ɲɛsin Yezu Krista ka cikan ɲuman dɔw ma. A sɔɔna a ma ko ale be balola u la pewu--a tun ma miiri u la kosɔbɛ, ani a tun b'u jati ko nafa t'u la! O cɛɛ tun be jurumun kera loon o loon, o jurumun tun ka jugu kosɔbɛ ani a tun be mɔɔ jalaki ka tɛmɛ Musa ka sariyaw bɛɛ kan. O jurumun mako be Kirisita ta jurumun yafa ra i n'a fɔ jurumun suguya tɔw bɛɛ; ani k'a bɔ yen, a ka ɲi ka "Sebeninw sɛgɛsɛgɛ."

3. Misi wuleman saraka. A be sɔɔ sapitiri 19nan na. Jatedenw ka kitabu kɔɔ, o saraka koo be fɔ ka gwɛ. Bɛgɛn tun ka kan ka kɛ wuleman ye a fari bɛɛ ra, ani "kɔɔ tɛ min na." Sarakalasebaga Elehazari tun ka kan ka taga ni a ye fanibonw kɔ fɛ, ka taga a faga yi. O kɔ, a tun ka ɲi k'o muso joli dɔ ta k'a bolokunnanden kɛ k'a seriseri fanibugu daa la siɲɛ wolonfila. O kɔ, a tun ka kan k'a farikolo bɛɛ jeni ka kɛ buguri ye, ka "sɛdiriyiriw, ani izopuyiriw, ani fani wulemanw" fili tasuma cɛma. O misiden buguri tun ka kan ka bila ɔɔɔ saniyanin dɔ la ani n'a tun ka ɲi ka baara kɛ n'a ye, u tun ka ɲi k'a ɲagami ni jii kɔɔɔ wala jii kɔɔɔ ye. O tun ye "saniyaji" ye, min tun be kɛ ka mɔɔɔw saniya ka bɔ farikolo kɔɔ sifa bɛɛ la.

O misi wuleman saraka be Krista ka saraka sifaba wɛrɛ di an ma. A ɲɛgɛn-- wuleman ɔɔɔ bɛɛ--b'a yira ko a ka tɔɔɔ ka bon ani u dafanin lo an kosɔn. A tun be jigi u kɔɔ. A ko: «Ne ka kan ka batise ni batɛmu ye, nka ne bɛ tɔɔɔ cogo di fɔ a ka ban?» Batiseli tɛ ji bɔn ye abada; o ye fɛn ye min bɛ mɔɔ kɔɔ pewu. Krista tɔɔɔ pewu. «I ta jikuruw bɛɛ, ani i ta jikuruw bɛɛ ka ne kunna.»

O misiden tun "kɔɔ tɛ," ani juru si tun ma don a kan. A tun tɛ adamadenw ka baara la abada, nka a tun maranin lo Ala lo ye pewu. N'a sɔɔ Yezu y'a yɛrɛ di Ala ka baara ma cogo min na, o bɛɛ yirala yan. A ko: «I sago kɛli ka di ne ye, Ala;» «Ne ka domuni ni ne ta minfɛn ye ka ne cibaga sago kɛ, k'a ta baara ban.» A bɛɛ jɛnina; su bɛɛ jɛnina ka kɛ buguri ye. An b'a kalan Yesu ta ko ra ko : «A kolo kelen tɛna kari.» A ta tun ye i n'a fɔ "saraka jɛninin dafanin." Niin, niin, farikolo, o bɛɛ "dunina" kɔɔ ni saya la. «Sɛdiriyiri, ani izopu, ani wuleman» be se k'a yira ko a Faa tun ye minfɛn min di a ma, o tun ka kuna kojugu. An be se k'a lɔn ko a tun ka di kosɔbɛ Zetisemane lo fɛ. A ka kulekan jugu min ko: «Ne Fa, ni a bɛ se ka kɛ, nin jifiyɛ ka tɛmɛ ne kan», ani a ta wɔsi min bɛ i n'a fɔ joli, o ye Kisibaga kanulen ka niin kɔɔ tagamasɲɛw ye. Buguri ni saniyaji b'a yira ko Yesu joli bɛ se ka an saninya ka bɔ an ta jurumunw na, ka an faran ka bɔ Ala ta baara ra. Sɛberikɛla min ye hakili senu sɔɔ, ale ko: "Ni bakɔɔw ni misiw joli, ani misimuso buguri ka kɛ ka mɔɔɔw kɔɔɔnɔw mɔn, .

Aw ye aw yere saniya ka aw farikolo saniya, Kirisita joli min ka a yere di Ala ma Nin Saninman banbari baraka ra, fiƙe te min na, o bena aw dusukun saninya ka bo baara salenw na, janko aw ye baara ke Ala panaman ye.»

O barokun min ka di saraka sifaw ani sumaw ye, o tun be se ka tugu o ko ka taga yoko were; nka an tagara yokojan ka se an ta yoko ni kalanbaga ta muƙuli ma. Siga t'a la, moko be se k'a miiri ko o sarakaw be ke cogo min na, u be ke saan o saan ani loon o loon. U be tun be Krista ka saraka belebele kelen lo yira. Sisan, n'an be kofela filera ka bo an ka yoko la, donkili ka di kosobe:

Sanni fanibugu ka lo, sariya tun be se ka sarakaboko yoko be, nka o ko, sarakabokoko kelen donko lo tun be yen ani sarakabolan kelen lo tun be yen: o min tun be sarakabolan kan fanibugu daa la. O la, yoko kelen lo be yen--Kalivari, ani saraka kelen lo be yen--Krista min gwengwenna yiri kan, an be se ka na yoko min na sisan ka kisili yoko. "Ne le ye sira ye, ani tiƙe, ani panamanya, moko si te se Faa fe ni ne te." «Toko were ma fo adamadenw na, an ka kan ka kisi min fe.»

NEFDLI IX

LAVERI

SARAKA jenita sarakabolan ni fanibugu daa ce, minan do tun be yen. A tun dilanna ni "baarakela musow" ka zira filerifenw ye. A bonya n'a cogoya koo te fo. N'a yoko a tun ka bon kosobe sabu sarakalasebagaw tun be ko a yoko. O jikuruw be mun lo yira? K'a be feen nafamanba do lo yira, o b'a yira sarakalasebaga min y'a mafirya wala k'a janto a la, ale ye pangili jugu min yoko. N' be piningali nin jaabi, n' b'a fe k'an janto yoko do la kerengerennin na Ep. 6:25-27 kalan. "Cee, aw k'aw ka musow kanu i n'a fo Krista ye Egilisi kanu cogo min na, k'a yere di a koson, janko a k'a saniya, k'a saniya jii la ni a ka kuma ye," &c. Sarakalasebaga tun be saniya min ke koyoko la, o koo be fo ka gwe yan, o min b'an dema k'a yoko faamu ka je. Laver be feen fila lo yira minw faranin lo yoko kan cogo min na, u te se ka tilan--"Jii ni kuma."

1. "Kuma" b'a yira ni fen min ye, o ye koyoko dilan ye--baarakela musow ka filerifenw. Duloki kuun ye ka moko yoko yira. Ala ka kuma be suma ni filerifen ye ciden Zaki fe. "Ni moko min ye Ala ka kuma lamɛn, n'a t'a ke, o tigi be i n'a fo moko min b'a yere file duloki yoko, a b'a yere file, a be taga, o yokonin be a be pine a tun be cogo min na. baraka yoko a ta kewalew ra" Jam. 1:23-25 kalan. Nin ye Ala ta kuma yiracogo naman ye min be moko kabakoya. A b'an yere yira an na; a b'an ka lankolon yira, o ye an dusukunw ka tineni ye, Ala yoko, o cogo la, a b'an bila ka saniya ni kuraya pini. Ala ka kuma koyoko ka bon kosebe jurumunkebaga kisi ra. An "wolenna" kuma le fe. Dawuda ko: «I ta kuma be ne lakunu;» «Lanaya be yoko Ala ta kuma lamenni le ra.» O ye--"muru min be .

hakili," ani "a be niin na, a be baara ke, a ka ni ka teme muru da fila bee kan." Daw be yen minw b'a fo ko Ala ka kuma ye "seberi salen" ye, nka mago si te se k'o fo tihen na ni nin sebeninw yeelen ye.

2. «Ji» min be soko verise nin kono (Ep. 5), o be kereceno ka batemu sigicogo lo yira. Lonnibagaw bee benna o ma; ani tihen na, mago te se ka sigasiga o la n'an be batemu yoko n'a labencogo faamu, i n'a fo a be kalan cogo min na Layidu Kura kono. An k'a file. Batemu be ke jii kono. «Ji le ye nin ye, min be ne bali ka batize, yala mago be se ka ji bali, janko nin magow kana batize wa?» Batemu ye ko ye (walima ko); "Wuli ka batize, k'i ka jurumunw ko, k'a togo weele." Batemu ka kan ka ke lanabaga min nimisara, o doko lo ye. «Ni mago min lara a ra, ka batize, o tigi bena kisi.» Batiseli be don "kelen, farikolo" kono, o min ye legilizi ye. «Aw bee batizera ka ke farikolo kelen ye.» Batiseli be ke walisa ka "kisili" wala "jurumuw yafa." Mariki 16:15-16 laje; Kewaliw 2:28 kalan.

O la, an b'a latige ko jii min be fanibugu daa la, o ye batemu tagamasijne ye. An b'o ke sabu a te se ka foyi were yira, ani o dogonye dafanin lo. O bena yira ka gwe tugun sapitiri nata la. Sisan, n b'a fe ka sugu fila yira--"Ji ni kuma." Tit. 3:5 an b'a kalan ko: "Ka kene n'a ka makari ye, a y'an kisi Nii Senuman ka ko (marg., laver) fe, ka an lakuraya ani k'an kurakuraya." An y'a ye ko Ala ka kuma ye «Nii Senuman ka muru ye», o koko, Nii Senuman be baara ke ni min ye ka magow yelama. O kama, kuma be min ke, hakili be min ke. Sanfe sebenin kono o tuma na, an ye tihen sigi sen kan ko kuma ni jii te se ka faran dogon na yelamani na. O tije kelen lo Yezu b'a kalan ko: «Ni mago ma wolo jii ni hakili senu fe, o tigi te se ka don Ala ka masaya la» (Yuhana 3:5).

NEFDLIX

SARAKalasebagaya .

LEVI ka sarakalasebagaya tun be kereceno ka sarakalasebagaw lo yira. "Aw fana, i n'a fo kabakuru panamanw, aw lora ka ke Ala ka soo ye, ka ke sarakalasebaga senuman ye, ka saraka minw di Ala ma, minw ka di Ala ye Yezu Krista barika la," I Piyeri 2:5. A fana verise 9nan "Nga aw ye siya sugandininw ye, masacew ka sarakalasebagaw, siya senumanw, Ala ka magow ye." "I ka kan ni kitabu ta ye, k'a tagamasijnew dayele, bari i fagara, i ye magow san Ala ye n'i joli ye, ka bo kabilaw bee la, ani kanw bee la, ani jamanaw bee la, ani siyaw bee la. Balimaw, an ye jagweleya soko ka don yoko saninman kono, Yezu joli barika la, sira kura min danna an ye, ka teme fanibugu fe, o koko, sarakalasebagaw kuntigiba b'an fe min be Ala ka soo kunna. jii" Eburuw. 10:19, 20. "Minw be baara ke fanibugu kono, sarakabolan do b'an fe, minw te se ka dumuni ke a la" Eburuw. 13:10 kalan. Verise 15:11 fana

«O la, an ka to ka tanuli saraka bo Ala ye tuma bee ale barika la, o min ye an dakunw ye, minw b'a tɔgɔ fɔ.»

O verisew b'an kalan ko:

1. Ko kerecenw bee ye sarakalasebagaw ye Ala fe Kirisita ra. O kama, sarakalasebagaya min be sɔɔ mɔgɔw ka jenkulu kɔɔ, o te yen, i n'a fɔ min be sɔɔ ɔɔmu ka legilizi ni Angleterɪ ka legilizi kɔɔ. O fili kera, saanw bee la kabini a y'a bila Egilizi kan, fili caaman sababu ye. Siga t'a la, o ye Krista keɛbaga yiri lili ye. Ani, a ka gwɛɛ kosɔbe k'o juguman bo yen! Danfara min be "diinan mɔgɔkɔɔw" ni "laiki" ce, mɔgɔ kelen ka baara, ani tijen na, faamanw ka baara gwansan sifa bee be bo o jugumanba nin na.

2. Ko «sarakalasebagaya yeɛmana, sariya fana yeɛmana.» An ka sarakaw ye "hakilimaya" ye, o la, an ka sarakabɔlan ye hakilimaya ta ye. «Misa saraka» ani Episkopali Egilizi ka «sarakabɔlan», sarakalasebagaw ka faniw, wusulan saraka, o bee ye dunanw ye «sira kura ni janamaya» ma. U be Yahutuwa ka diinan salen do kɔɔ wala u be siya werew ka boliw bato.

3. Ko sarakalasebaga min tun be sarakalasebaga fe sariya ka keɛe n'o ye, o tun ye kerecenw ka sarakalasebagaya tagamasijɛ ye Krista ye.

An y'a ye sapitiri temeninw na ko sarakabɔlan ni minan min be fanibugu lu kɔɔ, u loɔɔ tun be kisili sira yira. Sabu i n'a fɔ o fla bee tun loɔɔ be fanibugu daa ra, o cogo kelen na, Kirisita ta kuruwa ni batiseli sariya loɔɔ be egilisi na fe, ani mɔgɔ ka kan ka gwɛɛ a ra ka don a kɔɔ. O la fana, feen foɔ min tun be gwɛɛ luu donda la, o tun ye sarakabɔlan ye, o kɔ, jii koyɔɔ. O la, kisili sira kan, jurumunkɛla be na Krista fe foɔ, a be la a la, a be nimisa; o kɔ, i n'a fɔ Yesu lanabaga min nimisara, a batizera, ka don legilizi kɔɔ. Sisan, o labɛn yeɛmana sabu u y'a damine ka deenw batize. O kecogo be "laver of regeneration" bila Krista ka kuruwa jɛfe, ani a ye fili jugu doɔ lawuli kalanko la; sabu, k'a loɔ ka jɛ Bibulu ka jɛnɔɔɔnya min be batemu ni jurumuwa yafa ani woloko kura ce, deenw ka batemu baara fanba b'a yira ko deen be lakunu batemu fe. Ani, o kalan be minisiriw ni mɔgɔw mine kosɔbe fɔɔ tuma caaman na, foɔw be sigasiga k'u ka sutarali kalan denjenin salen kan min sara k'a sɔɔ a ma batize; ani labanw ka teli ka miiri ko denjenin min be o koo jɔɔ na, o tununa. Denmisɛnw ka batemu ka kan ka ke, koow cogoya la, ka ke koo jugu ye, i n'a fɔ an y'a ye cogo min na, Ala ka kuma lapini ye ka ke ani ka baara ke mɔgɔ batizenin dusukun na. Batemu te koo gwansan ye min be ke farikolo la. O ye adamaden bee ta batiseli ye, niin ni farikolo; o kɔɔ ye saya ye jurumun kosɔɔ, ani kununi ka taga "jenamaya kura" ra; a be kɔɔnakow ni nimisali yira kenema tagamasijɛ do fe. Sisan, komi o koo nunu si te se ka ke tijen ye denmisɛnw koo la, siga t'a la, denmisɛnw ka batemu be sɔɔ ni Ala ka kuma ye. O tuma mun lo? Sarakalasebagaw ka saninyari cogo min na, o ye mɔgɔw ka yeɛma cogo min na Ala fe. I n'a fɔ sarakalasebagaya jinibaga tun nana foɔ n'a ka saraka ye, ka jurumuwa yafa sɔɔ mɔgɔ jalakibali joli fe, k'a sɔɔ a tun fanin be limaniya ni nimisali la; o kɔ, a tun be ko jikuruw ra; o kɔ, a tun ka fani gwemanw don; o kɔ, a tun be don yɔɔ saninman kɔɔ ka baara ke fanibon kɔɔ; o cogo la, jurumunkɛla fantan min tununa, o ka kan ka na foɔ ni limaniya ye ani nimisali ye Kisibaga fe min gwengwenna yiri kan-

- a ka kuruwa joli ma--ani o cogo la, aw ka la a la, aw ka batise jii ra Faa tɔgɔ ra.

ani grenadi yiridenw. Tulu min tun be bo oliviye yiriw la, u tun b'o jeni fitinew kono ani o tun be yeelenba bo. Yeelenw tun te to ka faga abada, nka sarakalasebagaw ka baara tun ye k'u to k'u fa ni tulu ye ani k'u laben tuma bee. O tun be sanulamanw di walisa ka demε don ka boon tige, nka tasuma fagalanw tun te yen. Fitineyoro tun be yoro senuman numanbolo la, ani a tun ye yeelen kelenpe ye.

Sisan, Krista ka Egilizi kono, o finteni cεnumannin, n'a ka tasuma yenin tun b'a fe ka mun lo yira? O jaabili ye Ala ka kuma ye, wala "cidenw ka kalan." O kalan ye Ala ka kuma lo ye, foyi wεε te. O sangali minw be tugu rokon ko, u bena a yira ko o kuma laban ye tije ye:

1. Fitineyoro tun ka bon kosobe, a tun dilanna ni sanu yere yere ye. Ala ka kuma saniyanin lo, a nafa ka bon kosobe. Minw b'a nafa lon, olu be Zaburu sebebaga ka kuma nin son kosobe: "I ka miiriyaw fana ka di ne ye kosobe, Ala!" Ala ta kuma nafa ka bon, sabu a be Ala, sankolo, banbari yira; a be kisiri sira yira, saninyari ni panamanya banbari sira. Kumaden kelen kono, bari a fanin be Krista la.
2. Sanu saniyanin lo be men ka temε feen bee kan. Yan fana, finteni be seereya ke Ala ka kuma koo la min "be to abada."
3. A tun ce ka ni kosobe. Ala ta kuma fanin be senuya ce ra.

4. Yiribolo wolonfila b'a yira ko dafanin lo—dafalen. 'Jatiden wolonfila tun ye jatiden dafanin lo ye. A fra ni fanga ni ce ra ye (Maston ka Krista laje fanibugu kono), ko nin finteni wolonfila nunu be Bibulu yira, n'a ka tilanyoroba saba ye: sariya, zaburuw ani kiraw be fan kelen na; ani Layiri kura tilanyoro saba-Kewalew, letew, ani Yirali fan do fe; ni Krista ye kibaro diimanw kono i n'a fo yiribolo cemance kunba. Nka, ne b'a fe ka nin bolo wolonfila nunu jati i n'a fo u b'a fe ka koo wεε lo yira. Ne b'a miiri ko jehrokyo koro tun ye fenw misaliya ye minw ye kura ta ye. O la, finteni ye JAYEN KURAN KALANI tagamasije ye, o koro, cidenw ka kalan. O ra, ne be yiribolo wolonfila ta-jateden dafanin--ka "niin ka kelenya" yira i n'a fo a fra cogo min na Efεz. 4:1-6: "O la, ne min ye kasoden ye Matigi ka baara koro, ne b'aw deli ko aw ka tagama ka keje ni weleli ye, aw ka yere majigi, ka dusukunuman ke, ka muru, ka rokon muru kanuya la, ka jija ka rokon mine ni hakili kelen ye, heere kelen kono, i n'a fo aw tun be rokon fe cogo min na. Matigi kelen lo, lanaya kelen lo, ani batiseli kelen, Ala kelen lo, min ye bee Faa ye, ale min be bee kunna, a be baara ke bee fe ani a be bee kono.»

Fitineyoro ka kelenya tun te ye a bolow hake dafanin doro na, nka a tun be ye fana a bee la k'a gosi ni sanu barikaman kelen ye. O b'a yira ka je ko hakili bennin be yen i n'a fo "cidenw ka kalan" b'a yira cogo min na. I ko an y'a ye cogo min na Efεz. 4, yoro wolonfila be yen hakili ka kelenya kono, ani u bee bora jama nafaman kelen na-Matigi Yezu Krista, ani u bee faranin lo a kan cogo do la min te se ka bo rokon na. N'u tun ye finteni bolow do bo, o tun bena a cogoya yelεma, k'a dafanin tije. O la, ka Pol ye feen minw kofa "niin ka kelenya" kono, n'an y'u do bo yen, o tun ye k'a dafalen tije ani k'a ke fen rokonin ye.

A ka ke ko an y'a ƙaɗe. An ka "Matigi kelenpe" ba kerecɛnya la (bari hakili" ƙaɗe ye nin ye).

Farikolo tun bena ke yen min be ni hakili ye, nka kungolo te yen. Limaniya tun tena ke ni feen ye min be mɔgo sama, a tun tena ke feen ye; batemu tun tena ban ani jigiya tun tena mɔgo lasun.

5. Fitinɛƙaɗe yeelen dɔɗɔ lo tun be yeelen ba fanibugu ƙaɗe. Fenetiriw tun te yen. Yeelen si tun te juru ta danfenw na. Sarakalasebaga tun be baara ke fitinɛw yeelen fe ani fanibugu ƙaɗefen ƙaɗe beɛ tun be ye ka gwɛ. A ka yeelen ƙaɗaman min gwenin lo, o tun be yeelen ba ƙaɗe beɛ la ni ceɗa ye. O la, Krista ka Egilizi ƙaɗe. Ciradenw ta karan le ye lanaya ni baara sariya kelenpe ye. Minw beɛ b'a fe k'u koo diya Ala ye, a ƙaɗatanin lo ƙaɗe u k'o faamu. Kerecɛnw ka wagati beɛ la, n'u y'u janto o la, u ƙaɗaɗa ye siranya ni tijeni ye. An y'a ye sapitiri temenin dɔ ƙaɗe ko cidenw tun be ni Ala ka fanga ye, ani u tun be ni sebagaya ye min te fili, i n'a fa Egilizi sigibagaw n'a labenbagaw. Ni o tijenba tun lonna tuma beɛ, adamadenw ka lannakow, u ka kalanw ani u ka diinekuluw tun tena se ka ke. O fanga ƙaɗe, danfenw ni hakili ka ni ka kolo o ma. I n'a fa "cidenw ka kalan" be fanga ƙaɗe Egilizi ƙaɗe cogo min na, yala an minw ye kerecɛnw ye, an bena an lɔƙaɗe n'an ka baara lɔn, ani ka Krista ka ƙaɗe ye a ka sariyaw beɛ la wa?

6. Sarakalasebagaw tun ka ni ka fitinɛw laben ani k'u menɛ. O la, Egilizi ƙaɗe, Ala ka mɔgo ka kan ka limaniya mara i n'a fa a tun be cogo min na faɗ la, ani k'a latanga yeɗemaniw ni yeɗemaniw beɛ ma.

O la, fitinɛ tun be Krista ka cidenw ka kalan yira hakili senu barika la. Ani, komi o kalan jusigilan n'a ƙaɗaɗaɗa tun ye Krista lo ye, an b'a ye cogo min na finteni tun b'o kalan yira cogo dafanin na. Kuun min kama fitinɛ tun be fanibugu ƙaɗe, o tun ye walisa a yeelen ka se ka ba. O la, cidenw ka kalan min kera egilisi ƙaɗe, o ye ko Krista ka ke an ka yeelen ye, janko an ka fa a ka yeelen na, ka ba ka taga dije ƙaɗe ka ke an ka ƙaɗe la "Dije yeelen ye."

NEFDLI XII

BURU NEFDLI TABULI

NIN tun ye tabali ye min dilanna ni akasiya yiri ye ani sanu tun b'a kan, ani masafugula sanulaman tun b'a kan. A janya tun ye metere 31/2 ƙaɗe ye, a bonya tun ye metere 2, a janya ye metere 21/2 ƙaɗe ye. Minanw, kuyeriw, tasaw ani datugulanw tun b'a ra; o beɛ kera sanin yereworo le ye. O tabali sɔngɔ gwɛɛ ani ceɗumannin tun be baara ke ni "buru yiracogo" ye. Ladili dafaninw be ƙaɗe Lev. 24:5-9 kalan. Buru min tun be sarakaba, o tun ye buru tan ni fila ye, fununan te minw na, kabilaw kelen kelen beɛ tun ye kelen kelen ye. U tun ka kan ka bila tabali kan ka ke ƙaɗe fila ye, u kelen kelen beɛ tun ye ƙaɗe ye "Matigi Ala ƙaɗe." Sarakalasebagaw dɔɗɔ le tun ka kan ka o domu Nenekirilon o Nenekirilon na; ani buru kura minw tun be bila u ƙaɗe na i n'a fa u tun be ƙaɗamanw ba cogo min na. O tabali lɔra fanibon kininboroyanfan fe, fitinadaga saninlaman jasin na.

Siga t'a la, ne hakili la, o tun lapinina ka "buru kari" tagamasije yira, o min be tugu min ƙaɗe ƙawalew 2:42 ƙaɗe, Egilizi tun be minw ƙaɗe "ni jijali la." O ƙaɗe .

sangalifenw be gwe i n'a fo suma min be a kɔɔfenw na. 1nan. Tabali tun datugunin lo ni sanu ye (an be sanu sɔɔ fanibugu yɔɔ beɛ la), o min b'a yira ko fɛɛn nafaman minw tun be Matigi ka surafana dumuni na. Sanu nafa ka bon ani mɔɔw b'a ɔɔni ka tɛmɛ fɛɛn beɛ kan. Nka kongotɔ min fɛ, Matigi ta tabali ta hakiri ta ɔɔnagbe nafa ka bon kɔsɛbe ka tɛmɛ «sanu min be tunu» kan. 2nan. O buru tun be mɔɔw lo yira. O burukun tan ni fla tun ye Izirayeli ta gba tan ni fla tagamasiyen ye. Buru min be Matigi ka tabali kan, o fana ye mɔɔw tagamasijɛ ye. Buru kelen dɔɔɔn lo be yen, ani o be Krista farikolo lo yira: «Nin ye ne farikolo ye.» A fana b'a yira ko "A farikolo Egilizi" ka kelenya: "An ye buru kelen ye, ani farikolo kelen." 3nan. Sarakalasebagaw dɔɔɔn le tun be ii; ani Egilizi kɔɔɔ, minw farala kerecɛnw ka sarakalasebagaya kan, olu dɔɔɔn lo be Matigi ka surafana dumu. 4nan. O buruw tun be domu Nenɛkiron beɛ ra. O la, Matigi ka surafana ye, Egilizi lakika fɛ, min be dumu lɔɔkɔkun loon fɔɔ beɛ la: loon min be kɛ sisan kerecɛnw ka batoli ye. «Lɔɔkɔkun loon fɔɔ, kalandenw lajenna ka buru tige» (Kew. 20:7). 5nan. O buruw tun be wele ko sarakaburuw; ani Matigi ka surafana ra, Yesu ta saya be «yira fo a ka na.» 6nan. O buruw tun ye hakirijigifɛn le ye. O la, Matigi ka surafana ye hakilijigi feti ye: «Aw ye nin kɛ, ka aw hakiri jigi ne ra.» Tijɛn na, yɔɔɔ dɔw be yen o sangali tun bena tijɛ yɔɔ minw na, nka minw kofɔra ka tɛmɛ, u be se ka yira ko mɔɔw tun b'a fɛ ka buruw yira tabali ni Matigi ka surafana bɔɔkɔɔn na cogo min na.

Yan dɔɔɔn, n'a sɔɔ a ka ɔɔni k'a kɔɔsi ko k'a sɔɔ sarakalasebaga tun be fanibugu baara la, tabali buru ani beɛgen minw tun be saraka, u yɔɔɔ dɔw lo tun b'a ka dumuni kelenpe ye (an b'a lɔn cogo min na). Ani, tijɛn lo ko kerecɛnw fɛ, KRISTA (i n'a fo a fɔra cogo min na saraka ni buru fila beɛ kɔɔɔ) dɔɔɔn lo b'a niin balo!

O wagati yere la, n'a sɔɔ a ka ɔɔni an k'a kɔɔsi cogo min na fanibugu kɔɔɔ fɛɛn beɛ ɔɔfɔra ka gwe cogo min na, hali ka taga se fɛɛn fitininw ma ani a be komi u tɛ foyi ɔɔ. Sisan, ni fanibugu n'a ka baaraw tun laɔɔnina ka Krista ka Egilizi yira, o ye baara faratiba ye ka Matigi ka baara dɔ yeɛma, wala k'a to yen! Siga t'a la, kerecɛn kelen kelen beɛ ka kan ka sinsin a kan ko Matigi ka sariyaw ka kɛ ka kɛɔɔ ni cidenw ka fɛɛre ye. Cira Pɔli k'a ye ko a ka kan ka lɛtɛre ci Korɛnti lanabagaw ma, janko o ye kuma jugu minw fo Matigi ta surafana ko ra, o latilen. U tun bɔra o cikan na i n'a fo a yere tun y'a di u ma cogo min na, ani u tun y'o sariya dɔɔɔya ka kɛ dumuni ye min be kɛ ɔɔkɔɔn fɛ, ani o cogo la, u y'a kɔɔ cɛɔuman beɛ bɔsi a la. Walisa k'a yira u la ko a ka ɔɔni ka sariya labato cogo bennin na, a b'a fo u ye ko Matigi y'o yira ale la yiracogo kɛɛnkɛɛnnin dɔ sababu fɛ. "Ne ye min fo aw ye, ne ye min sɔɔɔ Matigi fɛ, o ye ko Matigi Yezu y'a janfa suu min na, a ye buru ta, ka barika la Ala ye tuma min na, a y'a tige k'a fo ko: "Nin ye ne farisogo ye, min dira aw ye. Tuma o tuma n'aw y'o min, aw b'aw hakili to ne la, bari tuma o tuma n'aw ye nin buru dumu, ka nin duven min, aw be Matigi ka saya waajuli kɛ fɔ a ka na.» Walisa ka o sariya cɛɔumanba ni kabakoman lamɛn, kerecɛn fɔɔw tun be lajɛn Matigi ka loon o loon (Kew.20:7), o cogo la, u tun b'a ka saya tagamasijɛw fara ɔɔkɔɔn kan n'a kununa loon min na ka bɔ saya la: jɛɔkɔɔnya min bennin lo ani min bennin lo kɔsɔbe. Nka nin Ala ta sariya be adamadenw ta teliya kɔɔfo cogo min na, olugu minw b'a miiri ko olugu ka hakiri ka bon ni Ala ta ye, ka nin Ala ta sariya yeɛma--dɔw be jifiye dogo mɔɔw ma; dɔw be buru tige ka kɛ kɛmɛ ye, o cogo ra, o be «farikolo kelen» ja tijɛ; dɔw be taga a la sijɛ kelen dɔɔɔn kalo kɔɔɔ, wala sijɛ kelen yere kalo naani kɔɔɔ, o la, u be mɔɔw halaki .

jenjɔɔɔnya min be saya ni kununi ɔ; ani dɔw b'a ke baara kɔfeko dɔɔɔ ye, sanni k'a ke i n'a fɔ a damine na, k'a ke jɔɔɔnyebaw ɔmance ye ani sababuba ye, a ka kalan kabakoman kosɔɔ min be Krista koo la, ale min ye mɔɔɔ senumanw ka lajenba ye.

NEFDLI XIII

WUSAN JEANAN

O tun lɔnin be finteni ni sarakabɔlan tabali ɔ, "fani nafe."

I n'a fɔ tabali, a tun dilanna ni akasiya yiri ye, ka sanu yere yere gosi a kan. A bonya tun ye santimetiri 21 ye, a janya tun ye santimetiri 3 1/2 ye; ani a cogoya ye kaare ye. Gbanw tun b'a sanfeyɔɔɔ bɛɛ ra, i n'a fɔ saraka jenita*; berew tun sirinin bɛ a kerɛfew ra, janko o ye a ta ni a bɛ tagama.

Sarakalasebagaw tun be wusulan min jeni a kan loon o loon, sɔɔɔma ni wulafe, o tun ye binjuguw ye minw ka di. O furakise tun ka kan ka ke wusulan sarakabɔlan dɔɔɔ lo kan, ani jama tun man kan ka ke jɔɔɔn fe saya dimi kosɔɔ. Komi an y'a ye ko Ala ka fɛɛn dɔ lo, an be se ka la a la ko kasa min tun be bɔ n'u y'a jeni, o tun be mɔɔɔ dusu diya kosɔɔɔ. Wusunan tun be jeni wagati minw na, o tun ye lɛɛw ye, sɔɔɔma ni wulafe, wagati minw na jama tun be lajen fanibugu daa la ka delili ke. Luka 1:8-10 laje.

O kama, an tɛ sigasiga hali dɔɔɔni o wusulan kɔɔ koo la. A bɛ egilisi ta "DELILI" yira; min kalanbaga bena a hakili to a la ko o ye legilizi ka batoli wale tɔɔ ye, i n'a fɔ a fɔra cogo min na Kɛwalew 2:42 kɔɔɔ, an ka ni ka min laje. Yirali 8:3-4 kɔɔɔ, an b'a kalan ko: "Mɛɛɛɛ wɛɛ nana lɔ sarakabɔlan kɔɔ (wusunan), wusulan caaman di a ma, waasa a k'o fara mɔɔɔ saninmanw bɛɛ ka delili kan, sarakabɔlan sanulaman kan, min tun be masasigilan nafe. bolo." Dawuda ye delili ke, k'a yira ko a be wusulan sarakabɔlan kɔɔ faamu ko: «Ne ka delili ka ke i n'a fɔ wusulan i jɔɔɔɔ.» An mako tɛ dalilu wɛɛ la. Wusulan tun ye delili tagamasijɛ ye; ani i n'a fɔ a bɛɛ bɛ Ala ta Egilisi yira Kibaru Duman wagati ra, wusunan ka kan ka ke «deliliw» ye, minw ye Ala batocogo yɔɔɔ jɔɔɔn dɔ ye Egilisi kɔɔɔ. Komi a dilanna fanibugu dɔɔɔ lo kama, o b'a yira ko mɔɔɔ minw tɛ gwɛɛ a la cogo kura ni jɛnamaya la, i n'a fɔ a tun fɔra cogo min na fɔɔ la baara nin na, Ala tɛ sɔɔ batoli si ma. Ka miiri ko jurumunkebaga bɛ se ka Ala deli dɔɔɔ a ta sira ra ka don yafa ni kisili ra, o ye ka Matigi «sira» bila kerɛfe i n'a fɔ an y'a ye cogo min na.

Tasuma min tun be wusunan sarakajɛnifɛn kan, o bɔra sarakajɛnifɛn kan. Tasuma min tun be ke "wusulan" ye, o fana tun be bɔ o yɔɔ kelen na. Nadabu ni Abihu fagara sabu u tun ye «tasuma wɛɛ» jeni Matigi Ala nɔ kɔɔ, o kɔɔ, tasuma min ma bɔ sarakajɛnifɛn kan. O cogo la, u ye jɛnɔɔɔnya min tun be sarakabɔlan fila nunu ɔ, u y'o tijɛ. O be kalan min di, o ye ko an ka delili n'an ka tandoliw ka ke ni kɔɔɔgwɛ ye cogo o cogo, n'an ma na Krista fe fɔɔ ani ka "jurumuw yafa sɔɔɔ" Ala yere ka sira latigenin na, an ka delili bena ke fɛn ye min man di Ala ye.

Egilizi ka deliliw kɔɔɔ, tanuli ni barikada be sɔɔɔ. Deliliw bɛɛ ka kan ka nagami ni walejɛnumanlɔn ye Ala fe a ka makariw kosɔɔ minw sɔɔɔla ka tɛmɛ. O wusulan kasa tun ka di kosɔɔɔ. O b'a yira ko .

an ta Ala be diya an ye cogo min na, ni an be an bato a ja kɔɔ, ka an jusukun ta pininiw bila a ja kɔɔ.

O la, an b'a ye ko fanibugu yɔɔ fɔɔ n'a kɔɔfɛnw tun be Ala ka Egilizi ka batoli yira kibaro diiman wagati la. Kalanbaga welera ka Pɔli ka letere fɔɔ kalan min cira Korantikaw ma, a bena a ye o yɔɔ ra yanni dɔɔni ko an ka fɛn minw yira, o ye fɛn minw ye tigitigi, Pɔli tun ka minw «laben» Egilisi ka batoli kama, ni o lajenna jɔɔɔn fɛ. A be sɔɔ sapitiri 1nan na. 11 a b'a damine k'u tando, u be "laada" minw mine, o kɔɔ, Krista ka sariyaw, u be minw mara. O kɔ, a be taga jɛfɛ ka sariyabali dɔɔ latilen u tun y'u yere don minw na, k'a sɔɔ a be "laada" minena i n'a fɔ a fɔra cogo min na. O kɔ, u be kuma "kalan" koo la Egilizi kɔɔ. A be komi o tun be ke jɔɔɔn fɛ ani mɔɔ caaman y'u sen don o la. Yan, an b'a yira ka gwɛ ko Egilizi be taga jɛ ni "cidenw ka kalan ye." O kɔ, i ka jigi sapitiri 1nan kɔɔ. 11 an b'a ye k'u tora "buru kari" la fana; ani sapitiri 1nan kɔɔ. 14 A tun be kuma fana "deliliw" koo la, Egilizi tun be minw ke tuma bɛɛ.

Sisan, sanni an ka bɔ Yɔɔ Senuman kɔɔ, an be se ka Ala ka hakiritigiya n'a ka kanuya jateminɛ kopuman, k'a to a ka Egilisi ka batoli ke ten. O lajen na, min tun be Egilizi sama, o tun ye Matigi ka surafana ye Ala tun y'a latige cogo min na, o ma ke fɛnw kosɔɔ, nka u tun be fɛn minw yira, o lo kosɔɔ. U tun be Krista farikolo n'a joli yira ka jɛ: u tun be kuma kunmabɔli koo la, yafa koo la, hɛɛ koo la ni Ala ye; u tun be Alako ta fan fɛ jɛnamaya bɔɔɔ n'a baloyɔɔ yira, ani u tun be Yezu Krista ka kɔɔ yiracogo yira. Yala fɛn wɛɛ be se ka ben ani ka ben ka tɛmɛ o sariya be yɔɔ min na Egilizi kɔɔ wa? Minw be se ka kalan ke, olu ka "kalan" walima Ala ka tiɛ yiracogo fana lo kɔɔtanin lo ka tɛmɛ Egilizi ka yiriwali kan. Piyeri ko: "Aw ka Kuma kɔɔɔn puman jini, janko aw ka se ka bonya o sababu la." Ani a laban, «deliliw» (minw ka kan ka ke tanuli ye jɔɔɔn fɛ) be niin sama ka gwɛ Ala la k'a to yen. U be Ala ka dugawuw jigi an fɛ. Olu sababu la, an be nɛɛma sɔɔ ka demɛ don an mako wagati la. Tiɛ na, an be se ka min miiri, o bɛɛ be sɔɔ o Ala ka sigiyɔɔ la, minw ka jɛ ka ke walisa Egilizi ka sabati Ala ka jɛnamaya kɔɔ.

NEFLI XIV

Yɔɔ SANUMANW

O BOON tun ye so nɛgelaman ye, min tun be dan na ni yɔɔ senuman ye ni fani cɛpumanba ye, an bena min fɔ kɔfɛ. Tiɛn lo, o boon lɔra ni minan minw ye, o ye yɔɔ senuman ye. Danfara min tun be o boon fila cɛ, o tun ye minanw ni yeelen ye. Yɔɔ senumanba kɔɔ, nin tun be yen:--(1) Layiri kɛsu. O kɛsu tun ye yirilaman ye, sanin tun lara min kan. Sariya seɛɛ dɔ tun b'o seɛɛ kɔɔ, daga sanulaman dɔ tun be ni maane ye min marala kabako dɔ la ani Arɔn ka bere min falenna. (2) Hine sigiyɔɔ. O tun kɛra kɛsu datugulan ye, min tun kɛra ni sanin ye. Masafugula cɛpumannin dɔ tun be kɛsu gerɛfelaw kan ani seruben sanulaman fila tun lɔnin be u kun kelen kelen bɛɛ la, u kamanw tun be jɔɔɔn fan fɛ ani u jɛda tun be yɛlenin ka kɛsu fan fɛ. A bɛɛ tun be gosi ni sanukuru kelen ye. I ko yɔɔ saninman, finetiri tun tɛ yɔɔ saninmanba ra; ani finteni tun tɛ a fɛ, ani komi fani gwiliman tun be datugu, a tun bena ke dibi ye fɔ abada, n'a ma ke yeelen kɔɔman ye min tun b'a yeelen. O yeelen tun ye mun lo ye? A

o tun ye Ala ta yeelen ye, min ye sekina ye. Layiri kesu sanfe yɔɔnin kelen, Ala ka ɔɔɔ tagamasije kabakoman do tun be yelela: sankaba kolon tilefe ani tasuma sufe. O tasuma kabakoman donna fanibugu datugulan gwilimanw na ka jigi hinan sigilan kan, ɔɔɔ serubenw cema, ani o cogo la, a ye yeelen bo ɔɔɔ senumanba la ni yeelen ye min ka bon ni yeelenba ye. Kalankela be se k'a miiri ɔɔɔman na ko o boon kogow tun be ni ɔɔɔ kabakoman ye cogo min na, a kogow sanulamanw, a datugulan n'a ka fani cɛɛnumanba, a ka kesu sanulaman n'a ka makari sigilan, ani u beɛ tun be yeelen boɔa sankolo la ni yeelen ye min boɔa sankolo la!

O la, o Yɔɔ Senumanw ka Senuman ye mun lo tagamasije ye? Siga t'a la, o ye Jehova ka ɔɔɔ senuman tagamasije ye. SANKOLO te, ɔɔɔ do te, nka jamana do lo, i n'a fo an b'a kalan cogo min na Eburuw 9:24 kɔɔ: «Sabu Kirisita ma don ɔɔɔ senuman na, min dilanna ni bolow ye, i n'a fo sankolo yere yere, nka a donna sankolo yere la, janko a ka bo Ala na ɔɔɔ sisan an kosɔɔ.» O be mɔɔ kuncɛ. Sisan, an k'o tagamasijew segesege ka ne.

1nan. Sanu, fanikolonw ani fani minw be datugu, i n'a fo a nefora ka teme cogo min na, o be nafolo, ɔɔɔ, bonya, senuya, sankolola koo yira. O feɛnw beɛ ye Ala ni sankolo ta ye, i n'a fo u boɔɔɔ FLD.

2nan. O kurun, n'a datugunan ani Sikina faranin ɔɔɔ kan, u ye Jehova tagamasije ye min siginin be sankolo la. Tuma beɛ, u tun b'a jati ko kurun ni Ala ka ɔɔɔ be taga ɔɔɔ fe. Ko o lo tun ye Ala ka naniya ye a koo la, o b'a yira ka gwe koo caaman na minw nesinna a ma a ka tariki ko. Tuma min na Filisitikaw y'a mine, Eli buranmuso min tun be sa, ale kulela ko: "Nɔɔ boɔa Israeldenw na, bari kesu minena." Ani, tuma min na u y'a ta ka taga n'a ye Dagɔn ka batoso kɔɔ, jɛge ala tun be ben a nefɛ siɛ caaman. O tun k'a ta jɔnya ra ɔɔɔ o ɔɔɔ, banajuguw ni banajuguw tun be mɔɔɔ halaki. Uza magara a ra minkɛ, o ka o faga, Beti Semesi dugu ce waga bilooru (50,000) fagara o ɔɔɔ fleri kosɔɔ. Faan wɛɛ fe, Obɛdi Edɔmu ka soo tun be lafiɛna a ka sanbon jukɔɔ tuma min na, u ye duga kɔɔ o la. Isirayelidenw tun be to ka kuma Ala koo la ko a siginin be "serubenw cema," ani Filisikaw tun be kuma kesu koo la ko: "Ala nana ɔɔɔ la." O beɛ fe, a b'a yira ka gwe ko kurun kuru beɛ tun ye Ala ka masaya n'a ka siranya tagamasije ye. Sisan, an k'a faan doɔ laje. a) Sariya seɛɛ do tun be kesu kɔɔ. Pol ko: "Sariya ka ni, a tilennin lo, a ka ni." O tun ye Ala ka senuya dafanin tagamasije ye. O tun ye "layidu sariya" ye, o la, a ɔɔɔ kesu kɔɔ b'a yira ko Ala ye "layidu labatobaga Ala ye." «Matigi ta kuma te se ka tiɛ», a «be to abada, a ka min layiri ta, a bena o ke ka ban. Tuma min na Ala y'a yere yira farisogo la, a Dence Yezu Krista cogoya la, Dawuda ka kuma minw fɔra, olu dafara ko: «Ne y'i ka sariya dogo ne dusukun na, janko ne kana jurumun ke i kɔɔ,» ani Yezu "ye sariya dafa, k'a ke bonya ye." b) "Mana sanulaman" fana tun be kesu kɔɔ. Maana tun ye dumuni kabakoman ye, Ala tun b'a ka mɔɔɔ balo ni min ye kongokolon kɔɔ. A jigira ka bo sankolo ra; o tun ye gundo ye--mɔɔɔ ko: «O ye mun ye?» o tun te dugukolo senɛfenw ye, sabu kongokolon tun te yiriw ye. A tora kabako do la kurun kɔɔ. Sisan, nin beɛ b'a yira ka gwe Ala ka lapinita jugu koo la, min dogonin lo kabini wagatijan, nka sisan a y'a yira Yezu Krista barika la, o ye panamanya dumuni ye, ni mɔɔ min dumu, a bena balo fo abada. Yesu ko: «Ne le ye panamanya dumuni ye.» "Aw bemaw ye mana dumu kongokolon kɔɔ, u sara. Nin ye dumuni ye min jigira ka bo sankolo la, janko ni mɔɔ o mɔɔ y'a dumu, a kana sa." O ye «Alapasiran gundo ye: Ala b'a yere yira farisogo ra.» (c) "Aron ka bere min tun be falenna" fana tun be kurun kɔɔ. O bere ka tariki b'a yira a kɔɔ ye min ye. Kore ni Datan ani Abiramu tun b'a fe ka ke sarakalasebagaya ye.

ani a ka murutili do jemiɛ Musa ni Haruna kama. Walisa ka Arɔn sabati ani k'u ka murutili bo kene kan, Ala ye cii di ko kabila kelen kelen beɛ ka bere jalen do bila fanibugu kɔkɔ, kabila kelen kelen beɛ kuntigi togo seɛenin be min kan. "O dugusagwe, Musa donna seereya fanibugu kɔkɔ, a ye Levi kɔkɔ ka Haruna ka bere ye, a be yiridenw boɔa, a be yiridenw boɔa, ani a be alikama yiridenw boɔa." O ra, Haruna ni a ta somkɔkɔ tun sigira sarakalasebagaya ra ka ban, ani a laban; murutininw ka jenkulu min be toɔkɔla saya jugu la i n'a fo u ka jagweɛya sara. Sisan, mun na o bere tun be kurun kɔkɔ? Ka keɛɛ ni Numb. 11:10 a tun be "mara ka ke tagamasije ye murutininw denw kama." O lo tun b'a baara yɔkɔnin kelen. Nka k'a sɔkɔ a tun be o lapinita le kera Izirayelimkɔkɔ ye, a be Ala ta gundo lapinita fana yira Yesu Kirisita ta masaya sarakalasebagaya ra. Miiri k'a file: kɔkɔ jalen lo tun. Krista tun be "i n'a fo lili min boɔa dugukolo jalen na." Nka sisan, a ka yiriw bo, ka yiridenw bo i n'a fo sarakalasebagaw kuntigiba min be a ta masasiginan kan.

O la, kurun kɔkɔfenw be kuma koɔuman Ala ka lapinita gundoman koo la min dogonin lo kabi wagatijan, nka sisan, a be yira Yezu sababu la. "I n'a fo a seɛera cogo min na, Ala ye feɛn minw laben a kanubagaw ye, kɔkɔ jɛɛ ma olu ye, kɔkɔ dusukun ma don u la cogo min na, nka Ala y'u yira an na a ka Nii barika la, bari Nii be feɛn beɛ segeɛge, Ala ka koo juguw."

3nan. Hine sigilan. O kurun datugulan ceɔumanba togo be kɔkɔ hakili jigi kosɔbe. O ye NEFDLI ye. A b'a yira ko Ala be makari, a be makari ani a be kanuya yira. K'a sɔkɔ kurun kɔkɔfenw tun be Ala ta terenninya ni a ta kankelentigiya yira, ka Kirisita nacogo yira, k'a ke an ta terenninya ye, ani an ta Masaceba ni an ta sarakalasebaga; hinnayɔkɔ b'a fo an ye ko Ala ka ni, ko a b'a fe k'an kisi. A b'a yira ko wagati dafanin na, Ala tun bena hinna sigiyɔkɔ yeɛ yeɛ di, o min ye Yesu Kirisita ye, o min tun ye suma ceɔumanba ye. "Ale ye an ka jurumunw yafabaga ye, an ta jurumunw doɔkɔn te, nka dunupa beɛ ta jurumunw fana." Aw k'a kɔkɔsi yan, tije ni tilenninya, ni kanuya ni makari be jɔkɔn mine cogo min na ka ceɔumanya; folow tun be kesu kɔkɔ, flananw tun be kesu datugunan kɔkɔ. O la, Krista la, "makari ni tije be jɔkɔn sɔkɔ."

4nan. Nɔkɔ seruben meɛkew lo. O tun ye meɛkew jaa ye minw tun be filera duguma ka hinna sigilan kan, ani u ka kamanw tun be jɔkɔn filera. U ka miiriya tun b'a yira ko u tun b'a fe sɔbe la ka kurun ni yamarayɔkɔ ka gundokow faamu. U ye meɛkew ni meɛkeɛbaw tagamasije ye, minw be Ala ka masasigilan lamini sankolo la. An b'a kalan ko serubenw tun be Eden yiri donda la walisa ka jenamaya yiri latanga ani ka kɔkɔ jalakibali bali k'a dumu. O tun ye hine bali ye, i n'a fo o jurumun bennin na kɔkɔ si tena sɔn ka "jenamaya ke tuma beɛ." Yan fana, o be Yahudiya kesu kɔkɔsi; ani k'a to u be fileri kera duguma ni jɛɛ gwansan ye hinnayɔkɔ ni kurun kan, an hakili be kuma nin na: «Meɛkew b'a fe ka feɛn minw file (an ka kisili koow)». Siga t'a la, Ala ka meɛkew b'u mako don kosɔbe adamadenw ka sinijɛsigi la. Denmisɛnw koo la, Krista y'a fo ko: «O ka meɛkew be ne Faa pada ye tuma beɛ, min be sankolo la.» Heburuw kitabu kɔkɔ, jiningali min kera, o ye ko: «Yala o beɛ te baarakela jinaw ye, minw cira ka na baara ke minw ye kisili sɔkɔbaga ye wa?» Yezu b'u yira k'u be ninsɔndiya Ala ka ninsɔndiya la "jurumunkɛla kelen min nimisara, o ka ca ni kɔkɔ tilennin bi kɔkɔntɔn ni kɔkɔntɔn ye minw mako te nimisali la." U be loyɔkɔ ta Layiri kɔkɔ beɛ kɔkɔ ka baara ke kɔkɔ ye Ala ka koow la; ani sinijasigiba la, i n'a fo a be sɔkɔ Yirali kɔkɔ cogo min na, u bena fara masacew ka Masace ani matigiw ka Matigi ka see sɔkɔli kɔkɔmanw kan.

5nan. Nkank ka shekina. I n'a fɔ an y'a ye cogo min na, o tun ye yeelen ye min ka bon ni yeelen ye, min tun be jigi ka ɔɔ hinnayɔɔ kan, ani o tun ye yeelen kelenpe ye min tun be ɔɔɔ senumanw na. Kɔɔna fanibugu i n'a fɔ an y'a ye cogo min na fɔɔ la, o tun ye sankolo tagamasijɛ ye, ani yan, an be Ala yɛɛ tagamasijɛ ɔɔɔ. Sankolo mako tɛ danfɛnw yeelen na--Ala le ye a yeelen ye. Nka nin ɔɔɔ ni nin yeelen tun b'a yira ko Ala jigira ka na sigi ni adamadenw ye. I n'a fɔ a sebera Kitabu ɔɔɔ cogo min na, ko: «A siginin bɛ serubɛn mɛlɛkɛw cɛ ra.» Ala y'a fɔ Musa ye fana ko: «Ne bena kuma n'i ye ɔɔɔ min na, ka to seruben fila cɛma, minw be jɛɛɛɛɛɛ kɛsu kan.» O ra, Ala ta ɔɔɔ min bɛ Yesu ta Egilizi ta fan fɛ, o kofɔra nkankman le ra. Nka o koo la kɔfɛ. A to n' k'a ɔɔɔsi yan dɔɔɔ ko fanibugu ɔɔɔ fila nunu na, dugukolo tun tɛ yen fɔɔ kongokolon ɔɔɔ. An bena a ye sapitiri nata la k'o tun ye koo kɔɔtaninba ye.

Nɛfɔli XV

Sarakalasebagaw kuntigiba

AN ka barokun laban min be sarakalasebagaw kuntigiba lajɛ, o lo ye barokunba ye. Ko sarakalasebagaw kuntigiba tun laɔɔnina ka kɛ Krista tagamasijɛ ye, Layiri kura b'o lo yira ka gwɛ ani k'a yira ka gwɛ. Nka i ko an bena a ye cogo min na, Krista ka nkank n'a ka bonya tɛ Yahutuw ka sarakalasebagaw kuntigiba lo ɔɔnina k'o nɛfɔ. Komi barokun ka bon, a bena diya an ye k'a tilan ɔɔɔw la. An k'a ka faniw ta fɔɔ.

O fɛnw tun ye nafolotigiw ye, ani o tun cɛ ka ɔɔ. O dugumafaniw tun ye lɛnfani gbɛman le ye. O la, an hakili be jigi Yezu ka jogo n'a ka jɛnamaya saniyanin n'a nkankɔɔɔ la, ale min tun ye "sanuman ye, mɔɔ si tun tɛ mɔɔ si ɔɔɔ, ɔɔɔ tun tɛ min na, ani a tun be dan na ni jurumunkelaw ye." O kɔ, "efodi ka fani" nana. O tun ye fani sugu dɔ ye, min dilanna ni fani bulaman ye ani a tun be jigi ka se gɛɛfɛ. «A dafɛla ra» grenadi yiridenw tun bɛ yi, minw tun ye bulamanw ye, ani wulenmanw, ani wulemanw; u tun be yeɛmɛyɛɛma ni sanulaman nɛgɛw ye, minw tun be mankan diyabɔ ni sarakalasebagaw kuntigiba donna ɔɔɔ senumanba ɔɔɔ. A kɔɔtanin lo an k'a ɔɔɔsi ko o faniw tun dilanna ni fanibugu fanibugu fanibugu n'a nkankɔɔɔ ye ani u kuleri tun ye kelen ye. A bɛ i n'a fɔ sarakalasebagaw kuntigiba ta fani bɛ ninsɔɔɔniya saninman min yira an na Kirisita Kibaro Diman na. Sanifani tun bɛ o deregeba san fɛ. O tun ye fani doncogo ɔɔman ye ani a ɔɔɔɔ tun ka gwɛɛ. O tun ye fani surun dɔ ye, min tun sirinin be kamankunw na, ani a tun dilanna ni sanu ye, ni jɛse bulaman, ni jɛse wulenman, ni jɛse wulenman, ani lɛnfani ɔɔman ye. U tun be sanukuruw gosi ka ɔɔ u la ani u tun b'u tige ka kɛ juru ye, ani u tun be baara kɛ ni lɔnniya ye ka kɛ o fɛnw ye. Tuma min na n' tagara ɔɔ ɛndikaw ni jɔnw ka yiracogo la lɔnduru a saan damadɔ ye nin ye, n' ye kɔɔnfɛla sanu fani dɔw ye, o min ye n' kabakoya k'a ye ko a be bɛn ni efodi nin nɛfɔli ye cogo kabakoman na. O baara tun ka ca ni ne tun delila ka baara minw bɛɛ ye, nafolo ni cɛɔa ta fan fɛ. An ka sarakalasebagaw kuntigiba ka Ala nkank n'a ka bonya tagamasijɛ b'an fɛ nin efodi ɔɔɔ; a ma kɛ i n'a fɔ a tun bɛ a yɛɛ yirara dugukolo kan cogo min na, nka a bɛ i n'a fɔ a bɛ a yɛɛ yirara cogo min na sisan Ala ɔɔ ɔɔ an kosɔɔ. O saninderege cɛɔumanba ɔɔ fɛ, disilafani tun bilara. Nin fana tun ye barokun ye min cɛ ka ɔɔ kosɔɔɛ. A tun be kɛ ɔɔɔ nɛgelaman ye, ani a tun be kɛ sijɛ fila ye, walisa a ka kɛ ɔɔsi ye, min be disi datugu. A jusiginan tun lalagara ni saninderege fana ye; nka a cɛɔmanyaba tun ye kabakuru ɔɔɔ gwɛɛ tan ni fla ye, minw kuleri tɛ kelen ye, minw tun siginin bɛ ɔɔɔ kan ɔɔɔ naani ra, saba saba tun bɛ o kelen kelen bɛɛ ra. Izirayelimɔɔw ta gba tan ni fla ta mɔɔ kelen le sebenin tun sebera kabakuru kelen kelen bɛɛ kan. O ra, siya tan ni fla bɛɛ tun yira o disilafani kan; ani a tun bɛ sarakalasebagaw kuntigiba jusukun na, i n'a fɔ a bɛ a yɛɛ yira Ala ɔɔ ɔɔ cogo min na. «Nin disilafani min dilanna ni kabakuru ɔɔɔgwɛɛ tan ni fla ye;

min be kabila tan ni fla yira, o ye Kirisita an ta sarakalasebagaba tagamasiyen numan ye, min be egilisi ta, a be min kanu kosebe, a jusukun na; k'a to a be delili kera a ye a Faa ƚakɔɔ.

Kabakuru ɔngɔ gwelɛw be kuma YESU be nafa min don a ka egilisi la. A ko a ta mɔɔ kantigiw ta ko ra ko: «O bɛna kɛ ne ta ye . . . ni ne nana ne ta fɛnɛnamafagalanw jate.» A tɛ ɲinɛ u kɔ abada. O cɛ ka ɲi ni sankolo cɛɲa ye; o bɛ manamana Ala ta yeelen na. Sarakalasebagaw kuntigiba kamankun kelen kelen bɛɛ kan, nɛgɛdaga saninlaman dɔ tun sirinin be efodi la. Onikisi kabakuru belebele dɔ tun sebenin be sebenin kelen kelen bɛɛ kan, ani Isirayeli kɔmɔɔka ka gba wɔɔkɔɔ tun sebenin be o kan. Yan fana, kabila tan ni fila lo yiranin lo, ani Egilizi lo yiranin lo i n'a fɔ u be Krista kamankunw kan. Sebenin kɔɔ, kunkanbaara ye kunkanbaara tagamasijɛ ye, ani doni ta. O ra, Ezayi 9 kɔɔ, «Matigiya bɛna kɛ ale (Krista) kamankun kan.» Saga min tununa ani a ɔɔɔ, u y'o la sagadɛndɛla numan kamankun kan, k'a ɔɔɔ a tun b'a ta ka taga n'a ye soo ni ninsɔɔdiya ye. O kama, nɛgɛkunbennanw laɲini ye k'a yira cogo min na Yezu, min ye an ka sarakalasebagaw kuntigiba ye, ale b'an ka koo ta, ani a b'an ka haminankow doni ta. "O ra, sarakalasebagaw kuntigiba le bɛ an fɛ, min tɛmɛna sankolow fɛ, o ye Ala Dɛncɛ Yesu ye, an ye to an ka layidu ra. Sabu sarakalasebagaw kuntigiba tɛ an fɛ min tɛ se ka hinɛ an ka barikantanyaw la. Nga min kɔɔɔra cogo bɛɛ ra i n'a fɔ an, nka a ma jurumun kɛ. hina, ani nɛɛma ɔɔɔ, ka an dɛmɛ an mako wagati ra» (He. 4:14-16). «A yɛɛ ɔɔɔra, ka kɔɔɔ minkɛ, a bɛ se ka mɔɔ minw kɔɔɔ, olugu fana dɛmɛ» (seben 2:18). ɲɛɲɔɔ ɲɛɲɔɔ min tun sirinin be sarakalasebagaw kuntigiba cɛmancɛ la, o tun be kɛ ni efodi ye ani a tun be baara kɛ ni fɛn nafamanw ye ani a cɛ ka ɲi. A tagamasijɛ kɔɔ be se ka laɲɛn ka bɔ nin Sebenin nunu na:--"Ala min ye fanga di ne ma, ka ne ka sira dafa, ale lo be ne senw kɛ i n'a fɔ kongowuluw senw" (Zab. 18:32-33). «I ka ne ka kasi yeɛma ka kɛ dɔn ye ne kɔɔɔ, i ka ne ta bɔɔfani bɔ ne kan, ka ne cɛsiri ni nisɔɔdiya ye» (Zab. 30:11). "Aw k'aw yɛɛ siri, aw ka fitinɛw ka mɛnɛ, aw ka kɛ i n'a fɔ mɔɔ minw b'aw ka Matigi makɔɔna ... Matigi nana tuma min na, a bɛna ɔɔɔ k'u be kɔɔsili kera o baaradenw ye. Tijɛ na, ne b'a fɔ aw ye ko a bɛna a yɛɛ siri, k'u sigi dumuni na, ka na baara kɛ u ye (Lev.1:3)." «Yesu ka fanikolon ta, k'a yɛɛ siri, ka ji don tasa kɔɔ, k'a daminɛ ka a ta karamɔɔdenw senw ko» (Yuhana 13:3-5). O la, aw ka bɔ, ka tijɛ siri aw cɛmancɛ la (Efez. 6:14). Ka bɔ o Sebeninw na, a b'a yira ko cɛsiranin ye fɛn ye min ka ca kosebe sebeninw kɔɔ minw sebera ni hakili senu ye, ani a kɔɔ ye fanga, teliya, ninsɔɔdiya, labennin ye ka baara kɛ, tijɛn. Sisan, o koow bɛɛ ye tijɛn ye Yezu koo la min ye an ka sarakalasebagaw kuntigiba ye. A ka sebgaya b'a la ka kisi, a be teliya ka kisi, a be ninsɔɔdiya a ka mɔɔ kɔɔɔ, a labennin lo tuma bɛɛ ka baara kɛ u ye ani k'u ɲɛminɛ tijɛn siraw kan. Ko nin cɛsiranin kɔɔ ka bon i n'a fɔ a ɲɛsinna Krista ma cogo min na, o b'a yira ka bɔ Yezu ka kɔɔ yiracogo la i n'a fɔ a yirala Zan na cogo min na Patimɔɔsi: "Ne ye sanulaman fitinɛ wolonfila ye, fitinɛw cɛma, mɔɔ dɔ tun be i n'a fɔ adamaden dɛncɛ, a tun be ni fani ye fɔ ka taga se a seen na, a tun be ni cɛsiranin sanulaman ye." 1:12-13 kɔɔ). Sarakalasebagaw kuntigiba tun be MITRE wala kunsigi don a kuun na fana. O tun ye lenfani numan ye wala n'a ɔɔɔ siliki lo.

A tun be ni bandi bulaman ye, a ɲɛfɛla la, ɲɛda sanfɛ, sanu tasa dɔ tun be yen min tun sebenin be a kan ko: «SANUYA YE MATigi YE». Sanuman kumaden kɔɔ ye ka sankolola, walima ka danfara pewu Matigi ka baara kama. Yezu mako t'o seberi la sabu Bibulu be min bɛɛ fɔ a koo la, o tijɛn sebenin lo a kan fɔ abada. A ka ɲɛnamaya bɛɛ kera dugukolo kan, ani a ka baara min kera sanfɛ, o bɛɛ ɲɛsinna Ala n'a ka egilisi ma. "URIM NI TUMIM" tun be don disikunbennan juru kɔɔ. An m'a lɔn o tun ye min ye. Dɔw b'a miiri k'u .

tun ye kabakuruw ye minw be menemene ani u be do fara u ka yeelen kan wala u be doɔɔya, ka keɛ ni Ala ka lanita ye k'u nemine kiti la. U toɔɔ ko "yeelenw ni dafaninw." Nin yoo minw kofra, o ka di: «A ko Levi ta ko ra, ko: «I ta Tumimu ni i ta Urimu be i ta Ala batobaga fe» (Deter. 33:8). «Ale (Yosuwe) bena lo sarakalasebaga Eleyazari na ko, min bena a nininka Matigi Ala na ko ni Urimu ye» (Jatebo 27:21). «Sayuli ka Matigi Ala nininka tuma min na, Matigi Ala ma a jaabi, siko ra, walama Urimu ra, walama kiraw ra» (1 Sam. 28:6).

"I ka Urimu ni Tumimu don kititigelan disi la, u ka kan ka ke Haruna dusukun kan tuma min na a be donna Matigi Ala na ko, Haruna ka kan ka Izirayelimoo ta kitiw ta a jusukun kan Matigi Ala na ko tuma bee» (Ekiz. 28:30). Fausset ka Critical and Expository Bible Cyclopaedia ko, an bena nin yoo nin kalan ni diyanye ye: "Kumawoo ka jenkulu b'a miiri ko oo tun be oo cogo min na, i n'a fo Kewaliw 1:2-6; Talenw 16:26 ko. efod. Ka fileri ke, sarakalasebagaw kuntigiba, ni efodi ye, a tun be miirila sankolo la ani Ala y'a to a y'a fo ko sarakalasebagaw kuntigiba tun be fanga oo walisa a ka se ka baara ke ni virtue ye. Thanei ka ja fila (ka Tumim jaabi) tije ni tilenninya." Sarakalasebagaw ka momiw dusukun sanfe fana, yeelen tagamasije tun be yen (min be Urimu jaabi). A gwenin lo ko, Urimi ni Tumimu mana ke min o min ye, u tun be baara ke n'u ye walisa ka Ala sago dafanin yira min te se ka yeema; ani o ka o ke ni tagamasiyen do ye, min te se ka fili, an te min lo. An be ni Krista sifa numan ye yan. Ale lo ye 'Ala ka kuma ye,' 'sira, tije an ni namaya,' min be Ala ka miiriya n'a sago yira adamadenw na cogo dafanin na. A ka kuma min fo, o le bena kiti tige an kan labanlon na. «Matigi Ala ta kuma dafanin lo.» Ka bo o ra, appel te yen. Minw bee b'a fo ko o be Matigi kanu, ni olugu tun ka la o ra wa? O tun bena ooliw bee nanabo; adamadenw ka miiriya juguw bee bo yen ani k'an bee bila "Matigi ka yeelen" ko.

SARAKALALASEBAGAW KUBA SIGILI .

Yahudiyaw ta sarakalasebagaya tun siginin be Levi ta gba le ra. Aron tun bo o kabila la ani sarakalasebagaw kuntigi minw bee nana a ko na, olu bee bo a bo na. «An ka lanaya sarakalasebagaw kuntigi» tun bo Zuda kabila la ka keɛ ni farisogo ye. O la, kerecenw ka diinan ka sarakalasebagaya "yelemana" pewu, i n'a fo "sariya" fana. Nka yan do, n' b'a fe ka koo ko tanin do yira. An Matigi barikaman tun te an ka sarakalasebagaw kuntigiba ye farisogo ta fan fe. A y'a yere di o baaraba ma ni bonya ye, o kera a ka saya n'a ka kununi sababu fe. O b'a yira ka gwe nin kuma nunu na: "Sarakalasebagaw kuntigiba bee be bo adamadenw cema, u be sigi adamadenw ye Ala ka baara la, walisa a ka sarakaw ni sarakaw bo jurumu koson. Moo si te o bonya ta a yere ye, fo ni Ala y'a wele i n'a fo Haruna y'a ke cogo min na. O cogo la, Krista fana m'a yere bonya k'a ke sarakalasebagaw kuntigiba ye, nka min y'a fo a ye ko: «Ele ye ne Dence ye, ne y'i wolo bi.» An keto ka Zab. 2:7 ani Kewalew 13:33, an b'a ye ko kuma minw fo «bi, ne y'i wolo» a kununi ko ra, walama a wololi ka bo kaburu ra. Ani, a gwenin lo ko fo ka taga se o wagati ma, kuma minw fo sanfe, u bo .

Heburuw b'ò lo kofɔra. Ala y'a nini ka bɔ saya la k'a ke a Dence kelenpe ye, k'a lakunu ka ke a ka sarakalasebagaba ye sankolo la. O bena gweya an yere ma n'an be taga ne k'a ka sarakalasebagaya cogoya segesege ka taga ne. Sanfela sebenin b'a fɔ ko a kera "Melikisedeki ka cogoya la," ani walisa ka Krista ka sarakalasebagaya cogoya yira, koo kabakoman dɔw fɔra o ceɛ kabakoman koo la fɔ la. A fɔra an ye ko Melikisedeki tun ye «face ye, bamuso te, bɔnsɔn te, a ka loonw damine, a ka jɛnamaya laban te, nka a kera i n'a fɔ Ala Dence, a be to ka ke sarakalasebaga ye tuma beɛ» (Eburuw 7:3). Sisan, ne t'a fe ka miiri nin kumaw na fɔ ka taga se Melikisedeki ma, nka n' b'a fe k'a yira ko seberikela b'a fe k'a yira ko Krista ka sarakalasebagaya be to abada--ko a tun ka kan ka ke sarakalasebagaya ye min be to ka ke, saya te min tije. O la, a be bɔ a la ko Krista ma sigi a ka sarakalasebagaw kuntigiba lɔyɔ la fɔ a sanin kɔ.

Ka kɔsegi Melikisedeki ma, a tɔgɔ kɔɔ ye ko «Tilenninya Masace», ani tije na, a tun ye «Salemu Masace» ye (o kɔɔ ko hɛɛɛ). O ra, a tun ye masace sarakalasebaga ye; ani o baara nunu tun b'a la TUMA kelen na. Sisan, Ala b'a fɔ Yezu koo la, a kununin kɔ ka taga sankolo la ko: "O beɛ n'a ta, ne ye ne ka Masace sigi ne ka Siyɔn kulu senuman kan . . . Ele ye ne Dence ye, bi, ne y'i wolo. I bena o cici i n'a fɔ daga dilanbaga be minan mina» (Zab. 2:6-9). «Dawuda ma yeɛ sankolo ra, nka a yere ko: «Matigi ko ne Matigi ma ko: Sigi ne kininboroyanfan fe, fɔ ne ye i juguw ke i sen kɔɔ» (Kew. 2:34-36). O ra, Kirisita be yera ko a be Ala ta masasiginan kan, a be masaya kera masaya ra--"SARAKalasebaga dɔ be a ta masasiginan kan;» a kana ke i n'a fɔ Haruna min be masasiginan na fe. «Ale yere le ye an ta jurumunw yafa saraka ye.»

SARAKalasebagaba KA BARAKɔɔ .

"Sarakalasebagaw kuntigiba beɛ siginin lo ka sarakaw ni sarakaw bɔ, o le kosɔn a ka kan ka sarakalasebagaw kuntigiba (Yesu) fana kɔɔ ka feɛn dɔ di." Ani nin tun b'a fe! Nka, o ye saraka lo ye! A mako t'a la ka saraka bɔ a yere ye i n'a fɔ sariya sarakalasebagaw kuntigiba, nka «A sara mɔgɔ terennin ye mɔgɔjuguw kosɔn;» A "y'a yere di Ala ma, kɔgɔ te min na;" «Sabu o sarakalasebagaw kuntigiba kɔkɔn le ka kan ka ke an ye, min saninyanin lo, min ma foyi ke, min ma kɔgɔ, min ma bɔ jurumunkelaw la.» Ani "Krista nana ka ke Ala ka sarakalasebagaw kuntigiba ye, feɛn nataw la, a donna kɔɔ senuman na sije kelen pewu, ka jɛnamaya banbali kɔɔ."

Komi Yezu ye an ka sarakalasebagaw kuntigiba ye, a be makari a ka mɔgɔ senumanw na minw be kɔkɔla. Sabu can ra, a te melekew le mina, nka a be Iburahima bɔnsɔn le mina. O ra, a tun ka kan ka ke i n'a fɔ a balemaw fe fen beɛ ra, janko a ye ke sarakalasebagaw kuntigiba ye, min be makari, ka kantigiya ke Ala ta kow ra, ka mɔgɔ ta jurumunw yafa, sabu a yere kɔkɔra, ka kɔkɔ, a be se ka sarakalasebagaw deme minw te se ka kɔkɔ. an ka barikantanya kosɔn, nka a kɔkɔbra cogo beɛ ra i n'a fɔ anw, nka a ma jurumun ke.»

balimaw, NENEMDGDYA YE KA DON YORD SANUMAN YE YESU JOLI LE YE, A YE SIRAN MIN NENAMA AN YE, SIRAN KURAN NENAMAYA YE, NENAMAYA NEFLI YE, O K'A FASOGO YE; An be ni sarakalasebagaw kuntigiba ye min be Ala ka soo kunna, an ka gwere Ala la ni dusukun sɔbe ye, ani limaniya dafanin, an dusukun saniyanin ka bɔ dusukun juguw la, an farikolow ko ni jii saniyanin ye." (Eburuw 10:19-22).

NEFLI XVI

KUMA LABAN

KA baara fitinin nin ban, n'a ɔɔɔ a ka ni an ka sangali miiriyaw surunya. An y'a ye ko Yahutuw ka koow kecogo tun ye kerecɛnw ka koow kecogo suma lo ye. Musa tun ye Izirayelimɔɔw ni fanibugu fe, Kirisita ye min ye a ta mɔɔw ni Egilizi fe i n'a fɔ baarabolo. Baarakelaw minw tun be fanibugu ɔɔɔ ni hakili senu ye, olu tun ye Yezu Krista ka cidenw tagamasijɛw ye minw tun be ni hakili senu ye; o fila bɛɛ be baara kera cogo dafanin na, k'a ɔɔɔ u tɛ u jigi la u yere ka faamuyali kan. Saraka minw tun be ke fanibugu kama, u tun be kuma sariyakolo dɔ koo la min be Krista ka diinan bɛɛ ɔɔɔ. Fanibugu lɔra ni minan minw ye, u tun be kuma Ala ka pumanya n'u nafa koo la minw bɛɛ ye kerecɛnw ka sigicogo ye. Finibon lu tun b'a yira ko an ka kan ka tɛmɛ ɔɔɔ dɔ fe, min be wasobaga ni dijɛ hakilitigiw ɔɔɔ na ni majigilenya ni kalankelaw ye, walisa an ka se ka Ala ka koow faamu ka pɛ. Finibugu tun ka surun ɔɔɔ na ani a tun be ɔɔɔ fe cogo min na, o tun b'a yira ko legilizi tun be ben ani u tun be ɔɔɔ fe. Finibon datugulanw tun be an hakiri jigi Yesu ta adamaden ni Alaya ra, a ta maloya ni a ta kunmabɔ baara ra; ani fana, ka bɔ jurumun ka toli ni jalaki ra ka taga senuya cɛpumanya ra. An y'a faamu fana o datugulanw fe ko Ala ka Egilizi be dan na cogo min na kenɛmamɔɔw fe ani minw be baara ke fɛɛn senumanw na ɔɔɔna na, olu pɛɛ be min na. Sarakabɔlan ziralaman n'a ka tasuma, n'a ka sarakaw n'a ka saraka sifa caaman be jurumu pangili kofɔra, ani an ka Ala ye pumanya ni laben caaman min ke walisa k'an ka jalaki n'an ka jalaki bɔ an na pewu Krista joli fe, ale min ye Ala ka Sagaden ye, min be dijɛ ka jurumuw bɔ yen. Koyɔɔ min tun be sarakabɔlan ni fanibugu cɛ, o tun be batiseli ɔɔɔ n'a kuun yira jurumunkelaw koo la minw be na Krista n'a ka egilisi ɔɔɔ. Yɔɔ senuman, n'a ka finteni, n'a ka sarakaburu tabali, n'a ka wusulan sarakabɔlan, o tun ye Yezu ka Egilizi misaliya ye min tun lajenna ka batoli ke--u tun be "cidenw ka kalan n'u ka jɛɛɔɔɔnya, n'u ka buru tigɛcogo n'u ka delili" ɔɔɔsira. Sankololayɔɔ senuman, n'a ka kɛsu, n'a ka hinna sigilan n'a ka shechinah kabakoman, o tun be Ala ka ɔɔɔ senuman yira--sankolola cogoya, ka fara Ala ka jogow n'a ka lapinita dogoninw kan, nɛɛma sigilan ani "joli min be fiye." Sarakalasebagaw kuntigiba tun ye Krista tagamasijɛ ye i n'a fɔ an ka celasigibaga, nka masace-sarakalasebaga, Melikisedeki nana walisa ka tagamasijɛ fa min b'an ka sarakalasebagaw kuntigiba yira ka pɛ Ala ka masasigilan kan. Ani, a laban, fani min tun be ɔɔɔ saninmanba dibi, sarakalasebagaw kuntigiba tun be min tɛmɛ sijɛ kelen saan ɔɔɔ, ni hake yafa joli ye, o tun ye Krista ka "farisogo" tagamasijɛ ye; ko fani min tun be mɔɔw ni Ala cɛ, o tun ye Ala ka koo dɔ ye min b'a yira ko Yezu farikolo saraka sababu la, fani min tun be adamaden ni Ala cɛ, o ɔɔɔ; ko mɔɔw minw kisira, olu tɛ se ka sankolo ɔɔɔ ɔɔɔw ye sisan limaniya dɔɔɔ sababu la. nka a be se ka gwere Ala la fana ni jagweleya ye ani ka kuma n'a ye a pɛɛ senuman na.

A laban, a to n ka n ka kalankela muɓubaga jininga sɔbe la, I BE MIN NA? Kisibaga barikaman, n'a ta fɛɛnw bɛɛ, yala o tɛ foyi ye i fɛ wa? Yala i be lo yɔɔɔjan, ka Ala ka gundow file ni jɛɛ gwansanw ye wa? Ni o lo, Matigi Ala ka fanibon min lo, o tɛ fɛn si ye i fɛ. A cɛɓumanya "dogonin lo i ja na" i yɛɛ ka bonya le ra; sabu Ala bɛ o «yira denmisɛnw le ra» dɔɔɔ le. Nka, o sisi min be yeɛlela ka taga sankolo la ka bo Ala ka sarakajenifen senuman na, i k'o lasɔmi. A be kuma "tasuma min tɛ faga abada" koo la, ani ko Ala "te se ka mɔɔɔ jalakibagaw bo yen cogo si la" ni Krista tɛ yen.

Aw ye aw yɛɛ kɔɔsi masafugula warigberamanw na, minw bɛ yeɛlela lu kɔɔ fanibon sanfɛ, o min ye jama kunmabɔli sɔɔɔ ye. O kunmabɔsara warigwɛ tun be min yira, i k'o tigi file.

Ani n'i dusukun be yeɛma o tɔɔɔ, nisɔɔgoya, satɔ yeli fɛ, E, na n'i niin doni ye--na i n'a fo i be cogo min na--ka sɔn i nɔnabilabaga ma, "Ala ka Sagaden", ka limaniya sɔnni kɛ a kuun kanulen kan; o kɔ, i ka na i yɛɛ di, ka i yɛɛ saraka, ka i sutura ni Kirisita ye batemu fɛ saya ra, janko i n'a fo a kununa ka bo saya ra cogo min na, ele fana ye kunu ka janamaya kura ni duba sɔɔɔ.

N b'a fɛ ka jiningali kɛ tugun, kalankela kanulen, I BE MIN LE? Yala a be kɛ i n'a fo sarakalasebaga min saniyanin lo jɛɛɔɔɔɔɔ kura ka fanibugu kɔɔ wa? O ra, aw ye aw ja lo ka yɔɔɔ saninman kɔɔɔ fɛ. Aw ye fanibugu kura ka fitine sanulaman laje: Yezu Krista ka cidenw ka kalan min boɔra hakili senu barika la. Aw ye a cɛɓaw fɛ; aw ye aw yɛɛ lafiya a ta yeelen gwenin kɔɔ, fo a ye yeelen bo aw niin bɛɛ ra, ka wasa ka baara kɛ Ala ye a ta jɛminɛli dɔɔɔ le ra. Aw ye "buru yiranin tabali" miiri--aw ka Matigi kanulen farikolo n'a joli hakilijigi fɛn nafamanw; ani «aw kana aw ka lajɛnw to yen.» O la fana, aw ye miiri o wusulan sarakabɔlan sanulaman na, k'a sɔɔ a sisi nɛɛmuguman bɛ yeɛlela yɔɔɔ senuman na, a kasa bɛ yɔɔɔ senuman fa; ani a k'a to i ye jɛɛɔɔɔɔɔ gwɛɛman kɛ ni Ala ye delili ra. O kɔ, i ye jɛɛɔɔɔɔɔ kɛsu ye i ja fɛ, ani kɛsu datugunan, ani seruben mɛɛkɛw, ani Sekina. ani ka tijɛ dɔ bo ko «Ala bɛ ni an ye1» A ta yɔɔɔ saninman bɛ yɔɔɔ saninman fa. Masacɛ n'a ka cɛɓa be yan. Nɛɛma, hina ani tijɛ be yan. Sankolo be yan. «Aw ye miiri,» a laban, «an ka lannaya ciraden ni sarakalasebagaba.» A ma kɛ masasigilan jɛfɛ dɔɔɔ, i n'a fo delilikɛla dɔɔɔ, nka "sarakalasebaga dɔ lo a ka masasigilan kan," "min ka bon ani a kɔɔɔtara." «An ka gwɛɛ a ra,» an nafa ka bon a ja kɔɔ. A file, an tɔɔɔw seɓenin be a disi n'a kamankun kan. A ka mɔɔɔ koo ka di a ye kɔɔɔ! A ka di k'o bo!

Ala k'a to an ka se ka kɛ baarakɛla kantigiw ye a ka yɔɔɔ senuman kɔɔ, walisa "Ala ka kɔɔɔ nɛɛɛ" barikaman ka ban ni yiriden dafanin ani banbali ye.

Kiraya kuma minw ƚesinna Krista ma ani u dafacogo
Bi lɔnnikow ani kerecɛnw ka limaniya .

Dɔɔɔɔɔɔɔɔ Hawley O. Taylri lo y'o sebe

Kiraya kuma kɛmɛ ni kɔ lo be sɔɔɔ Layidu kɔɔ kɔɔ minw ƚesinna Yezu ma nka cogo jumanw lo tun be se ka kɛ n'an tun be kuma 25 dɔɔɔ fɔ kɔɔɔ dɔ koo la min tun bena wolo saan caaman o kɔ ani k'a to o kiraya kumaw ka tɔɔɔ?

Dɔɔɔɔɔɔɔɔ Hawley O. Taylor y'o jaabili di ko: "Ka ƚesin nin koo n nunu ma minw tun fɔra ka kɔɔ Israɛl ka Masiya min tun bena na, n'u tun be se ka ƚetaga sɔɔɔ hali u kelen kelen bɛɛ la, o kɔɔ ko p (probabilitɛ) be ben n ma koo bɛɛ la, o tuma na, a be se ka kɛ ko koo n bɛɛ bena dafa kɔɔ kelen lo la .pa be ben ni (1/2) ye wa? O la, yala sababu kelen dɔɔɔ lo tun bena sɔɔɔ 2 kɔɔ wa? (miliyɔn 33, yɔɔ min na n be ben 25 ma) o koo minw bɛɛ tun fɔra ka kɔɔ, u bena tɔɔɔ n'u tun ye miirili dɔɔɔ lo ye. Sisan, n'an ye kiraya kuma nunu laɛ minw ƚesinna Krista ma, an b'a ye k'u bɛɛ tɛ se ka ƚetaga sɔɔɔ hali dɔɔɔni, sabu koo dɔɔ la, a ka gwɛɛ kosɔɔɔ o koo ka se ka kɛ pewu (i n'a fɔ den min wolola k'a sɔɔɔ adamaden face tɛ yen). Benkan min ka ƚi kosɔɔɔ, o tun bena kɛ p be ben 1/5 ma; ani kiraya kuma n nunu ka tɔɔɔ hake bɛɛ tun bena kɛ pn ye (1/5) ye wa? wala sababu kelen min be sɔɔɔ kɔɔɔ miliyari waa kelen kɔɔɔ ni n be ben 25 ma (Modern Science and Christian Faith, ƚɛɛ 178.) Hali ni kiraya kuma min fɔra sungurunin wololi koo la, o ma bɔ yen, o hake bele ka ca i n'a fɔ sankololafɛnw. A ka bon kojugu fɔ an tɛ se k'a miiri ko o koo kera bala la! Dɔɔɔɔɔɔɔɔ Hawli O. Taylri; Bi lɔnnikow ani kerecɛnw ka limaniya ƚɛɛ 179-183.

Kiraya kuma	Kiraya kera yɔɔɔ min na	A dafara yɔɔɔ min na
A bɔra Zuda ta gba ra.	Zɛnɛzi 49:10	Luka 3:23-33 kɔɔɔ.
Dawuda masace buruju dɔ	Zer. 23:50 kɔɔɔ.	Mat. 1:1.
A wolola sungurunin dɔ fɛ .	Ezayi. 7:14	Mat. 1:18
A wolola Betilehemu	Mise 5:2.	Mat. 2:1,2 .
Mɔɔɔ min be ƚafe, ale bena sira laben .	Mal. 3:1.	Mariki 1:6,7.
A bena don Zeruzalemu dugu kɔɔɔ ni fali ye .	Zak. 9:9.	Mat. 21:6,7 kɔɔɔ.
Kalanden dɔ lo bena a janfa .	Zak. 13:6.	Mat. 26:49, 50
Janfa sɔɔɔɔ fɔra	Zak. 11:1,2 .	Mat. 26:14, 15 kɔɔɔ.
Janfa wari ka kan ka segi .	Zak. 11:13	Mat. 27:5,7 .
A ka kalandenw bena ban a la .	Zak. 13:7.	Mat. 26:56
Galon seerew bena a jaraki .	Zab. 35:11	Mat. 26:59,60
A bena kɔɔɔ, ka kɔɔɔ .	Ezayi. 50:6.	Mat. 26:67
A bena kɔɔɔ kɔɔɔɔn kelen .	Ezayi. 53:7 kɔɔɔ.	Mat. 27:12-14 kɔɔɔ.
A ka kan ka bugu ni gbɛɛɛ ye .	Ezayi. 53:55 kɔɔɔ.	Mat. 27:26,29
Bolow ni senw sɔɔɔra .	Zab. 22:16	Luka 23:33 kɔɔɔ.
Jate ni kojugukɛlaw ye .	Ezayi. 53:12	Mariki 15:23 .

Ka faniw tilan .	Zab. 22:18	Yuhana 19:23,24 kɔɔ.
Gali ni vinegiri ka kan ka ke saraka ye .	Zab. 69:21	Zan 19:28,29 kɔɔ.
Gali ni vinegiri ka kan ka ke saraka ye .	Zab. 69:21	Zan 19:28,29 kɔɔ.
Kolow te kari .	Zab. 34:20	Zan 19:33 .
A ka kan ka sɔɔɔ .	Zak. 12:10	Zan 19
Jama bena a kɔɔɔɔ .	Zab. 109:29	Mat. 27:39
Dibi min be ke tilefe, o ye kuruwa tagamasine ye	Amɔsi 8:9 .	Mat. 27:45
Ka sutara ni nafolotigiw ye .	Ezayi. 53:9 kɔɔ.	Mat. 27:57-60 kɔɔ.
Ka kunu ka bɔ saya ra!	Zab. 16:10	Mat. 28:6.
Ka yeɛ	Zab. 68:18a .	Luka 24:51

D. R. Duncan lo y'o nɛfɔ. Sinsinati, nd nɛɛ 395-99.

Kiraya kuma	Min Kiraya kera	A dafara yɔɔ min na
Ale lo tun bena ke muso bɔɔɔɔ ye .	Zenezi 3:15	Mat.1:18
A tun bena ke Ala Dence ye .	Zab. 2:7.	Luka 1:32-35 kɔɔ.
A tun bena see sɔɔɔ saa kan .	Zenezi 3:15	Heb. 2:14
Ibrahim ta duruja .	Zenezi 12:1-3; 17:7; 22:18	Gal. 3:16
Isiyaka bɔɔɔɔ .	Zenezi 21:12	Heb. 11:18
Zuda ta durujaw .	Zenezi 49:10	Heb. 7:14
Dawuda ta durujaw	Zab. 132:11 kɔɔ; Zer. 23:50 kɔɔ.	Kewaliw 13:23; ɔɔɔm. 1:3.
A nawagati ni a sawagati .	Dan. 9:24-27	Luka 2:19.
A wolola sungurunin dɔ fe .	Ezayi. 7:14	Mat. 1:18; Luka 2:7.
A tɔɔɔ lara ko Emanuyeli .	Ezayi. 7:14	Mat. 1:22-23
A wolola Betilehemu, Zude mara la	Mik. 5:29.	Mat. 2:1; Luka 2:4-6 kalan.
Mɔɔɔɔɔw bena na ka o kinbiri gban a kɔɔ .	Zab. 72:10-15 kɔɔ.	Mat. 2:1-11
Denmisenw fagara, janko k'a faga .	Zer. 31:15 kɔɔ;	Mat. 2:16-18 kɔɔ.
Zan Batizelikela lo y'a damine .	Ezayi. 40:3; Mal. 3:1.	Mat. 3:1-3 kɔɔ; Luka 1:17
Nii Senuman tun y'a mɔɔ .	Zab. 45:7; Ezayi. 11:2; 41:10 kɔɔ.	Mat. 3:16-17 kɔɔ; Zan 3:34; Kewaliw 10:38 .
Ala tun ye cira ye i n'a fɔ Musa .	Deter.18:15-18	Kewaliw 3:20-22
A cira ka ke mɔɔɔw kisibaga ye .	Ezayi. 41:1-3 .	Luka 4:16-21; Luka 4:43

Ale le ye Zabulun ni Nefitali ta yeelen ye	Ezayi. 9:1-3 .	Mat. 4:12-16
A nana Alabatosoba k'ani k'a saniya .	Agi. 2:7-9 k'ani; Mal. 3:1.	Luka 19:45; Zan 2:13-16 .
A ka fantanya Ezayi. 53:20 k'ani.	Mariki 6:3;	Luka 9:58 .
A tun be mago dusu sumanin lo ani a tun b'a yere yira .	Ezayi. 42:1-21.	Filip. 2:7-9 k'ani.
A ka makari .	Ezayi. 40:11 k'ani; 42:3.	Mat. 12:15-20 k'ani; Heb. 4:15
A tun te nanbara ye	Ezayi. 53:9 k'ani.	Sokanbigan. 2:22
Kiseyaba be Ala ka soo koo la .	Zab. 69:9 k'ani.	Zan 2:17
A tun be magow kalan ni ntalenw ye .	Zab. 78:23 k'ani.	Mat. 13:34-35 k'ani.
A ye kabakow ke .	Ezayi. 35:5-6 .	Luka 7:18-23
A balimaw banna a la .	Zab. 69:8; Ezayi. 53:30 k'ani.	Zan 1:11; Zan 7:5 .
Yahutuw tun b'a k'aniya .	Zab. 59:4; Ezayi. 49:7 k'ani.	Zan 15:24-25
U ka kuntigiw banna u la .	Zab. 118:22 k'ani.	Zan 7:48; Mat. 21:4.
Sentalon kabakuru, ani talon kabakuru .	Ezayi. 8:14	Orom. 9:32; 1 Piyeri. 2:8.
. Teri do y'a janfa	Zab. 41:9 k'ani; 55:12-14 k'ani.	Zan 13:18-21
A ka kalandenw y'a to yen .	Zak. 13:7.	Mat. 26:31-56
. A tun be feere warigwe kuru bi saba la .	Zak. 11:12	Mat. 26:15
O wari tun dira ka dagadilambaga ta foro san .	Zak. 11:13	Mat.27:7.
A tun be muju ani a tun be kuma a ka tawko be la .	Ezayi. 53:7 k'ani.	Mat.26:63; 27:12-14 k'ani.
A y'a dakun bugo	Mik. 5:10.	Mat. 27:30
. A ka tawko tun ka jugu .	Zab, 22:14-15	Luka 22:42-44 k'ani.
A bugra ka tulon ke a kan .	Zab. 35:15 k'ani; Ezayi. 1:6.	Mariki 14:65; Zan 19:16 .
A p'eda tun tijena kosobe .	Ezayi. 52:14 k'ani; 53:30 k'ani.	Zan 19:1-5 .
A tawko janko k'an ka jurumuw bo an kan .	Ezayi. 53:4; Dan. 9:26	Mat.20:28; 26:28
Kuntigiw, Yahutuw ni siya were magow, u jenna k'a kele walisa k'a faga .	Zab. 2:1-4 .	Luka 23:12; Kwaliw 4:27-28
A tun foninin lo kuruwa kan ani a bolow n'a seenw tun tawko nin lo yiri la .	Ezayi. 25:10-11 k'ani; Zab. 22:16	Zan 19:18; 20-25
O tawko tun be juguyara sabu u tun be jati sonw cema .	Ezayi. 53:12	Mariki 15:28 k'ani.

O ka fenɲenamafagalanw ni vinegiri di a ma .	Zab. 69:21	Mat. 27:39-44 ƙoƙo.
A loɲoɲoɲo ni juguya ye .	Zab. 22:7-8 ƙoƙo; 35:15-21 ƙoƙo.	Mat. 27:39-44 ƙoƙo.
A toɲoɲo a kelen; hali Faa ka yoɲo tun boɲa .	Ezayi. 63:1-3 ƙoƙo; Zab. 22:10 ƙoƙo.	Mat. 27:46
O ka a ta faniw tilan toɲoɲo ce, ka kala la a ta deregeba kan .	Zab. 22:18	Mat. 27:35
O cogo la, a kera dangali ye an fe, k'an ka neni muɲu .	Zab. 22:6; 79:7; 9:20	Ɔɲoɲ. 15:3; Heb. 13:13 ƙoƙo; Gal. 3:13
A ye Ala deli moɲoɲofagalaw ye .	Ezayi. 53:12	Luka 23:24
A sanin ko, u y'a soɲo .	Zak. 12:10	Zan 19:34-37 ƙoƙo.
Nka a m'a farikolo kolo si kari .	Ƙoɲolen. 12:46; Zab. 34:20	Zan 19:33-36
A sutara ni nafolotigiw ye .	Ezayi. 53:9 ƙoƙo.	Mat. 27:57-60 ƙoƙo.
A farisogo ma toli ye .	Zab. 16:8-10 .	Ƙewaliw 2:31
A kununna a saya ra tere sabanan, ka kaja ni Kitabu ta kuma ye .	Zab. 16:8-10 .	Luka 24:6; 24:31 ƙoƙo; 24:34
A yelenna ka taga sankolo ra .	Zab. 68:18 ƙoƙo; 24:7-9 ƙoƙo.	Luka 24:51; Ƙewaliw 1:9.
A kera sarakalasebaga ye ka keɲe ni Melikisedeki ye, ale min tun ye masace ye ani sarakalasebaga ye o wagati kelen na .	Zab. 110:4; Zak. 6:12-13 ƙoƙo.	Heb. 5:5-6 .
A ye masaya soɲo a yeɲe ye min be duniya kuru beɲe mine .	Zab. 2:6; Dan. 2:44; 7:13-14;	Luka 1:32; Zan 18:33-37; Mat. 28:18-19 ƙoƙo; Filip. 2:9-10
A ta sariya boɲa Siyoɲ, a ta kuma boɲa Zeruzalemu .	Ezayi 2:1-3; Mik. 4:12	Luka 24:46-49; Ƙewaliw 2:1-40
Siya weɲe moɲoɲo ka kan ka don a ta baara ra .	Ezayi. 11:10; 42:1; Zab. 2:8.	Zan 10:16; Ƙewalew 10:44-48; Ɔɲoɲ. 15:9-12
A ka masaya tilenninya .	Ezayi. 9:6-7; Zab. 45:6-7 ƙoƙo.	Zan 5:30; Yir.19:11

Kuma laban

Kuncɛli damado be yen minw be se ka bo o kalan na hali n'u banna miiriya doɲo n'u koɲoɲo doɲo la.

1. Ala tun ye laben do sigi sen kan walisa ka ben sigi adamaden n'a ka jɲɲoɲoɲoɲo koɲo ce adamaden ka murutili ko. O laben lo ye barokun jɲɲoɲo ye Bibulu sababu fe. Sariyaw ni sariyakolow tun dira walisa adamadenw k'a loɲo ko u ka kewale minw te ben n'u ye, u man di Ala ye ani .

min jatera jurumun ye walama a ta sariya tijeni ye. Ni Krista tun be yen, adamaden ka kewalew minw tun be sariyaw ni baliliw labato, u yelemana ka ke kewalew ye minw basiginin lo kanuya kan, wale minw be bo mogo dusukun na.

2. Seberikela caman ye wagati jan koch, suguyaw, sumanw ani kiraya kumaw sebe, o bee be Kirisita yere le yira. A ka jurumu saraka tun b'a to mogo min be menni ke, o be se ka yafa a ma ani ka ke mogo tilennin ye Krista ka jurumu saraka sababu fe.

3. Suu ni sifaw tun te feen yere yere ye. U tun be yafali ni kunmaboli yira dorchon wagati do la sini ma. Yezu ka jenamaya, a ka saya, a ka sutarali, a ka kununi ani a ka yeledi min be weele tuma caaman na ko Kibaru Duman wala Krista ka Kibaru Duman, o ye sifaw ni sumaw bee ka tijen ye. Ni lannaya ni lamenni ye, adamaden be se ka kisili nilifen koch gwansan n'a be u-turn ke a ka jenamaya koch ka Ala weele a ka yafa a ma n'a suturara Krista ka saya la, ka su jii la min be weele tuma caaman na ko batemu, k'a to Ala b'a lakunu hakilimaya jenamaya kura la min saniyanin lo ka bo jurumu temeninw bee la.

A bochoro

Bi Lonnikow ani kerecenw ka limaniya, jee 179-183. D.

R. Duncan lo yo jefo. Sinsinati, nd jee 395-99. Suu ni feen - Fanibugu, seberikela t'a lon

Bibulu sifaw n'u ka sumaw, Mark Dunagan, Beverton ka Krista ka legilizi, Beverton, Oregon

Sankolola feenw ka suma Joseph Pittman fe, Ositarali ka gafew bochoro, Melburn, Ositarali, saan 1893

Ray C. Stedman min be Palo Alto, Kaliforni mara la, ale lo be Bibulu ka legilizi do ka pasteri ye, ale lo yo sebe.

Tipoloji, Layidu Kura kumadenw kalanni, Sebebaga min t'a lon

wikipedia.org/wiki/Kiraya

Duniya kuru bee ka Bibulu lonna baarada

Randolf Dunn, ɲemɔɔ - Roberi Santiyago, ɲemɔɔ
Bibulu ka enterineti kan

**Kalan 1nan - Ala ka cikan
Fɛɛn bee sɔɔla cogo di?
Cɛɛ min tun ye Ala ye .**

**Krista - Ala ka
gundokow Ala koo la**

Ka bɔ ɲenamaya la ka taga se saya ma - Cɛɛ
satɔ ye kunmabɔli labɛn
Kibaru Dumanw ka cikanw .

Kalansen 2nan - Ka mɛnni ke Krista fe .

Wagati ka kɔn Krista ɲɛ
Wagati min na Krista tun be dugukolo
kan Wagati min na Krista kɔ
Wagati laban dugukolo kan
Desizon wagati lo

**Ka bɔ saya la ka tɛmɛ kuruwa kan ka taga
ɲenamaya la Yafali koo la
Batizeli ka ke Kirisita ye**

Kalansen 3nan - ɲenamaya kura Krista la

**Masaya min ma dilan ni bolow ye
Masaya kɔkɔ baarakɛlaw .**

Krista ka sariyakolo fɔlɔw
Firiyamuso minw mako be kɔkɔ na
Alako ta fan fe

Ka ɲenamaya ke hɔkɔɲɔya la

**Tɔkɔ ka ntalen
Cikan min be sɔɔlɛ tɛtɛw kɔkɔ:
Ala bato ni hakili ni tijɛn ye .**

Bibulu lɔnbagaw ka kalanw

**Bibulu labennin
Bibulu ka kuma surunw
Suguyaw ani ntalenw .**

Kalansen 4nan - Ka yiriwa Krista la .

Nazaretika Yezu

Krista ka ɲenamaya
Ka ke kelen ye Krista la
Miirilw dimi koo la

**Farikolo, niin, niin - U be taga min n'i sara? Furu
ni furu faran**

**Ala ka lafiɲɛlon
Danni ka kɔn Zɛnɛzi ɲɛ Danni
Heburuw .**

Kalansen 5nan - Ka kɔɔɔbaya Krista la

**Kalan minw be sɔɔlɛ kuruwa kan Ala
ka jɔli kecogo la ɲiningalibaw minw
ma deli ka ke Ka ɲenamaya ke ɲɔkɔn
ye Krista la Ka ɲenamaya ke ka tɛmɛ
bee kan**

Layidu minw be sɔɔlɛ sisan ani abada Cɛɛ
sɔbew ye Ala batobagaw ye .
ɲenamaya kuma kabakomanw

Kalan 6nan - Ka ke Bibulu lɔnbaga ye .

Suuw, misaliyaw ani kiraya kumaw
Niin senu
Daniyeli

**Yezu Krista ka Yirali
Sebeninw ka kumabali**

**Kalanw ni kewalew k'a ta saan 100 la ka taga
se saan 1500 ma.**

**Ka Bibulu laɲɛn ani k'a bayɛlɛma
Bi, Egilizi ka kewalew - Sebeninw wala laada?**

Yezu bɔnsɔnw - Tablo

Duniya kuru bee ka Bibulu lonna jenkulu be ni yɔɔw ye minw be taga ni kaan wɛrɛw ye . **Bibulu ka enterineti kan.**